

แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นางสาวกิตติยา เพชรปานกัน

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

DEVELOPMENTAL STRATEGIES FOR COMMUNITY ENTERPRISES WITH THE SUFFICIENCY
ECONOMY PHILOSOPHY : A CASE OF HUAI SAT YAI SUBDISTRICT HUAHIN DISTRICT
PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

Kitiya Petpankun

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master Public Administration
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2019

Copyright of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นางสาวกิตติยา เพชรปานกัน

การศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

DEVELOPMENTAL STRATEGIES FOR COMMUNITY ENTERPRISES WITH THE SUFFICIENCY
ECONOMY PHILOSOPHY : A CASE OF HUAI SAT YAI SUBDISTRICT HUAHIN DISTRICT
PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

Kitiya Petpankun

Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master Public Administration
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Academic Year 2019

Copyright of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

ใบรับรองการศึกษาอิสระ
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ชื่อการศึกษาอิสระ แนวทางพัฒนาวิสาทักษะชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อผู้วิจัย นางสาวกิตติยา เพชรปานกัน
วิชาเอก นวัตกรรมการบริหารการจัดการธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.วิพร เกตุแก้ว

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์อนุมัติให้การศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... ผู้อำนวยการวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
(รพี ม่วงนนท์)

คณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รศ.พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์)

..... กรรมการ
(ดร.ฟ้าใส สามารถ)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.วิพร เกตุแก้ว)

Independent Study Certificate
College of Innovation Management
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Independent Study Title Developmental Strategies for Community Enterprises with the Sufficiency Economy Philosophy: A Case of Huai Sat Yai Subdistrict, Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province

Researcher Miss. Kitiya Petpankun

Major Innovative Public Administration and Management

Advisor Assoc. Prof. Viporn Katekao, Ph.D.

Rajamangala University of Technology Rattanakosin approved this independent study in partial fulfillment of the requirement for the degree of Master of Public Administration.

..... Director, College of Innovation Management
(Rapee Moungnont, M.B.A.)

Independent Study Committee

..... Chairperson
(Assoc. Prof. Pornchai Likhitthammarot)

..... Member
(Phasai Samart, D.P.A.)

..... Member
(Assoc. Prof. Viporn Katekao, Ph.D.)

ชื่อการศึกษาอิสระ	แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวกิตติยา เพชรปานกัน
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วิพร เกตุแก้ว
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) ระบุปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (4) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาค้นคว้าเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 109 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 2) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตำบลห้วยสัตว์ใหญ่

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก.....

Independent Study Title	Developmental Strategies for Community Enterprises with the Sufficiency Economy Philosophy: A Case of Huai Sat Yai Subdistrict, Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province
Researcher	Miss Kitiya Petpankun
Degree Sought	Master of Public Administration
Advisor	Assoc. Prof. Viporn Katekao, Ph.D.
Academic Year	2019

Abstract

The purposes of this study were to ; assess the development of community enterprises with the sufficiency economy philosophy ; identify the influences of different personal factors on the development of community enterprises with the sufficiency economy philosophy ; explain the relationship between knowledge of sufficiency economy philosophy and developmental strategies for community enterprises based on the philosophy of sufficiency economy, and ; explain the relationship between environmental conditions and developmental strategies for community enterprises based on the philosophy of sufficiency economy.

This study employed a quantitative design. The sample included 109 members of community enterprises in Huai Sat Yai Subdistrict, Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. Data were collected through questionnaires and statistically analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Pearson correlation coefficient.

Results revealed that ; the overall development of community enterprises using the sufficiency economy philosophy was high with a mean score of 3.79 ; different personal factors showed no influence on the developmental strategies for community enterprises using the sufficiency economy philosophy ; knowledge of sufficiency economy philosophy was poorly correlated with the developmental strategies for community enterprises using the sufficiency economy philosophy at the .01 significance level, and ; environmental conditions were moderately associated with the developmental strategies for community enterprises using the sufficiency economy philosophy at the .01 significance level.

Keywords: Developmental strategies for community enterprises, sufficiency economy philosophy, Huai Sat Yai Subdistrict

Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอระบุนามไว้ เพื่อแสดงความขอบคุณ ดังต่อไปนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.วิพร เกตุแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษา/กรรมการ ที่ได้เสียสละเวลาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ ประธานกรรมการ ดร.ฟ้าใส สามารถ กรรมการและ ผศ.พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุ่ม ที่ตรวจสอบความถูกต้องเครื่องมือการวิจัย และขอบพระคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ นางอรเยาว์ อาจหาญ นางสาวพรพิมล เพชรปานกัน และนายณัฐดนัย บุตรพลับ ที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยให้ตรงตามเนื้อหา การใช้ถ้อยคำ สำนวน ความชัดเจน ในข้อความถาม และครอบคลุมเรื่องที่ศึกษา ทำให้การทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอบคุณกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนป่าละอูภูซ่าง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเห็ดเพื่อสุขภาพบ้านโคกนมพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนป่าละอู กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมบ้านเฉลิมเกียรติพัฒนา และ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ผ้าทอมือบ้านเฉลิมเกียรติพัฒนา ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้วิจัยมีสติปัญญาในการทำสารนิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วง คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับนาย นิยม เพชรปานกัน และนางประยูร เพชรปานกัน บิดา มารดา และ หลวงพ่อ พระอาจารย์เปรา โสภโณ วัดป่าชลิตานุสรณ์ และญาติ ญาติธรรม ของผู้วิจัย คณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่บริการอำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาด้วยดี

กิตติยา เพชรปานกัน

ธันวาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(2)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญ.....	(4)
สารบัญตาราง.....	(7)
สารบัญภาพ.....	(9)
บทที่ 1 บทนำ.....	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1.1. หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง.....	8
2.1.2. แนวคิดวิสาหกิจชุมชน.....	11
2.1.3. แนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	14
2.1.4. แนวทางการสนับสนุนจากภาคต่างๆ.....	16
2.1.5 แนวทางการพัฒนา.....	18
2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด.....	23
2.1.7 แนวคิดการพัฒนาบุคลากร.....	27
2.1.8 ทฤษฎีระบบ (System Theory).....	29
2.1.9 ทฤษฎีหลักการจัดการ ของฟาโยว์ (Henri Fayol).....	32
2.1.10 ทฤษฎี X และทฤษฎี Y.....	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
2.3 กรอบแนวความคิด.....	45
2.4 สมมติฐานทางการวิจัย.....	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	47
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	47
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	50
บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย.....	
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษา.....	54
4.2 ผลการศึกษาทางสถิติ.....	57
4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย.....	72
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	80
5.1.1 แนวทางการศึกษา.....	80
5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษา.....	82
5.1.3 ผลการศึกษาทางสถิติ.....	83
5.1.4 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย.....	86
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	88
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	94
5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้.....	94
5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	95
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	100

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ข สรุปผล IOC.....	106
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	109
ประวัติผู้วิจัย.....	110

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ร้อยละของจำนวนประชากร จำแนกตามเพศ.....	54
4.2 อายุของประชากรที่ทำการศึกษา.....	55
4.3 ระดับการศึกษาของประชากรที่ทำการศึกษา.....	55
4.4 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
4.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน(บาท) ของประชากรที่ทำการศึกษา.....	56
4.6 ประเภทวิสาหกิจชุมชน ของประชากรที่ทำการศึกษา.....	56
4.7 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	57
4.8 ผลการศึกษาความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	61
4.9 ข้อมูลสภาพแวดล้อม จำนวน (ความถี่) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ข้อมูลสภาพแวดล้อม.....	63
4.10 ผลการศึกษาความเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม.....	65
4.11 ข้อมูลแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน (ความถี่) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	67
4.12 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	70
4.13 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม.....	72
4.14 ความแตกต่างกันระหว่างเพศต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง.....	73
4.15 ความแตกต่างกันระหว่างอายุต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง.....	73
4.16 ความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษาต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	74
4.17 ตารางความแสดงแตกต่างกันระหว่างอาชีพต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.18 ตารางแสดงความแตกต่างระหว่างรายได้ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	75
4.19 ความแตกต่างระหว่างประเภทวิสาหกิจชุมชน ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	75
4.20 ตารางแสดงผลประเภทวิสาหกิจชุมชน (จำแนก) ที่แตกต่างกันมีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (จำแนกตามด้าน).....	76
4.21 ผลการทดสอบความต่างแตกระหว่างประเภทวิสาหกิจชุมชน(จำแนก)ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (จำแนกตามด้าน).....	77
4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	78
4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	79
5.1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.....	88
5.2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4.....	88

สารบัญญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 2.1 กรอบแนวความคิดแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์..... 45

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจไทยที่อ่อนไหวและผันผวนอย่างมากในปัจจุบัน ส่งผลให้ฐานทางการผลิตเกษตรอุตสาหกรรม และด้านบริการ มีสภาพการผลิตตกต่ำ ประกอบกับประเทศไทยประสบปัญหาด้านคุณภาพในเกือบทุกด้าน ที่สำคัญได้แก่ คุณภาพคน คุณภาพการศึกษา คุณภาพบริการ สาธารณะและบริการสาธารณสุข สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูงก่อให้เกิดความแตกแยก ดังนั้นการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับประชาชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก การส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ฝ่ายวิชาการ สถาพรบุ๊คส์ (2561, หน้า 170) มีเนื้อหาสำคัญคือ ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยแผนนี้ มีวิสัยทัศน์ของกรอบยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยแผนพัฒนานี้ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9-11 โดยยึดหลัก การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโต จากการเพิ่มผลผลิตการผลิต บนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นแนวความคิด ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 มีเนื้อหา คือ เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตน ของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหาร ประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและ ภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม สุธรรค์ กันตะบุตร (2561, หน้า 1) แต่การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวอย่างไม่เป็นผลเด่นชัดเท่าที่ควร จึงก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในประเทศหลายต่อหลายครั้ง แต่ในปัจจุบันบรรดานักวิชาการนักบริหารนักวางแผน

เศรษฐกิจของไทย ได้มีความสนใจ นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางการจัดการด้านเศรษฐกิจของประเทศ จากความเป็นมาดังกล่าวนี้ วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชน หรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยกำหนดให้วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการ ของชุมชน ที่ดำเนินการ โดยคณะ บุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการ เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อพึ่งพาตนเอง ชุมชนระหว่างชุมชนนั้น การส่งเสริมให้ชุมชน จัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ชุมชนชนบท ได้ปรับเปลี่ยน การพึ่งพิงปัจจัยต่างๆ จากภายนอกชุมชนเป็นการพึ่งตนเองภายในชุมชน โดยอาศัยทุนของตนเองและทุนของชุมชนที่มี กฎหมายน อินทว่าง (2554, หน้า 2) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชุมชนบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียงที่ จะต้องมีการบริหารจัดการให้ไปในทางสายกลาง ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีความพอประมาทมี เหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกัน ที่ดีต่อผลกระทบ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอก และภายใน ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการวางแผนและ ดำเนินการ ทุกขั้นตอน เพื่อให้การพัฒนา นำไปสู่ความเข้มแข็ง และการพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เมื่อ วิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเอง แก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน ซึ่งผล สุดท้ายทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนที่ กำลังจัดตั้งขึ้นและ ที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการตอบสนองด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ยังไม่สามารถ ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างบูรณาการเข้าสู่ระบบการบริหารจัดการกลุ่ม ทำให้ วิสาหกิจชุมชน ไม่สามารถตอบสนองต่อชุมชนได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาหาวิธีการ พัฒนา วิสาหกิจชุมชน โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชน มีความมั่นคงและยั่งยืน

การศึกษาแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง:กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นั้น ผู้ศึกษามีความสนใจหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่น โดยเลือก ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ มาทำการศึกษาวิจัย เนื่องมาจากพื้นที่นี้มีโครงการพระราชดำริหลายโครงการและมีกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนที่สำคัญที่มีการดำเนินงานอยู่จริง และขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชนอยู่หลายกลุ่มด้วยกัน โดยผู้ศึกษาต้องการทราบแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้าน การผลิต ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการการเงิน และด้านการตลาด เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับ ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนในชนบท ในการประกอบอาชีพ สร้างความมั่นคงให้แก่ครัวเรือน และการกระจายรายได้ให้ท้องถิ่นอีกด้วย

1.2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี วัตถุประสงค์ดังนี้

1.2.1. ประเมินการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.2. ระบุปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.3. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.4. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครั้งนี้โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูล ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ ประเภทวิสาหกิจชุมชน 4 ประเภท กลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจำนวน 5 กลุ่ม จำนวนทั้งหมด 109 คน ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาทำการศึกษาวินิจฉัย โดยมีประเภทวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1.วิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูป

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปาละอูช้าง จำนวน 11 คน
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเห็ดเพื่อสุขภาพบ้านโคนมพัฒนา จำนวน 10 คน

2.วิสาหกิจชุมชนประเภทการเพาะปลูก

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนปาละอู จำนวน 35 คน

3.วิสาหกิจชุมชนประเภทการเลี้ยงสัตว์

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมบ้านเฉลิมเกียรติพัฒนา จำนวน 45 คน

4.วิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสิ่งทอ

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ผ้าทอมือบ้านเฉลิมเกียรติพัฒนา จำนวน 8 คน

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เลือกประชากรแบบเจาะจง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และมีวิธีการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งได้จากแนวคิด ทฤษฎี นิยามศัพท์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเครื่องมือ

คือ แบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดในการวิจัย และมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบสอบถาม ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลพื้นฐาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ประเภทวิสาหกิจชุมชน โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบแบบตัวเลือก วิเคราะห์ผลโดยค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test , F - test

ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินของวิสาหกิจชุมชน 1. ด้านพอประมาณ 2. ด้านความมีเหตุผล 3. ด้านความมีภูมิคุ้มกัน 4. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม 5. ด้านเงื่อนไขความรู้

ขั้นตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ และ อุปกรณ์เครื่องมือ วัสดุ

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การดำเนินงานภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการผลิต ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการการเงิน ด้านการตลาด

โดยคำถามขั้นตอนที่ 2 - 4 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบ (Rating Scale) วิเคราะห์ผลโดยค่าร้อยละ ความถี่ F - test ค่าเฉลี่ย

ขั้นตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้แล้ว จะถูกนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกใช้สถิติดังต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ ประเภทวิสาหกิจชุมชน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติอนุมาน และทดสอบสมมติฐาน

1.4.นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องที่วิจัยนี้ได้ง่ายขึ้น จึงขอนิยามเสริมศัพท์ต่างๆที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

วิสาหกิจชุมชน หมายความว่า กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกับประกอบกิจกรรมดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้มีประเภทวิสาหกิจชุมชน อยู่ 4 ประเภท คือ

1. วิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูป

2. วิสาหกิจชุมชนประเภทการเพาะปลูก
3. วิสาหกิจชุมชนประเภทการเลี้ยงสัตว์
4. วิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสิ่งทอ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้มี 5 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนป่าละอูช้าง
2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเห็ดเพื่อสุขภาพบ้านโคนมพัฒนา
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนป่าละอู
4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมบ้านเฉลิมเกียรติพัฒนา
5. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ผ้าทอมือบ้านเฉลิมเกียรติพัฒนา

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทวิสาหกิจชุมชน

ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายความว่า ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติแก่ประชาชน โดยยึดหลัก “ทางสายกลาง” ท่ามกลางมรสุมเศรษฐกิจที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปลความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กัญญามน อินทวาท และวัลลภา ศรีทองพิมพ์. (2554, หน้า 2 - 6) ดังนี้

ความพอประมาณ หรือความพอเพียง หมายความว่า รู้จักพอประมาณ ในการจ่ายเงิน เฉพาะสิ่งที่มีความจำเป็น มีรายได้มากกว่ารายจ่าย มีเงินออมเก็บในธนาคาร ประหยัด และไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายความว่า การคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นก่อนตัดสินใจ มีการจัดอันดับงานที่สำคัญมาก และสำคัญน้อย มีการเสนอแนวคิดใหม่ๆ ต่อกลุ่มวิสาหกิจ และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การทำงานของ กลุ่มวิสาหกิจ

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายความว่า ส่วนตัวบุคคลนั้นมีการเตรียมความพร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง สามารถดูแลครอบครัวได้ดี และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมในอนาคต ส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการประชุม ปรึกษาหารือ และมีการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ

เงื่อนไขความรู้ หมายความว่า ส่วนตัวบุคคลนั้น มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาตนเอง ในการทำงานอยู่เสมอ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจได้ ส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น สามารถนำความรู้เรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปถ่ายทอดความรู้ แก่ชุมชนได้

เงื่อนไขคุณธรรม หมายความว่า การสอนลูกหลานให้เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นความยุติธรรมมีความสำคัญที่สุด มีความอดทน ในการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงาน และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น หรือคนในกลุ่มวิสาหกิจ

สภาพแวดล้อม หรือปัจจัยสภาพแวดล้อม หมายความว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลหรือสนับสนุนให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ วัตถุดิบ ในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่มวิสาหกิจ และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม หมายความว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยส่วนตัวบุคคลนั้น มีการปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบด้วยความเต็มใจ แบ่งงานกันเป็นสัดส่วน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น มีการวางแผนในการทำงาน เมื่อมีปัญหา กลุ่มวิสาหกิจร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ หมายความว่า หน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานเอกชน หน่วยงานรัฐ ให้การสนับสนุน เรื่อง เงิน มีการกู้ยืมเงินสหกรณ์ ธนาคาร และท้องถิ่นชุมชนของท่าน ได้ให้การสนับสนุน เป็นอย่างดี

อุปกรณ์ เครื่องมือ วัตถุดิบ หมายความว่า ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ในการผลิตและดำเนินการสินค้า มีอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือ เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยเหมาะสม กับลักษณะงาน มีจำนวนเพียงพอ ในการผลิตสินค้า และสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความรู้ในการใช้เครื่องมือเป็นอย่างดี

แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน หมายความว่า การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหรือการปฏิบัติด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ในการวิจัยครั้งนี้มีด้านที่ศึกษา คือ ด้านการผลิต ด้านบุคลากร ด้านการบริหารการจัดการการเงิน และด้านการตลาด

ด้านการผลิต หมายความว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานตามหลักสากล เช่น ISO , GMP ใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม มีการต่อยอดพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สามารถผลิตสินค้าและตอบสนองต่อความต้องการได้ตามจำนวนที่ลูกค้าต้องการด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

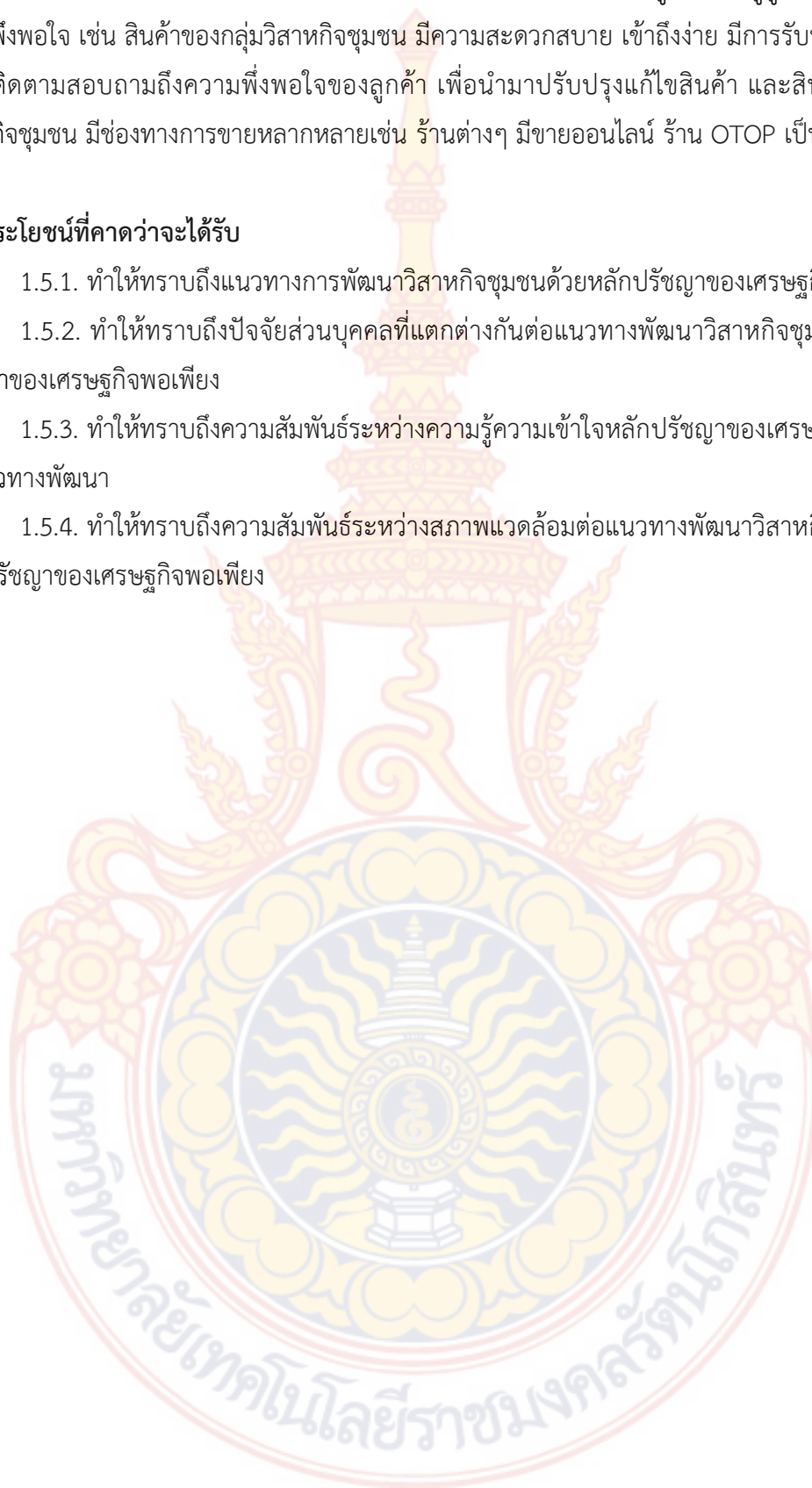
ด้านบุคลากร หมายความว่า บุคลากรหรือ คนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เข้าใจบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน มีการพัฒนา ทักษะ อาชีพ อย่างต่อเนื่อง มีความเข้าใจ สินค้า ได้รับมอบหมายงานเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง และบริการลูกค้าได้ดี

ด้านการบริหารการจัดการการเงิน หมายความว่า การจัดการการเงิน ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยมีแผนการดำเนินงานด้านการเงิน ที่บรรลุเป้าหมาย มีกฎ ระเบียบ ที่ชัดเจน เหมาะสม มีการกระจายผลประโยชน์ หรือผลตอบแทน เป็นธรรม มีการชี้แจงสรุปงบประมาณการเงินและรายละเอียดประจำปี ให้สมาชิกได้ทราบ

ด้านการตลาด หมายความว่า การนำสินค้าหรือการบริการจากผู้ผลิต ไปสู่ผู้บริโภค ให้ได้รับความพึงพอใจ เช่น สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย มีการรับประกันสินค้า มีการติดตามสอบถามถึงความพึงพอใจของลูกค้า เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขสินค้า และสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีช่องทางการขายหลากหลายเช่น ร้านต่างๆ มีขายออนไลน์ ร้าน OTOP เป็นต้น

1.5.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.5.2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันต่อแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.5.3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อแนวทางพัฒนา
- 1.5.4. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมต่อแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง:กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวความคิดและสมมุติฐานเพื่อประมวลเป็นแนวทางในการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายในการวิจัย โดยแบ่งสาระสำคัญออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 2.1.1 หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.1.2 แนวคิดวิสาหกิจชุมชน
- 2.1.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.1.4 แนวทางการสนับสนุนจากภาคต่างๆ
- 2.1.5 แนวทางการพัฒนา
- 2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด
- 2.1.7 แนวคิดการพัฒนาศุคลากร
- 2.1.8 ทฤษฎีกระบวนการระบบ (System Theory)
- 2.1.9 ทฤษฎีหลักการจัดการ ของฟาโยว์ (Henri Fayol)
- 2.1.10 ทฤษฎี X และทฤษฎี Y

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 กรอบแนวความคิด

2.4 สมมุติฐาน

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แนวคิดทฤษฎีโดยค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

2.1.1. หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ

ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พ่อหลวง ทรงมีพระราชดำรัสขึ้น พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยทุกสาขาอาชีพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และทรงเน้นย้ำอย่างชัดเจนในวันพระราชสมภพ (ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540) นอกจากนี้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ท่านได้ถูกอัญเชิญมาเผยแพร่ยังสถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สื่อมวลชน และการพยายามตีความในหมู่นักวิชาการ อาทิศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี, อภิชาติ พันธ์เสน, เสน่ห์จามริก และฉัตรทิพย์ นาถสุภา ได้เชื่อมโยงแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุดมการณ์วัฒนธรรมชุมชน โดยองค์กร เอกชนตั้งแต่ปีพ.ศ. 2520 เป็นต้นมา มีส่วนช่วยให้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงขยายครอบคลุมส่วนต่าง ๆ ของสังคมมากยิ่งขึ้นความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ ของ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข โดย 3 ท่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และ 2 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้รอบคอบ ระมัดระวัง) และเงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน สติปัญญา แบ่งปัน) นำไปสู่ชีวิต/ เศรษฐกิจ/ สังคม/ สิ่งแวดล้อมภายใต้สมดุล/ มั่นคง/ ยั่งยืน มานิต กิตติจุงจิต (2554, หน้า 13) มีหลายท่านทั้งที่เป็ผู้รู้และผู้ไม่รู้ ได้วิพากษ์วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานา จนเกิดความไม่เข้าใจหรือความเข้าใจผิดไปก็มี แต่มีผู้รู้ ระดับปราชญ์อยู่ 4 ท่าน ที่ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้อย่างลึกซึ้งคือ (อุดมพร อมรรธรรม, 2559, หน้า 24-28)

1. ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้สนองงานรับใช้พระเจ้าอยู่หัวมานาน ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานจากเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะ ทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็ว แต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีอาชีพและฐานะ เพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจ ที่สูงขึ้นได้ตามลำดับต่อไปได้”

2. ศาสตราจารย์ ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้ให้ความหมายของ “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยนัยแห่งวัฒนธรรมเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เทคนิค แต่มีความหมายกว้าง กว่านั้นมาก เพราะต้อง รวมเอา 1 อุดมการณ์บางอย่าง สองโลกกระทัดบางอย่าง 3 ความสัมพันธ์บางอย่าง 4 คณะโยมบางอย่างอยู่ในนั้นด้วย จึงนับได้ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงที่แท้จริง ทั้ง 4 ประการ ที่จะกล่าวถึงนี้ คือส่วนที่เรารู้จักคำว่า วัฒนธรรมนั่นเองถ้าไม่เข้าใจ เศรษฐกิจพอเพียง ตามความหมายเช่นนี้ เศรษฐกิจพอเพียงจะมีความหมายเป็นไปได้แก่คนจำนวนน้อยเท่านั้น คือเกษตรกรที่มีที่ดินของตนเองในปริมาณเพียงพอ จะผลิตเพื่อพอบริโภคหรือทำรายได้พอสำหรับคร้วเรือนเท่านั้น ฉะนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงนิยามกันไว้เพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงคือ วัฒนธรรม ไม่ใช่เทคนิคการเพาะปลูกหรือศีลธรรม ความไม่ละโมภ และ การประหยัดเท่านั้น แม้ว่าเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี มองเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเชื่อมโยงหลายสิ่งหลายอย่างเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีความสมดุลไม่ต้องประสพวิกฤตเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค สิ่งเหล่านี้ หลายคนอาจคิดเอาเอง พุดเอาเอง และกลัวไปเองทั้งนั้น ถ้าจะกระตุ้นกันสักหน่อยก็จะขอกล่าวว่า “พระเจ้าอยู่หัวไม่ใช่คนโง่” ที่ทรงกล่าวถึงเรื่องนี้ประเทศเนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สวิตเซอร์แลนด์ เป็นตัวอย่าง ของประเทศที่เคยยากลำบากและเสียสมดุล ต่อเมื่อพัฒนาประเทศแบบเศรษฐกิจพอเพียง จึงกลับเข้มแข็ง ได้สมดุล และเติบโตไปได้ด้วยดี เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง พอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกันคือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเชื่ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น

และทำลายมาก

3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่นการทำเกษตรผสมผสานซึ่งได้ทั้งอาหารได้ทั้งสิ่งแวดล้อมและได้ทั้งเงิน

4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง จะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆได้เช่น ปัญหาสังคมปัญหาความยากจนหรือปัญหาสิ่งแวดล้อม

5. ปัญหาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและการปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง

6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สำคัญอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายดังนั้น เศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากรากฐานของวัฒนธรรมจึงจะมั่นคง

7. มีความมั่นคงพอเพียงไม่ใช่ুবวาบ เดี่ยวจนเดี่ยวรวย แบบกระพริบพริบ เดี่ยวตงานไม่มีกินไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนั้น ประชาชนทุกข์ทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่รวดเร็ว จึงสุขภาพจิตเสียเครียดฆ่าตัวตาย ตัดยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี เมื่อทุกอย่าง พอเพียงก็เกิดความสมดุล ความสมดุลคือความเป็นปกติ และยั่งยืน ซึ่งเราอาจเรียกเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่นๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจบูรณาการ เศรษฐกิจสินธรรม

4. พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ปราชญ์แห่งพุทธธรรม ได้มองเศรษฐกิจพอเพียงในแง่วัตถุนิยมและจิตวิสัยดังนี้

“ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง อาจมองได้เป็น 2 ด้านคือ มองอย่างวัตถุนิยม แล้วมองแบบจิตวิสัยหนึ่งมองอย่างวัตถุนิยม มองภายนอก คือต้องมีกินมีใช้มีปัจจัย 4 ที่เพียงพอที่เราพูดว่าพอสมควรกับอัตภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่าพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ 2 ส่วนความหมายด้านจิตวิสัยคือด้านจิตใจภายในคือคนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากันบางคน มีเป็นล้านก็ไม่พอ บางคนมีนิดเดียวก็พอ เป็นการเพียงพอทางจิต” (ทีศนา เขมมณี, 2559, หน้า 49)

สรุปในมุมมองผู้วิจัย คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติแก่ประชาชน โดยยึดหลัก “ทางสายกลาง” ท่ามกลางมรสุมเศรษฐกิจที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน โดยมี ความพอประมาณ หรือความพอเพียง รู้จักพอประมาณ ในการจ่ายเงิน เฉพาะสิ่งที่มีความจำเป็น มีรายได้มากกว่ารายจ่าย มีเงินออมเก็บในธนาคาร ประหยัด และไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่นความมีเหตุผล การคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นก่อนตัดสินใจ มีการจัดอันดับงานที่สำคัญมาก และสำคัญน้อย มีการเสนอแนวคิดใหม่ๆ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง สามารถ ดูแลครอบครัวได้ดี และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมในอนาคต เงื่อนไขความรู้ มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาตนเอง สามารถนำความรู้เรื่องหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปถ่ายทอดความรู้ แก่ชุมชนได้ เงื่อนไขคุณธรรม หมายความว่า การสอนลูกหลานให้เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นความยุติธรรมมีความสำคัญที่สุด มีความอดทน ในการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงาน

2.1.2. แนวคิดวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ. ศ. 2548 และนักวิชาการ ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) ดังนี้

1. กิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือกิจการอื่นที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันมีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2548, หน้า 1)

2. การประกอบการ ซึ่งรวมถึงกระบวนการคิดการจัดการผลิตและทรัพยากรทุกขั้นตอน โดยมีภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ของชุมชนซึ่งมิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการสร้างกำไรของการเงินเพียงอย่างเดียวแต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคมด้วย (วิชิต นันทสุวรรณ, 2547, หน้า 28)

3. กิจการที่สร้างรายได้อย่างมั่นคงรูปแบบหนึ่ง ที่มีขนาดเล็กกว่า วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม สร้างผลผลิตของกิจการ ซึ่งเกิดจากทรัพย์สินของชุมชน ที่มีรูปแบบการบริหารจัดการสมัยใหม่โดยคนในชุมชน เป็นกิจการของคนในชุมชน ที่ปลูกให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นฟื้นขึ้นมาเป็นพลังให้กับชุมชน ในการพัฒนาเศรษฐกิจระบบรากฐานของประเทศ โดยมีความมุ่งหมายในการดำเนินกิจการอื่น คือ การพึ่งตนเองและพึ่งพากันและกันของชุมชน (สมศักดิ์ สุริโย, 2547, หน้า 2)

4. การประกอบการ โดยคนในชุมชน เพื่อการจัดการ ทุน ของชุมชนในชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของชุมชน ประสานกับความรู้สากล เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองและความพอเพียงของครอบครัวและชุมชน (เสรี พงศ์พิศ, 2551, หน้า 144)

5. กิจการของชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการบริการอื่นๆที่ ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวการประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ใน ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยใช้ทรัพยากรผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญาวัฒนธรรมวิถีตนเอง ยึดโยงกับ โครงสร้างเศรษฐกิจรากฐาน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง เพื่อเป็นส่วนต่อยอดในระบบเศรษฐกิจ ข้างบนที่ แข็งแรงเพราะมีรากฐานที่แข็งแรง (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2556, หน้า 1)

6. วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การผลิตสินค้า การให้บริการ หรือกิจการอื่น ที่ดำเนินการ โดยคณะบุคคลกลุ่มคนที่มีความผูกพัน หรือมีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการทั้งที่เป็นนิติ บุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างกำไรทางการเงิน และกำไรทางสังคม โดยมีการจัดการทุนของชุมชน หรือทรัพยากรผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และสังคมภายในชุมชน เพื่อการพึ่งตนเอง (จินตนา กาญจนวิสุทธ์, 2562, หน้า 3)

สรุปแนวความคิดวิสาหกิจชุมชนของผู้วิจัย คือ แนวคิดที่คนในชุมชน มีการรวมกลุ่ม ช่วยเหลือ ในการดำเนินการ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของท้องถิ่นนั้นหรือ ใช่วัตถุ ในการผลิต ให้เกิดประโยชน์ มี ประโยชน์ที่เน้นการพึ่งตนเองและความเพียงพอ มีกระบวนการเรียนรู้ โดยชุมชนทุกระดับ มีเครื่องมือและ วิธีการที่เน้นเครือข่าย พลังและเชื่อมโยงกระบวนการผลิต มีการจัดการในการผลิตโดยมวลชนและผลที่ เกิดขึ้นในชุมชนมีรากฐานที่มั่นคงให้กลุ่มระบบเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันให้กลุ่ม และ สมาชิกใน กลุ่ม มีความรู้ และสามารถ ถ่ายทอด ให้คนในชุมชนได้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนใช้หลักการคิดเองตัดสินใจเองลงมือทำเองบริหารจัดการด้วย ตนเองชุมชน กำหนดทิศทาง แผนงาน โครงการ หรือธุรกิจชุมชนที่จะดำเนินการตลอดจนรูปแบบและ วิธีการจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน ซึ่งควรให้ชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ชุมชนรู้จักตนเองรู้จัก โลก ภายนอก มีรายละเอียดดังนี้ (จินตนา กาญจนวิสุทธ์, 2562, หน้า 8-9)

1. การรู้จักตนเอง เป็นการเรียนรู้ของชุมชนเกี่ยวกับศักยภาพและข้อจำกัดของชุมชน รู้ ปัญหาและสาเหตุของปัญหา ชุมชนจะต้องช่วยการสำรวจเก็บข้อมูลต่างๆในชุมชนเช่นผลผลิตความรู้ องค์กรต่างๆในชุมชน หนี้สินรายได้รายจ่ายของแต่ละครัวเรือน แล้วนำมาสรุปและวิเคราะห์รวมกันในวิธี เรียนรู้ หรือ การ ประชุม เพื่อให้ เราได้เรียนรู้ตนเองช่วยให้ชุมชนหรือว่าตนเองมีหนี้สิน ทรัพย์สินรายได้ เท่าไหร่มีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง นอกจากนี้การสำรวจรายจ่ายจะช่วยให้ชุมชนมองเห็นตลาดหรือแหล่ง จำหน่ายสินค้าที่จะผลิตขึ้น รวมทั้งปริมาณหรือมูลค่าที่จะผลิต

2. การรู้จักโลก เป็นการให้คนในชุมชนมองเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกชุมชนที่ตั้ง อยู่ใกล้ และไกลจากชุมชนทั้งภายในประเทศหรือต่างประเทศเป็นการหาความรู้ความคิดใหม่เรียนรู้จาก ประสบการณ์ของผู้อื่นการเรียนรู้ดังกล่าวอาจทำให้โดยไปดูงานการประชุมและแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ควรนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการกำหนดทิศทาง

สำหรับการทำแผนแม่บทชุมชนหรือแผนวิสาหกิจชุมชนว่าแผนของชุมชนควรจะเป็นอย่างไร ควรจะมี
ธุรกิจชุมชนใดบ้างและมีการจัดทำแผนโครงการเพื่อเป็นแนวทางนำไปปฏิบัติ ของกลุ่ม

สรุปในมุมมองผู้วิจัย ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนนั้นชุมชนต้องรู้จักตนเองด้านศักยภาพ
ข้อจำกัดปัญหาต่างๆโดยชุมชนรวมกันสำรวจเก็บข้อมูลต่างๆและทำความเข้าใจกับโลกภายนอกและชุมชน
ศึกษาหาความรู้เพื่อให้เกิดความคิดใหม่เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่นทั้งภายในประเทศหรือ
ต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดทิศทางของกลุ่มวิสาหกิจ

ขั้นตอนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

1. การเตรียมความพร้อมของชุมชน โดยมีการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อชี้แจงและ
ประชาสัมพันธ์แนวทางในการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมของชุมชนหรือกลุ่ม
วิสาหกิจของท่าน สำรวจ ศักยภาพของชุมชนโดยเก็บข้อมูลของชุมชนเพื่อในการพิจารณาว่าจะลงทุนทำ
กิจกรรมใด หรือจะผลิตอะไร โดยมีการสำรวจ ด้านต่างๆ ดังนี้ทรัพยากรและผลผลิต สำรวจผลผลิต
ทางการเกษตรของชุมชนว่ามีอะไรบ้าง สำรวจภูมิปัญญาชุมชน และผู้รู้ ในด้านต่างๆ สำรวจรายจ่ายของ
ชุมชนแต่ละคนเรื่อว่ามีรายจ่ายอะไรบ้าง

2. การวิเคราะห์เพื่อเรียนรู้ชุมชน จัดเวทีชาวบ้านโดยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม
มาแล้วนำมาพูดคุยกันเพื่อที่จะเรียนรู้ว่าชุมชนมีศักยภาพอย่างไรและหาทางเลือกหาโอกาส ในการ ทำ
กิจกรรม หรือผลิต เช่นจะแปรรูปผลผลิตเป็นสินค้า เพื่อนำมา ใช้ในชุมชนทดแทนสินค้าที่ซื้อมาจาก
ภายนอกชุมชน จะผลิตสินค้าหรือทำธุรกิจใดเพื่อนำรายได้เข้าชุมชนเป็นต้น

3. การจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน ผลการเรียนรู้นำมาใช้ในการกำหนดกิจกรรมการลงทุน
กำหนดทิศทางของชุมชน เขียนแผนและโครงการ กำหนดรูปแบบการจัดการแนวทางการดำเนินงาน ทำ
แผนโครงการ ของงบประมาณจากแหล่งทุนต่างๆ

4. วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงาน ตามแผนโครงการกิจกรรมตามที่กำหนดไว้วิสาหกิจ
แต่ละแห่งจะต้องมีการจัดการจัดทำบัญชีการผลิตสินค้าการจำหน่ายซึ่งชุมชนต้องลงมือปฏิบัติเองภาครัฐ
หรือผู้ให้การสนับสนุนแนะนำและส่งเสริมการบริหารจัดการ

5. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน การดำเนินงานเปลี่ยนจากขายผลผลิตทางการเกษตร
เป็นการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรโดยเริ่มต้นขายภายในชุมชนและนำผลผลิตที่เหลือ
ขายไปชุมชนใกล้เคียงและชุมชนอื่นๆ

สรุป ขั้นตอนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนชุมชนต้องมีการเตรียมความพร้อมจัด
เวทีชาวบ้านและสำรวจศักยภาพของชุมชนและนำมาวิเคราะห์เพื่อหาทางเลือกและโอกาสทางธุรกิจนำผล
การวิเคราะห์มาใช้ในการจัดทำแผนลงทุน โดยมีการบริหารจัดการทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและ
ดำเนินการจำหน่ายผลผลิตของชุมชน (จินตนา กาญจนวิสุทธ์, 2562, หน้า 8-9)

ตลาดออกวิสาหกิจชุมชนแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (งพผล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2556, หน้า 5) ดังนี้

1. ตลาดพอเพียงเป็นตลาดภายในท้องถิ่นและระหว่างท้องถิ่นหรือในเครือข่ายที่คนในชุมชนผลิตสินค้าเช่น ผลิตสบู่สมุนไพร ยาสีฟัน ผ้า พืชผัก ผลไม้ เป็นต้น เพื่อขายให้คุณชุมชนหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียงหรือผลิตไว้บริโภคในครัวเรือน และเครือข่ายในท้องถิ่น

2. ตลาดผูกพันเป็นตลาดที่มีข้อตกลงซื้อขายและเซ็นสัญญากันระหว่างองค์กรหน่วยงานนอกชุมชนและมีการกำหนดระยะเวลาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทำให้วิสาหกิจมีตลาดรองรับที่แน่นอน เพราะผลิตตามคำสั่งซื้อหรือข้อตกลงที่มีกันไว้ แล้วระหว่างผู้ผลิตกับผู้ซื้อตัวอย่างเช่นผู้ซื้อสินค้ามาส่งสินค้าโดยแจ้งจำนวนราคา ขายแล้ววันรับส่งสินค้าที่แน่นอน จากนั้นวิสาหกิจชุมชนจึงผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อสินค้าล่วงหน้า

3. ตลาดบริโภคหรือตลาดทั่วไป เช่นวิสาหกิจชุมชน ผลิตสินค้าประเภทสบู่เหลวหรือครีมบำรุงผิวจากชุมชนในนามวิสาหกิจชุมชนแล้วนำไปฝากขายตามร้านสะดวกซื้อทั่วไปที่มีสินค้าประเภทสบู่เหลวหรือครีมทาผิว ซึ่งมีตราสินค้าเป็นที่รู้จักวางจำหน่ายอยู่ในร้านสะดวกซื้อด้วย

สรุปตลาดวิสาหกิจชุมชนเป็นตลาดในท้องถิ่นที่มีการผลิตซื้อขายกันเองส่วนตลาดผูกพันเป็นตลาดที่มีการสั่งซื้อล่วงหน้าและมีการผลิตตามที่ถูกคำสั่งไว้และตลาดบริโภคในตลาดทั่วไปที่มีการแข่งขันในการขายผลิตภัณฑ์

2.1.3. แนวคิดที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทาง จิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการ บริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมี ความรู้สึกเป็นเจ้าของงานนั้น ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุดโดย มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

Cohen and Uphoff (1980) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือการมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นขั้นเริ่มต้นของการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามและประเมินผล และการร่วมตัดสินใจ

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการประสานงาน จัดสรรควบคุมทางการเงินและบริการ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์ จากชุมชนในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนร่วมก็ได้

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบ กิจกรรมทั้งหมดภายในขอบเขตที่เหมาะสม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2544, หน้า 184) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่บุคคลหรือ คณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนการทำประโยชน์ในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารและประสิทธิผลขององค์การขึ้นอยู่กับกระบวนการ ตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารและประสิทธิผลขององค์การขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับองค์กรนั้นในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญา ก็คือ การมีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (involvement) ในการ ดำเนินการปฏิบัติภารกิจต่างๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน (commitment) ต่อกิจกรรมและองค์กร ในที่สุด

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2547, หน้า 100) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) ทางความคิด, จิตใจ, อารมณ์และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมายมากกว่าการเป็นส่วน หนึ่ง (Sense and belonging) การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and qualitative) การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา และโอกาสที่ จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำ (Action) จึงมีทั้งผู้กระทำ (The actor) ผู้ถูกกระทำหรือผู้รับ ผล (The recipient) และสาธารณชน (The public) ผู้เป็นบริบทของการกระทำ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งมีนักวิชาการ และเสนอความคิดดังนี้ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542, หน้า 5) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมมี 3 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่อายุเพศ
2. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจได้แก่ การศึกษาอาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. ปัจจัยด้านการสื่อสารได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

ขั้นตอนความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการศึกษาในชุมชน

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนดำเนินการ
2. การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน
3. การสร้างเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม
4. การสร้างกิจกรรม
5. การต่อรองเพื่อดำเนินกิจการ

6. การร่วมกันดำเนินการ
7. การร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ
8. การร่วมกันรับผลการดำเนินการ

กระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าว การทำงานที่การทำงานแบบมีส่วนร่วมต้องมีการทำงานเป็นระบบทีม มีการทำงานเป็นกลุ่ม ที่มีการเน้นพฤติกรรมกระบวนการ แบบกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เน้นการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่เด่นชัด เน้นคุณภาพ

สรุปในมุมมองผู้วิจัย ว่าการมีส่วนร่วมในการทำงานหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับทรัพยากรในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพการทำงานหรือการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชามีมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีสำหรับการสั่งการของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องรับฟังการเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาทุก ๆ คนจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความผูกพัน และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน จะเกิดความมุ่งมั่นร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ ทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2.1.4. แนวทางการสนับสนุนจากภาคต่างๆ

บทบาท-แนวทางการสร้างความร่วมมือของภาคประชาชน ภาครัฐ-เอกชนสถานการณ์ของการทำงานภาคประชาชนในโลกอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน ภาคประชาชนต้องพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมุ่งสู่ ‘การเปลี่ยนแปลงทางสังคม’ มากกว่า ‘การวิ่งไล่ตามแก้ไขปัญหาสังคม’ การทำงานเชิงรุกจะถูกให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำว่า “ยั่งยืน” และ “หุ้นส่วน” ถูกกำหนดเป็นวัฒนธรรมหลักและกติกาขององค์กรต่าง ๆ ทั่วโลก กล่าวคือ องค์กรภาคประชาชนจะต้องสามารถเป็นทั้งที่พึ่งของสังคมและพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงจุดแข็งของภาคประชาชน คือ มีประสบการณ์ในการทำงานที่เข้าถึงประชาชนได้อย่างใกล้ชิด เกาะติดปัญหาในพื้นที่ มีความคล่องตัวในการดำเนินการ ไม่ติดกับกฎระเบียบ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการสามารถเข้าไปช่วยเหลือผู้มีปัญหา และจัดการกับปัญหาได้จริงแต่ข้อจำกัดขององค์กรภาคประชาชน คือเรื่องเงินทุน เพราะส่วนใหญ่ไม่มีแหล่งรายได้ประจำ และต้องขอเงินสนับสนุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ซึ่งมักต้องทำตามวาระที่เป็นไปตามความต้องการของผู้ให้ทุน ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระตามรูปแบบและแนวทางของตนเอง ขณะที่องค์กรบางส่วนจัดตั้งขึ้นในลักษณะอาสาสมัคร แต่ขาดความเป็นมืออาชีพในการบริหารโครงการหรือการติดตามการใช้จ่ายเงิน วิเคราะห์ลักษณะองค์กรภาคประชาชนของไทยในปัจจุบันไว้ดังต่อไปนี้

มีประสิทธิผล แต่ขาดเสถียรภาพผลงานภาคประชาชนมีให้เห็นเป็นรูปธรรมตามรายประเด็น มีโครงการเล็กๆ และองค์กรเจ้าภาพจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนประเทศอย่างเป็นระบบได้ และไม่สามารถสร้างบทบาทที่โดดเด่นได้ ทำให้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริง อาสาสมัครส่วนใหญ่มักเข้าร่วมเป็นรายกิจกรรม ขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้การทำงานไม่มีพลัง และไม่มีอำนาจมากเพียงพอ

มีกำลัง (ปริมาณ) แต่ขาดพลัง (คุณภาพ) ปัญหาภาคประชาชนไทยไม่ใช่การขาดคนดี แต่ “คนดีมักไม่ค่อยมีพลัง” กล่าวคือ บางครั้งขาดความรู้ มองเห็นปัญหาในเชิงลึก แต่ไม่เห็นปัญหาในภาพกว้าง ไม่รู้จักจริง รู้ไม่ลึก รู้ไม่กว้าง รู้ไม่ไกล ทำให้มักตอบสนองต่อปัญหาเร่งด่วนเท่านั้น บางครั้งขาดทักษะ เช่น สร้างองค์กรไม่เป็น สร้างระบบระดมทรัพยากรไม่ได้ เป็นต้น และ บางครั้งขาดลักษณะชีวิตที่ดี เพราะบางองค์กรขาดความโปร่งใสและไม่น่าเชื่อถือ เป็นเสมือนหุ่นเชิดของกลุ่มอำนาจ ปัจจุบัน ภาครัฐและภาคเอกชนจึงมีพลังและมีส่วนร่วมมากกว่า ทั้ง ๆ ที่ภาคประชาชนมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ เช่นเดียวกัน แต่เพราะภาครัฐมีอำนาจทางตรงผ่านกฎหมาย ภาคเอกชนมีอำนาจทางอ้อมผ่านทรัพยากร ขณะที่ภาคประชาชนมีเพียงหัวใจ ประเด็นสำคัญ คือ ต้องทำให้ “ประชาชน” กลายเป็น “พลเมือง” มากยิ่งขึ้นมีระบบและบริบทสนับสนุน แต่ยังไม่สมบูรณ์ ยุทธศาสตร์ประชารัฐเป็นประชารัฐเพียงครึ่งใบ เพราะประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมมากนัก ทั้งในการควบคุมหรือตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ แม้ประชาชนมีส่วนร่วมบ้างหรืออ้างว่ามีส่วนร่วม แต่ประชาชนไม่ได้เป็นผู้เล่นหลักจริง เพราะรัฐยังดำเนินการทุกอย่างเป็นส่วนใหญ่

อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อความเข้มแข็งของภาคประชาชน คือ ทักษะคิดของสังคม เพราะประชาชนยังมองการเมืองเป็นเรื่องน่ารังเกียจ มองคนมีอุดมการณ์เป็นพวกโลกสวย ซึ่งทักษะคิดเช่นนี้ส่งผลให้ประชาชนที่มีความสามารถและโอกาส ไม่ปรารถนาจะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของภาคประชาชน อย่างไรก็ตาม ทุกภาคส่วนต่างมีจุดแข็งและจุดอ่อน หากนำจุดแข็งในแต่ละภาคส่วนมาใช้ผสมผสานกันอย่างกลมกล่อม ย่อมช่วยให้ได้แนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ทั้ง 3 ภาคส่วนจึงจำเป็นต้องร่วมมือกัน โดยขอเสนอ บทบาทและแนวทางการสร้างความร่วมมือของภาคประชาชนกับภาครัฐและเอกชน ได้แก่

- ร่วมคิดวางวิสัยทัศน์ กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศที่จะมุ่งไป โดยให้มีความสอดคล้องกับบริบทสังคมโลกปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
- ร่วมวางเป้าหมายในแต่ละมิติ แต่ละด้านอย่างเป็นรูปธรรม อันอาจดูได้จากประเทศที่พัฒนาแล้ว นำสิ่งดีมาปรับประยุกต์ให้เข้ากับระบบและบริบทสังคมไทย
- ร่วมสร้างยุทธศาสตร์โดยแสวงหาปัจจัยส่วนน้อยที่จะนำไปสู่การเกิดผลลัพธ์ทางสังคมส่วนใหญ่ อาทิ ตามแนวทาง Dr. Dan Can Do Strategy's Law
- ร่วมปฏิบัติตามแนวทางที่ได้ศึกษา สำรอง ค้นหา และวิจัยแล้วว่าเป็นแนวทางที่ดีที่สุดในโลก และเป็นไปตามมาตรฐานสากลระดับโลก
- ร่วมติดตามไม่ปล่อยปละละเลย เมื่อลงมือทำแล้ว ต้องวางแผนขั้นตอนการติดตามผลให้ภาครัฐหรือเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้ร่วมติดตามผลการดำเนินงานของภาคประชาชนว่าถึงขั้นตอนกระบวนการใดแล้ว

- ร่วมตรวจสอบในทุกการดำเนินงานว่ามีความโปร่งใส ปราศจากคอร์รัปชัน เป็นไปตามแผนงานและวัตถุประสงค์ที่ได้วางหรือไม่ อาจตั้งคณะกรรมการตรวจสอบองค์กรภาคประชาชนร่วมจากทั้ง 3 ภาคส่วน

- ร่วมประเมินทั้งในมุมจากภาครัฐ เอกชน และประชาชนว่าผลการดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ เป็นอย่างไร มีคุณค่าและความเลอค่ามากน้อยเพียงใด เกิดความสัมฤทธิ์ในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงสังคมหรือไม่

- ร่วมรับผิดชอบไม่โยนความผิดพันตัว แต่ต้องร่วมกันรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้นตามขอบเขตความรับผิดชอบแต่ละภาคส่วน

- ร่วมแก้ไขปรับปรุงวิธีการทำงานและดำเนินการของแต่ละภาคส่วนให้ดียิ่งขึ้น โดยยึดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมและประเทศเป็นที่ตั้ง

สรุปในมุมมองผู้วิจัย ว่าบทบาทข้างต้นต่างต้องอาศัยทั้งคน ระบบ และบริบท ซึ่งเกี่ยวโยงและสัมพันธ์กัน เช่นเดียวกับ 3 ภาคส่วนที่ต้องประสานและร่วมมือกัน หากขาดปัจจัยหนึ่งปัจจัยใดหรือภาคส่วนหนึ่งส่วนใดไป จักไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

2.1.5 แนวทางการพัฒนา

แนวคิดในการพัฒนาชุมชน

2.1.5.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่เริ่มใช้กันเมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา เพื่อแสดงว่าโครงการพัฒนาต่างๆ ที่นำไปให้ชาวบ้านในชุมชนต่าง ๆ นั้น ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมบ้าง ก็บอกว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยชุมชนมีส่วนสมทบงบประมาณ 5-10% ถ้าไม่มีเงินก็คิดจากมูลค่าแรงงาน วัสดุสิ่งของหรือวัสดุแรงงาน หรืออะไรก็ได้ที่มาจากชุมชนงบประมาณเกือบทั้งหมด รวมทั้งการคิดและวางแผนมาจากข้างบน (Top down) คือมาจากหน่วยงานภายนอกทั้งหน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชนบ้างก็บอกว่ามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน คือ การเก็บข้อมูลวางแผนการปฏิบัติ และประเมินผล และอ้างว่านี่คือกระบวนการที่มาจากข้างล่าง (Bottom up) รวมทั้งอ้างว่าได้มีการทำประชาพิจารณ์ (Public hearing) แล้วซึ่งหมายถึงว่าได้รับการ รับรอง จากชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการทรัพยากร การบริหารจัดการชุมชน คน ทุนของชุมชน จึงต้องมีการแยกแยะเนื้อหาและรูปแบบของ “การมีส่วนร่วมของประชาชน” ให้เหมาะสมกับในแต่ละเรื่องพร้อมกับวิธีการและกระบวนการที่เหมาะสมการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงไม่ใช่แต่เพียงรูปแบบ เช่นการเลือกตั้งในทุกระดับ แล้วก็ปล่อยให้ผู้ได้รับเลือกตั้งไปดำเนินการทุกอย่างทุกเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนหมายความว่า หลังการดำเนินงานของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงไม่ใช่เพียงไปหา 5-10% มาสมทบโครงการที่องค์กรจากภายนอกนำเข้าไปให้ ไม่ใช่การเข้าไปเก็บข้อมูลให้ข้าราชการ

ที่บอกว่าเอาไปทำโครงการพัฒนาท้องถิ่น ไม่ใช่แค่การไปร่วมประชุมรับฟังการเสนอโครงการแล้วยกมือรับรองแล้วอ้างว่าเป็นประชาพิจารณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการแสดงออกถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของชุมชนในการจัดการชุมชน จัดการชีวิตของตนเอง การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดในการพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ประกอบด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน (ประชาพิจารณ์) การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยมีหลักการดังนี้คือ

1.หลักจิตสำนึกและความรับผิดชอบ คือ หลักการที่สำคัญที่องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบ ซึ่งจะสะท้อนถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ และต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อปฏิบัติโดยยึดหลักนิติธรรมและความโปร่งใส

2.หลักความคุ้มค่า คือ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งมีการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความสามารถในการแข่งขันกับภายนอก

3.เป้าหมายและวิธีการของการวางแผนแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมอาจเป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมแบบวิธีการ ต้องอาศัยการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งทำให้คนส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของ เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและการเกิดผลประโยชน์ของกลุ่มเนื่องจากความเข้มแข็งของกลุ่มเป็นเป้าหมายที่

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นริเริ่มการพัฒนา ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการวางแผนในการพัฒนา ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

ขั้นตอนที่ 3 ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหาร ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ 4 ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 ประชาชนเข้าร่วมประเมินการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) เป็นการ

ประเมินผลก้าวหน้าเป็นระยะๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปสุดท้าย

2.1.5.2 การพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง (Self-Reliance Community Development) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนของการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 มีผลทำให้หน่วยงานของรัฐพยายามปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ประชาชนในชุมชนก็มีความตื่นตัวในการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนมากขึ้น การกระจายอำนาจลงสู่ชุมชนทำให้การพัฒนาชุมชนขึ้นอยู่กับประชาชนในท้องถิ่นทั้งสิ้นและผู้ที่ทำหน้าที่สนับสนุน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและโครงการ วิชาการก็คือเจ้าหน้าที่ภาครัฐในชุมชนบทนั้นเอง แนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเองเป็นแนวคิดที่เหมาะสมที่จะใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมของกลุ่มประเทศทางตะวันตกได้ดี เพราะอาศัยพื้นฐานวัฒนธรรมทางตะวันตกเป็นแนวคิดหลัก และทฤษฎีการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเองเป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากการได้ประจักษ์ถึงความบกพร่องของการพัฒนาตามกระแสหลัก เช่น ทฤษฎีทางพุทธศาสตร์ ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง (ทฤษฎีใหม่) ซึ่งอาคม กล่าวว่าการพัฒนาแบบพึ่งตนเองเป็นทางเลือกเพื่อการพัฒนาประเทศอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของกลุ่มประเทศโลกที่สาม จากนักเศรษฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์หลายๆประเทศ โดยอาศัยรากฐานการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจที่ผ่านมาว่า ภายใต้กระบวนการพัฒนาของประเทศต่างๆ ทั้งในเอเชียบางประเทศและประเทศแถบละตินอเมริกา ได้ส่งผลให้เกิดการพัฒนาแท้จริงหรือไม่แต่ผลปรากฏจากการที่ได้กล่าวถึงไว้แล้วในทฤษฎีความด้อยพัฒนาและการพึ่งพิงนั้นก็พบว่าประเทศในโลกที่สามต้องตกอยู่ในสภาพเสียเปรียบทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตลอดมา การกระจายความเจริญกระจุกอยู่ในเมืองใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการปกครอง ความมั่งคั่งก็ตกอยู่กับผู้นำประเทศเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ความยากจนของประชาชนในชนบทก็ยังคงปรากฏอยู่ทั่วไป ถึงแม้ผู้นำประเทศจะพยายามแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยการพิจารณาจากรายได้ประชาชาติ ซึ่งเป็นการมองเพียงภาพรวมระดับประเทศที่มีได้คำนึงถึงความเป็นจริงระดับบุคคลว่า รายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้นนั้นได้กระจายไปทุกระดับหรือไม่ แนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเองเป็นสิ่งที่นักพัฒนาและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ชุมชนชนบทควรศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

2.1.5.3 การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของปัจจุบันโดยไม่ทำให้ผู้คนในอนาคตเกิดปัญหาในการตอบสนองความต้องการของตนเอง” (นิยามของคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา World Commission on Environment and Development ในรายงาน Our Common Future 1987 หรือ Brundtland Report) การพัฒนาที่ยั่งยืนรวมความถึง 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน โครงการพัฒนาใดๆต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสามด้านนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นมากกว่าเพียงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการเปลี่ยนโครงสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมเพื่อลดการบริโภค

ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมลงไปในระดับที่ยังรักษาความสมดุลที่ดี ทำให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติโดยไม่ทำลายล้างอย่างที่ผ่านมาและทำกันอยู่หลายแห่ง ให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชนอยู่ดีกินดีและอยู่เย็นเป็นสุข “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นคำที่ถูกใช้คู่ไปกับคำว่า “ ธรรมภิบาล” (Good Governance) ถือว่าเป็นสองคำที่สัมพันธ์กันจนแยกกันไม่ได้ โดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เห็นว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ถ้าหากมีธรรมภิบาลก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนการพัฒนามนุษย์ (Human development) หมายถึงการเปิดทางเลือกมากมายผู้คนในสังคม หมายถึงการให้ถือเอาผู้ชายผู้หญิง โดยเฉพาะคนจนและคนที่อยู่ในภาวะยากลำบากเสี่ยงอันตรายเป็นศูนย์กลางของกระบวนการพัฒนารายงานของ (UNDP) 1996 ได้แสดงให้เห็นว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ได้เป็นหลักประกันการพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ได้ขจัดปัญหาความยากจนให้หมดไปเช่น บางประเทศมีรายได้ให้ประชาชนดีต่อหัวสูงกลับอยู่ในระดับต่ำของการพัฒนามนุษย์ มีปัญหาความเหลื่อมล้ำแตกต่างระหว่างประเทศร่ำรวยและประเทศยากจนระหว่างคนรวย กับคนจนในประเทศเดียวกัน ช่องว่างที่ถ่างออกไปเรื่อยๆการพัฒนามนุษย์มีอยู่ 5 ลักษณะคือ

1. การสร้างความเข้มแข็ง (Empowerment) คือการเพิ่มขีดความสามารถในการเลือกทางและทางเลือกให้ผู้คนได้เป็นอิสระจากความหวาดกลัวจากสิ่งที่พวกเขาขาดแคลน และให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิต

2. ความร่วมมือ (Co-Operation) ผู้คนสัมพันธ์กันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. ความเท่าเทียม (Equity) คนมีโอกาเข้าถึงทรัพยากรการศึกษาการดูแลสุขภาพ การจัดการชีวิต ทรัพยากร ชุมชนของตนเอง

4. ความยั่งยืน (Sustainability) การพัฒนาวันนี้ไม่ทำลายทรัพยากรและโอกาสของคนรุ่นต่อไป แต่สร้างหลักประกันให้คนในอนาคตเป็นอิสระจากความยากจนและได้ใช้ความสามารถขั้นพื้นฐานของตัวเอง

5. ความมั่นคงปลอดภัยอันตราย (Security) ในชีวิตทรัพย์สินการคุกคามจากโรคและภัยอันตราย

2.1.5.4 การพัฒนามนุษย์พื้นฐานแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง คือ การวางรากฐานอันมั่นคงและยั่งยืนของชีวิตเมื่อวันเฉลิมพระชนมพรรษา ปี 2541 ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอธิบายเพิ่มเติมถึงคำว่า “พอเพียง” หมายถึง “พอมีพอกิน” “...พอมีพอกินก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเองถ้าแต่ละคนมีพอกินก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี...” “...ฉะนั้นความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล...” เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง (Relative Life - Sufficiency) อยู่ได้โดยมีต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ไม่มุ่งหวังแต่จะทุ่มสร้างความสำเร็จยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะ

เพียงพอที่จะพึ่งตนเองการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเกษตรกรนั้นมีการปฏิบัติตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งประกอบด้วย 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ผลิตเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน ในระดับชีวิตที่ประหยัด ทั้งนี้ต้องมีความสามัคคีในท้องถิ่น

ชั้นที่ 2 รวมกลุ่ม เพื่อการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สร้างสวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา

ชั้นที่ 3 ร่วมมือกับองค์กรภายนอกในการทำธุรกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้ทุกฝ่ายต้องได้รับประโยชน์การพัฒนาชนบทในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นการใช้ “คน” เป็นเป้าหมายและเน้น “การพัฒนาแบบองค์รวม” หรือ “การพัฒนาแบบบูรณาการ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม การเมือง ฯลฯ โดยใช้ “พลังทางสังคม” ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาในรูปของกลุ่ม เครือข่ายหรือประชาสังคม กล่าวคือเป็นการผนึกกำลังทุกฝ่ายในลักษณะ “พหุภาคี” ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

2.1.5.5 การพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานภูมิปัญญา ในช่วง 20 กว่าปีมานี้ การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประเทศ อันเป็นผลจากการปะทะกันระหว่างแนวคิดสองกระแส ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ด้านของความเติบโตทางวัตถุที่ก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวนมาก และที่สำคัญคือ ผู้คนได้สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง ไร้ศักดิ์ศรี และรู้สึกโดดเดี่ยวเพราะถูกตัดขาดจากกันทางสังคม ทำให้เกิดแนวคิดอีกกระแสหนึ่งขึ้น เรียกว่า กระแสชุมชนท้องถิ่น (Localization) ที่ให้ความสำคัญแก่คนและชุมชนในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรมของตน เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความหมาย มีค่าและมีศักดิ์ศรี เป็นแนวคิดที่มองทุกสิ่งทุกอย่างเชื่อมโยงถึงกันแบบองค์รวมได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในสังคมไทย การนำเสนอประสบการณ์ของชาวบ้านและชุมชนในทุกส่วนที่ประสบความสำเร็จจากการพัฒนาบนพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมได้เรียกร้องให้ผู้คนหันกลับมาทบทวนแนวคิดและแนวทางการพัฒนาชุมชน จนกระทั่งแนวคิดใหม่ที่มีความสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเคยเป็นกระแสรองมาก่อนหน้านี้ได้กลายเป็นกระแสหลักของการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน

การนำแนวคิดใหม่มาใช้ในการพัฒนาชุมชน จะเกิดขึ้นไม่ได้ภายใต้การกฏเกณฑ์ และกติกาการพัฒนาประเทศแบบเก่า ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขระเบียบกฎหมายของประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางใหม่นี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็น เห็นได้จากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเมื่อปี พ.ศ. 2540 หากวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นข้างต้น จะพบว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ได้สะท้อนลักษณะที่เป็นสากลและลักษณะเฉพาะของการพัฒนาชนบทไทยไปพร้อมกัน ลักษณะที่เป็นสากลก็คือ การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ส่งผลกระทบต่อแนวคิดและทิศทางการพัฒนาของไทยตลอดช่วง 2 ทศวรรษแรกของการพัฒนา หลังจากนั้นการทำงานได้หันเข้าสู่ลักษณะเฉพาะที่ให้ความสำคัญต่อ

วัฒนธรรมชุมชน การค้นหาประสบการณ์ระดับชุมชน ทำให้เกิดทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ที่เกิดจากสภาพที่เป็นจริงของอดีตและปัจจุบันของสังคมไทย และการแสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งหมดนี้เป็นการพัฒนาอย่างรอบด้าน มีรากฐานอยู่ที่ระบบคุณค่าดั้งเดิม และแสวงหารูปแบบใหม่เพื่อสืบทอดจิตวิญญาณแห่งอดีตและการพึ่งตนเอง การประยุกต์ภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมไทย

1. นามธรรมและรูปธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านมีทั้งลักษณะที่เป็นนามธรรม และรูปธรรม โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถแยกออกได้อีกหลายประเภท ทั้งทางด้านเกษตรกร หัตถกรรม สุขภาพ ภูมิปัญญาชาวบ้านมีรูปแบบที่หลากหลาย แต่ในความหลากหลายนั้นมีจุดร่วมกันอยู่อย่างหนึ่งคือคุณค่าที่อยู่เบื้องหลังภูมิปัญญานั้นๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นามธรรม โดยเฉพาะโลกทัศน์และชีวะทัศน์ของผู้คนและชุมชน เช่น คุณภาพของธรรมชาติและการอยู่ร่วมกันในชุมชน การพึ่งตนเอง และการพึ่งพาอาศัยกัน เป็นต้น

2. คุณค่าและมูลค่า การประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้านสามารถนำเอาแนวคิดเรื่องคุณค่าและมูลค่าเข้ามาเป็นแนวทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมของเราในระยะที่เพิ่งผ่านมานี้จะมีความขัดแย้งกันค่อนข้างรุนแรง ระหว่างแนวคิดสองแนวนี้ ภายหลังจากได้นำแนวคิดการพัฒนาตามแบบอย่างชาติทางตะวันตกมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางวัตถุมากขึ้น พร้อมกับนิยมมูลค่าหรือให้ความสำคัญต่อสิ่งต่างในเชิงปริมาณก็เพิ่มมากตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้คนในสังคมอีกจำนวนหนึ่งที่ยึดถือหรือนิยมคุณค่า ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญต่อจิตวิญญาณ และรากเหง้าของตนเอง การนำคุณค่าและมูลค่ามาเป็นแนวทางประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม จะเป็นการแก้จุดอ่อนอย่างหนึ่งในสังคมไทย ให้หันกลับมาสร้างความสมดุลให้กับแนวคิดทั้งสอง เพื่อสร้างคุณภาพแก่ชีวิต ชุมชน และธรรมชาติให้ยั่งยืนสืบไป การประยุกต์ภูมิปัญญาชาวบ้านตามแนวคิดเรื่องคุณค่าและมูลค่านี้ น่าจะมีความเหมาะสมอย่างยิ่งกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น หัตถกรรม สมุนไพร การนวด และศิลปะต่างๆ รวมไปถึงสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีคุณค่าและพร้อมที่แปรเป็นมูลค่าถ้ามีการจัดการที่เหมาะสม

2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด

เสรี วงษ์มณฑา (2542, หน้า 11) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง การมีสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ ขายในราคาและผู้บริโภคยอมรับได้ และผู้บริโภคยินดีจ่ายเพราะเห็นว่าคุ้ม รวมถึงมีการจัดจำหน่ายกระจายสินค้าให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคหาเพื่อความสะดวกแก่ลูกค้า ด้วยความพยายามจงใจให้เกิดความชอบในสินค้าและเกิดพฤติกรรมอย่างถูกต้อง

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2543, หน้า 26) กล่าวในเรื่อง ตัวแปรหรือองค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) อันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการ

ส่งเสริมการขาย (Promotion) ว่าเป็นตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าทางการตลาดที่กระทบต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ โดยแบ่งออกได้ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) ลักษณะบางประการของผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่อาจกระทบต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค คือ ความใหม่ ความสลับซับซ้อนและคุณภาพที่คนรับรู้ได้ของผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่ใหม่และสลับซับซ้อนอาจต้องมีการตัดสินใจอย่างกว้างขวาง ถ้าเรารู้เรื่องเหล่านี้แล้วในฐานะนักการตลาดเราควรจะเสนอทางเลือกที่ง่ายกว่า ผู้บริโภคมีความคุ้นเคยเพื่อให้ผู้บริโภคที่ไม่ต้องการแสวงหาทางเลือกอย่างกว้างขวางในการพิจารณา ส่วนในเรื่องของรูปร่างของผลิตภัณฑ์ตลอดจนหีบห่อและป้ายฉลาก สามารถก่ออิทธิพลต่อกระบวนการซื้อของผู้บริโภค หีบห่อที่สะดุดตาอาจทำให้ผู้บริโภคเลือกไว้เพื่อพิจารณา ประเมินเพื่อการตัดสินใจซื้อ ป้ายฉลากที่แสดงให้ผู้บริโภคเห็นคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ที่สำคัญก็จะทำให้ผู้บริโภคประเมินสินค้าเช่นกัน สินค้าคุณภาพสูงหรือสินค้าที่ปรับเข้ากับความต้องการบางอย่างของผู้ซื้อจะมีอิทธิพลต่อการซื้อด้วย

2. ราคา (Price) ราคามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อก็ต่อเมื่อผู้บริโภคทำการประเมินทางเลือกและทำการตัดสินใจ โดยปกติผู้บริโภคชอบผลิตภัณฑ์ราคาต่ำ นักการตลาดจึงควรคิดราคาน้อยลดต้นทุนการซื้อหรือทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจด้วยลักษณะอื่นๆ สำหรับการตัดสินใจอย่างกว้างขวาง ผู้บริโภคมักพิจารณารายละเอียด โดยถือเป็นอย่างหนึ่งในลักษณะทั้งหลายที่เกี่ยวข้องสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย ราคาสูงไม่ทำให้การซื้อลดน้อยลง นอกจากนี้ราคายังเป็นเครื่องประเมินคุณค่าของผู้บริโภคซึ่งก็ติดตามด้วยการซื้อ

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Placement-Channel of Distribution) กลยุทธ์ของนักการตลาดในการทำให้มีผลิตภัณฑ์ไว้พร้อมจำหน่าย สามารถก่ออิทธิพลต่อการพบผลิตภัณฑ์แน่นอนว่าสินค้าที่มีจำหน่ายแพร่หลายและง่ายที่จะซื้อจะทำให้ผู้บริโภคนำไปประเมินประเภทของช่องทางที่นำเสนออีกจากอิทธิพลต่อการรับรู้ภาพพจน์ของผลิตภัณฑ์ เช่น สินค้าที่มีของแถมในร้านเสริมสวยชั้นดีในห้างสรรพสินค้าทำให้สินค้ามีชื่อเสียงมากกว่านำไปใช้บนชั้นวางของในซูเปอร์มาร์เก็ต

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion-Marketing Communication) การส่งเสริมการตลาดสามารถก่ออิทธิพลต่อผู้บริโภคได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจซื้อ ข่าวสารที่นักการตลาดส่งไปอาจเตือนใจให้ผู้บริโภครู้ว่าเขามีปัญหา สินค้าของนักการตลาดสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้และมันสามารถส่งมอบให้ได้มากกว่าสินค้าของคู่แข่ง เมื่อได้ข่าวสารหลักการซื้อเป็นการยืนยันว่าการตัดสินใจซื้อของลูกค้าถูกต้อง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552, หน้า 80-81) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนประสมการตลาด หมายถึงตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายสู่ตลาดเพื่อความสนใจ การจัดหา การใช้หรือการบริโภคที่สามารถทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ ประกอบด้วยสิ่งที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ เช่น บรรจุภัณฑ์ สี ราคา คุณภาพ ตราสินค้า บริการและชื่อเสียงของผู้ขาย ผลิตภัณฑ์อาจจะเป็นสินค้า บริการ สถานที่ บุคคล หรือความคิด ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์ต้องมีรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ การกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ต้องพยายามคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้ 1. ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) หรือความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive Differentiation) 2. องค์ประกอบ (คุณสมบัติ) ของผลิตภัณฑ์ (Product Component) เช่น ประโยชน์พื้นฐาน รูปร่างลักษณะ คุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า เป็นต้น 3. การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Product Positioning) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของบริษัทเพื่อแสดงตำแหน่งที่แตกต่าง และมีคุณค่าในจิตใจของลูกค้าเป้าหมาย 4. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ มีลักษณะใหม่และปรับปรุงให้ดีขึ้น (New and Improved) ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น 5. กลยุทธ์เกี่ยวกับส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product Mix) และสายผลิตภัณฑ์ (Product Line)

2. ราคา (Price) หมายถึง จำนวนที่ต้องจ่ายเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์/บริการ หรือเป็นคุณค่าทั้งหมดที่ลูกค้ารับรู้เพื่อให้ได้ผลประโยชน์จากการใช้ผลิตภัณฑ์/บริการคุ้มกับเงินที่จ่าย หรือหมายถึงคุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็น P ตัวที่สองที่เกิดขึ้น ถัดจาก Product ราคาเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของผลิตภัณฑ์กับราคา (Price) ของผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ผู้กำหนดกลยุทธ์ด้านราคาต้องคำนึงถึง 1. คุณค่าที่รับรู้ในสายตาของลูกค้า ซึ่งต้องพิจารณาการยอมรับของลูกค้าในคุณค่าของผลิตภัณฑ์ว่าสูงกว่าผลิตภัณฑ์นั้น 2. ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง 3. การแข่งขัน 4. ปัจจัยอื่น ๆ การโฆษณา (Advertising) เป็นกิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร และส่งเสริมการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการ หรือ ความคิด ที่ต้องมีการจ่ายเงินโดยผู้อุปถัมภ์รายการ กลยุทธ์ในการโฆษณาจะเกี่ยวข้องกับ (1) กลยุทธ์การสร้างสรรคงานโฆษณา (Create Strategy) และยุทธวิธีโฆษณา (Advertising Tactics) (2) กลยุทธ์สื่อ (Media Strategy) การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคลเพื่อพยายามจูงใจผู้ซื้อที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้ซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการขายแบบเผชิญหน้าโดยตรงหรือใช้โทรศัพท์ หรือเป็นการเสนอขายโดยหน่วยงานขายเพื่อให้เกิดการขาย และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า งานในข้อนี้จะเกี่ยวข้องกับ (1) กลยุทธ์การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling Strategy) (2) การบริหารหน่วยงานขาย (Sales Force Management)

3. การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) หมายถึง เป็นสิ่งจูงใจระยะสั้นที่กระตุ้นให้เกิดการซื้อหรือขายผลิตภัณฑ์หรือบริการ เป็นเครื่องมือกระตุ้นความต้องการซื้อที่ใช้สนับสนุนการโฆษณา

และการขายโดยใช้พนักงานขาย ซึ่งสามารถกระตุ้นความสนใจ การทดลองใช้ หรือการซื้อโดยลูกค้าคนสุดท้าย หรือบุคคลอื่นในช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการขาย มี 3 รูปแบบ คือ (1) การกระตุ้นผู้บริโภค เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภค (Consumer Promotion) (2) การกระตุ้นคนกลาง เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่คนกลาง (Trade Promotion) (3) การกระตุ้นพนักงานขาย เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่พนักงานขาย (Sales force Promotion) การให้ข่าวและประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relations) มีความหมายดังนี้ (1) การให้ข่าวเป็นการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ หรือตราสินค้าหรือบริษัทที่ไม่ต้องมีการจ่ายเงิน (ในทางปฏิบัติจริงอาจต้องมีการจ่ายเงิน) โดยผ่านการกระจายเสียงหรือสื่อสิ่งพิมพ์ (2) ประชาสัมพันธ์ (Public Relations) หมายถึง ความพยายามในการสื่อสารที่มีการวางแผนโดยองค์กรหนึ่งเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ต่อผลิตภัณฑ์หรือต่อนโยบายให้เกิดกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมหรือป้องกันภาพพจน์หรือผลิตภัณฑ์ของบริษัท

การตลาดทางตรง (Direct Marketing หรือ Direct Response Marketing) การโฆษณาเพื่อให้เกิดการตอบสนองโดยตรง (Direct Response Advertising) และการตลาดเชื่อมตรงหรือการโฆษณาเชื่อมตรง (Online Advertising) มีความหมายต่างกันดังนี้ (1) การตลาดทางตรง (Direct Marketing หรือ Direct Response Marketing) เป็นการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตอบสนองโดยตรง หรือหมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่เน้นการตลาดใช้ส่งเสริมผลิตภัณฑ์โดยตรงกับผู้ซื้อและทำให้เกิดการตอบสนองในทันที ทั้งนี้ต้องอาศัยฐานข้อมูลลูกค้าและใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อสื่อสารโดยตรงกับลูกค้า เช่น ใช้สื่อโฆษณาและแคตตาล็อก (2) การโฆษณาเพื่อให้เกิดการตอบสนองโดยตรง (Direct Response Advertising) เป็นข่าวสารการโฆษณาซึ่งถามผู้อ่าน ผู้รับฟัง หรือผู้ชม ให้เกิดการตอบสนองกลับโดยตรงไปยังผู้ส่งข่าวสาร หรือป้ายโฆษณา (3) การตลาดเชื่อมตรงหรือการโฆษณาเชื่อมตรง (Online Advertising) หรือการตลาดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Marketing หรือ E-Marketing) เป็นการโฆษณาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต เพื่อสื่อสาร ส่งเสริม และขายผลิตภัณฑ์หรือบริการโดยมุ่งหวังผลกำไรและการค้า เครื่องมือที่สำคัญในข้อนี้ประกอบด้วย (1) การขายทางโทรศัพท์ (2) การขายโดยใช้จดหมายตรง (3) การขายโดยใช้แคตตาล็อก (4) การขายทางโทรศัพท์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ซึ่งมุ่งใจให้ลูกค้ามีกิจกรรมการตอบสนอง (สมจิตร ล้วนจำเจริญ, 2556, หน้า 15).

4. การจัดจำหน่าย (Place หรือ Distribution) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรมใช้ เพื่อเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากองค์กรไปยังตลาด สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมายคือสถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้าประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง การจัดจำหน่ายจึงประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel Distribution) หมายถึง กลุ่มของบุคคลหรือธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์หรือบริการสำหรับการใช้หรือบริโภค (Kotler and Keller. 2009 : 787) หรือหมายถึง เส้นทางที่ผลิตภัณฑ์ และกรรมสิทธิ์ที่ผลิตภัณฑ์ถูกเปลี่ยนมือไปยังตลาด ในระบบช่องทางการจัดจำหน่ายจึงประกอบด้วย ผู้ผลิต คนกลาง ผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม ซึ่งอาจจะใช้ช่องทางตรง (Direct Channel) จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม และใช้ช่องทางอ้อมจากผู้ผลิต ผ่านคนกลางไปยังผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม

4.2 การกระจายตัวสินค้า หรือการสนับสนุนการกระจายตัวสินค้าสู่ตลาด (Physical Distributio หรือ Market logistics) หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การปฏิบัติการตามแผน และการควบคุมการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต และสินค้าสำเร็จรูป จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดสุดท้ายในการบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยมุ่งหวังกำไร (Kotler and Keller. 2009 : 786) หรือหมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายตัวผลิตภัณฑ์ จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม การกระจายตัวสินค้าที่สำคัญมีดังนี้ (1) การขนส่ง (2) การเก็บรักษาสินค้า และการคลังสินค้า (3) การบริหารสินค้าคงเหลือ

2.1.7 แนวคิดการพัฒนาบุคลากร

แนวคิดการพัฒนาบุคลากร หรือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้ บุคลากรเพิ่มความรู้ และทักษะ มีพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหลายๆ คนมักจะมีคำถามกับคำว่า "การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Development)" ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย (2558, หน้า 172). มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการต่างๆ ในองค์กรอย่างไร ก่อนอื่นต้องมาดูคำจำกัดความของกูรู ต่างๆ ดังนี้

Swanson (1995) ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการของการพัฒนาและการทำให้บุคลากรได้แสดงความเชี่ยวชาญ (Expertise) โดยใช้การพัฒนาองค์กร การฝึกอบรมบุคคลและพัฒนาบุคคลโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงาน (เจษฎา นกน้อย, 2559, หน้า 135 -137).

Rothwell and Sredl (1992) ให้ความหมายว่า เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ขององค์กร (Organizational Learning) โดยนายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อจุดประสงค์ในการปรับปรุงการทำงานซึ่งเน้นการทำให้บุคลากรทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการบูรณาการเป้าหมายขององค์กรและความต้องการของบุคคลให้สอดคล้องกัน (เจษฎา นกน้อย, 2559, หน้า 135 -137).

หลักการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป็นการนำศักยภาพของแต่ละบุคคลมาใช้ ในการปฏิบัติงานให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และสร้างให้แต่ละบุคคลเกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ตลอดจนเกิดความตระหนักในคุณค่า ของตนเอง เพื่อนร่วมงานและองค์กร เมื่อพิจารณา

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่สามารถพัฒนาให้เพิ่มพูนขึ้นได้ ทั้งด้านความรู้ ด้าน ทักษะและเจตคติ ถ้าหากมีแรงจูงใจที่ดีพอ
2. การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ควรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ตั้งแต่การสรรหา การคัดเลือก นำมาสู่การพัฒนาในระบบขององค์กร
3. วิธีการในการพัฒนาศักยภาพมีหลายวิธี จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะขององค์กร และบุคลากร
4. จัดให้มีระบบการประเมินการพัฒนาความสามารถของบุคลากรเป็นระยะ ๆ เพื่อช่วยแก้ไข บุคลากรบางกลุ่ม ให้พัฒนาความสามารถเพิ่มขึ้นและในขณะเดียวกันก็ สนับสนุน ให้ผู้มีขีดความสามารถ สูงได้ก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งใหม่ที่ต้องใช้ ความสามารถสูงขึ้น
5. องค์กรจะต้องจัดระบบทะเบียนบุคลากรให้เป็นปัจจุบัน ที่สามารถ ตรวจสอบความก้าวหน้า ได้เป็นรายบุคคล

แนวความคิดของการพัฒนาศักยภาพมนุษย์แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 ให้นิยามการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ว่า หมายถึง การดำเนินการให้ บุคคลได้รับ ประสบการณ์และการเรียนรู้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อที่จะนำเอา มา ปรับปรุงความสามารถในการทำงานโดยวิธีการ 3 ประการ คือ

1. การฝึกอบรม (training) เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้น เกี่ยวกับงาน ที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน (Present Job) เป้าหมาย คือการยกระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะ ของ พนักงานในขณะนั้น ให้สามารถทำงานในตำแหน่งนั้นๆ ได้ ซึ่ง ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมไปแล้วสามารถนำ ความรู้ไปใช้ได้ทันที
2. การศึกษา (Education) เป็นวิธีการพัฒนาศักยภาพมนุษย์โดยตรง เพราะ การให้ การศึกษาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ทัศนคติ ตลอดจนเสริมสร้างความสามารถ ในการปรับตัวในทุกๆ ด้านให้กับบุคคล โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับงานของพนักงานในอนาคต (future job) เพื่อเตรียมพนักงานให้มีความพร้อมที่จะทำงานตามความต้องการของ องค์กรในอนาคต
3. การพัฒนา (Development) เป็นกระบวนการปรับปรุงองค์กรให้มี ประสิทธิภาพ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ได้มุ่งตัวงาน (Not focus on a job) แต่มีจุดเน้น ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ตามที่องค์กรต้องการ และพร้อมที่จะปฏิบัติงานกับองค์กรใน อนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

กลุ่มที่ 2 ให้นิยามการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่า หมายถึง การนำกิจกรรมที่มีการ กำหนดและวางรูปแบบอย่างเป็นระบบเพื่อใช้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และ ปรับปรุงพฤติกรรมของพนักงานให้ดีขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาใน 3 ส่วน คือ

1. การพัฒนาบุคคล (Individual Development)
2. การพัฒนาสายอาชีพ (Career Development)
3. การพัฒนาองค์การ (Organization Development)

โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเกิดได้จากการนำเป้าหมายของบุคคล ซึ่งต้องให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของแต่ละคน เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การที่ต้องการบุคคลากรประเภทใดทั้งในระยะ สั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยการนำการพัฒนาสายงานอาชีพเป็นตัวเชื่อมเป้าหมายของบุคคล กับเป้าหมายขององค์การนั้น

กลุ่มที่ 3 ให้นิยามการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่า หมายถึง การที่จะพัฒนาองค์การ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้และงานเข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถนำมารวมกันได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบใน 3 ส่วน คือ

1. ระดับบุคคล (Individual)
2. ระดับกลุ่มหรือทีมผู้ปฏิบัติงาน (Work Group or Teams)
3. ระดับระบบ โดยรวม (The System)

ซึ่งกระบวนการเรียนรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- (1) การเรียนรู้จากประสบการณ์ (อดีต)
- (2) การเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ปัจจุบัน
- (3) การเรียนรู้เพื่อที่จะเตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

2.1.8 ทฤษฎีระบบ (System Theory)

จากแนวคิดของทฤษฎีความซับซ้อนเป็นการพัฒนาวิธีคิดที่เป็นองค์รวม เป็นการมองโลกด้วยการสังเคราะห์ (Synthetic Science) ต่างจากทัศนะทางวิทยาศาสตร์ที่ได้รับอิทธิพลจากโลกทัศน์แบบจักรกลของนิวตันที่มองโลกด้วยการวิเคราะห์อย่างแยกส่วน (Analytic Science) ซึ่งมี 3 ทฤษฎีที่คล้ายกัน พัฒนาต่อยอดกันมาอย่างแยกกันไม่ออกได้แก่

ทฤษฎีระบบ (Systemic Theory) ได้รับการพัฒนามาก่อน จากพื้นฐานวิชา Cybernetic กลศาสตร์การควบคุมกลไก หนังสือ จุดเปลี่ยนแห่งศตวรรษ ของ พริตจ็อล์ฟ คาปรา เป็นการมองอย่าง System Theory ที่ชัดเจน

ทฤษฎีไร้ระเบียบ (Chaos Theory) ตัวอย่างที่โด่งดังของทฤษฎีนี้คือ “ผลกระทบผีเสื้อ หรือ Butterfly Effect” กล่าวคือ ผีเสื้อใหญ่ตัวหนึ่งกระพือปีกที่ฮ่องกง สามารถทำให้ดินฟ้าอากาศที่

แคลิฟอร์เนียเปลี่ยนแปลงได้เมื่อ 1 เดือนให้หลัง หรือ สาเหตุเบื้องต้นเพียงชนิดเดียว ในเงื่อนไขที่เหมาะสมสามารถก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ใหญ่หลวงได้

ทฤษฎีความซับซ้อน (Complexity Theory) ลักษณะที่สำคัญของระบบซับซ้อนคือ การผุดบังเกิด (Emergence) ซึ่งหมายถึง คุณสมบัติของระบบรวมที่แตกต่างไปจากผลรวมของส่วนประกอบย่อยทั้งหมด เช่น สมอมีเซลสมอมนับล้านเซลล์ แต่ละเซลล์ไม่มีคุณสมบัติที่จำอะไรได้ แต่เมื่อรวมกันเป็นระบบสมอสามารถมีความจำได้ เป็นต้น นี้เรียกว่าการผุดบังเกิด

ทฤษฎีระบบ หรือการคิดอย่างกระบวนระบบ (Systemic Thinking) เป็นการมองโลกอย่างเป็นองค์รวม เป็นพื้นฐานของทั้ง 3 ทฤษฎี มีคุณสมบัติที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. ระบบใหญ่ไม่ใช่ผลรวมของส่วนประกอบย่อย แต่เป็นคุณภาพใหม่ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อย ซึ่งไม่สามารถเข้าใจจากการแยกศึกษาที่ละส่วนประกอบได้

2. ระบบมีโครงสร้างที่ซ้อนกันอยู่เป็นชั้นๆ (Hierarchy) เช่น คนประกอบด้วยส่วนย่อยคือเซลล์ที่รวมกันเป็นระบบ แต่คนก็เป็นองค์ประกอบย่อยของระบบนิเวศน์ ระบบซับซ้อนจะซ้อนกันเป็นชั้น และทุกอย่างสามารถเชื่อมโยงถึงกันทั้งหมด ท่าน ดิซ นัท ฮัน จึงตอบว่า กระจาดหนึ่งแผ่นที่ให้ดูนั้น มองเห็นดวงอาทิตย์และก้อนเมฆในกระจาดนั้นด้วย

3. การจะเข้าใจระบบนั้นต้องมองบริบท (Context) หรือปัจจัยแวดล้อมโดยรอบด้วย โดยเฉพาะระบบเปิดที่มีชีวิตนั้น ไม่อาจมองเป็นเส้นตรงได้ ต้องมองอย่างเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันทั้งหมด

4. ต้องเข้าใจความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ (Feedback) การจะเข้าใจปรากฏการณ์ใด ต้องเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

5. การย้ายวิธีคิดแบบโครงสร้าง (Structure) มาสู่กระบวนการ (Process) ถ้าประยุกต์ใช้ในเชิงสังคม การมองแบบโครงสร้างเราจะเห็นกรอบอันเข้มแข็ง ยากจะเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าหันมามอง กระบวนการ เราจะเห็นจุดอ่อน ช่องทางของความสัมพันธ์ที่จะเข้าไปปรับเปลี่ยนได้

ระบบ หมายถึง ส่วนประกอบต่าง ๆ ซึ่งประกอบกันขึ้นมาเป็นหนึ่งเดียว มีความสัมพันธ์กันในทางหนึ่งทางใดรวมกลุ่มอยู่ด้วยกัน กระทำการเพื่อความสำเร็จตามที่ต้องการ และการเคลื่อนไหวใน ส่วนหนึ่งจะมีปฏิริยากระทบต่อส่วนอื่น ๆ ด้วย ส่วนประกอบแต่ละส่วนก็เป็นระบบย่อยในตัวของมันเอง โดยส่วนประกอบย่อย ๆ หลายส่วนรวมกันอยู่เช่นกัน เช่น องค์กรเป็นระบบซึ่งประกอบไปด้วยฝ่ายการผลิต ฝ่ายการตลาด และฝ่ายการเงิน ฯลฯ ในขณะเดียวกัน ที่ฝ่ายต่าง ๆ ก็เป็นระบบซึ่งประกอบด้วยระบบย่อยลงไปอีกคือ ประกอบไปด้วยงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงใดที่เกิดขึ้นในส่วนหนึ่งของระบบย่อยมีผลกระทบต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ หรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ระบบคือกลุ่มของส่วนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

จากการพิจารณากิจกรรมในรูปของระบบจึงหมายความว่า กิจกรรมหนึ่ง ๆ อาจเป็นผลมาจากกิจกรรมย่อย ๆ หลาย ๆ กิจกรรมรวมกันก็ได้ ซึ่งในระหว่างกิจกรรมเหล่านั้น การกระทำส่วนหนึ่งของ

กิจกรรมหนึ่ง ก่อให้เกิดปฏิกิริยาขึ้นส่วนอื่น ๆ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ระบบที่เน้นความสนใจเฉพาะภายในระบบคือ ระบบปิด และระบบที่ขยายความสนใจไปถึงระบบภายนอกที่ใหญ่กว่าก็คือ ระบบเปิด ระบบเปิดนี้ถือว่า องค์การเป็นระบบย่อยของระบบที่เป็นสภาพแวดล้อมภายนอกอีกทีหนึ่ง วิธีการเชิงระบบเห็นว่า ระบบการบริหาร ซึ่งหมายถึง การจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้น มีลักษณะเป็นระบบที่คล้ายกับระบบทางกายภาพและทางชีววิทยา และเห็นว่าในระบบบริหารนั้นประกอบด้วยระบบใหญ่และระบบย่อย ระบบเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดตัวแปร ตัวคงที่ ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับปฏิกิริยาระหว่างกันและการติดต่อสื่อสาร และต้องมีปัจจัยนำเข้า (Input) กับปัจจัยนำออก (Output) ไว้

คุณลักษณะของระบบ ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

- ส่วนต่าง ๆ ของระบบจะอยู่ในสถานะที่เคลื่อนไหวได้ โดยเหตุที่สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น แต่ละสิ่งต่างก็มีคุณสมบัติและกำลังความสามารถของมัน

- การเคลื่อนไหวหรือแสดงออกของส่วนต่าง ๆ จะมีปฏิกิริยากระทบต่อกันเสมอ เมื่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีลักษณะรวมตัวอยู่ด้วยกัน การเคลื่อนไหวหรือการแสดงออกของแต่ละส่วน จึงย่อมก่อให้เกิดปฏิกิริยากระทบและตอบโต้ซึ่งกันและกัน

- ในระบบหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ (subsystems) และภายในระบบย่อยก็อาจประกอบด้วยระบบย่อยลงไปอีกได้

- การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ณ ส่วนใดส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ ย่อมทำให้มีผลกระทบต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Chain of Effects) และจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงส่วนอื่นของระบบด้วยความสมดุลจึงเกิดขึ้นได้ หรือในทำนองเดียวกันอาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของระบบย่อยอันใดอันหนึ่ง ย่อมสามารถทำให้กระทบกระเทือนถึงระบบที่ใหญ่กว่าได้ด้วยเช่นกัน

ในกรณีขององค์การธุรกิจ ถ้าหากได้นำเอาแนวความคิดที่เกี่ยวกับระบบเข้ามาใช้ศึกษาแล้ว จะได้เห็นว่า องค์การธุรกิจเปรียบเสมือนเป็นระบบหนึ่งซึ่งเป็นระบบที่ทำหน้าที่แปรสภาพ (Transformation system) เริ่มต้นด้วยการนำเอาทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ตัวบุคคล วัตถุดิบ เงินทุน และความรู้ รวมทั้งข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องเข้าสู่องค์การในลักษณะของที่นำเข้าสู่ระบบ (Inputs) จากนั้นองค์การจะทำหน้าที่แปรสภาพสิ่งที่นำเข้ามาเหล่านี้ ให้ออกผลมาในรูปของสิ่งต่าง ๆ ที่ส่งออก (Outputs) ไปสู่นอกระบบขององค์การ ในรูปของสินค้า บริการ และผลตอบแทนในรูปต่าง ๆ ทั้งที่เป็นตัวเงินและความพอใจ ที่จะให้แก่สมาชิกผู้มีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการรวมกันเข้าดังกล่าว ภายในระบบขององค์การธุรกิจนี้เอง ก็จะประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็ต้องทำหน้าที่ช่วยแปรสภาพทรัพยากร จนกระทั่งเป็นสินค้าสำเร็จรูปและบริการต่าง ๆ ระบบย่อยเหล่านี้ก็คือ ระบบการผลิต ระบบการเงิน ระบบการตลาด และอื่น ๆ เช่น ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบการค้นคว้าวิจัยและพัฒนา เป็นต้น แต่ระบบย่อยเหล่านี้ต่างก็ดำเนินการนำเอาทรัพยากรมาก่อให้เกิด

ประโยชน์ตามคุณสมบัติของมัน ในหน้าที่งานต่าง ๆ ของตน เพื่อให้สำเร็จผลตามวัตถุประสงค์วิธี การศึกษาองค์การในลักษณะระบบ อาจแยกพิจารณาได้เป็น 2 แนวทาง คือ

1. การศึกษาองค์การในลักษณะระบบปิด (Closed System Strategy) เป็นการศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของศาสตร์ทางกายภาพศึกษาถึงการตัดสินใจที่จะแก้ไขปัญหาภายในตัวของระบบเอง การแก้ไขและตัดสินใจปัญหาเป็นไปตามเหตุผล ซึ่งเหตุผลดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์และระเบียบที่ได้ตั้งไว้ องค์การถูกพิจารณาว่าเป็นปัจจัยอิสระจากสภาพแวดล้อมภายนอก

2. การศึกษาองค์การลักษณะระบบเปิด (Open System Strategy) ลักษณะระบบเปิดทำให้ระบบทาง ชีววิทยา และสังคมเป็นระบบที่เคลื่อนไหว มีความสัมพันธ์กับภาวะแวดล้อม ระบบเปิดมิได้คำนึงถึงแต่ด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม แต่ระบบเปิดยังคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่อยู่ภายในองค์การระบบเปิดปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมตลอดเวลา โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง และขบวนการของปัจจัยต่าง ๆ ภายใน

สรุป ระบบการปฏิบัติงานขององค์การนั้นจะประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) โดยแต่ละส่วนจะต้องมีความสัมพันธ์และผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์การตั้งนั้น หากกล่าวโดยสรุปแล้ว System Theory จึงเป็นการมองความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ แบบองค์รวม โดยเชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบที่ใหญ่ขึ้นไป ขณะเดียวกันตัวมันเองก็เป็นระบบที่สามารถแยกย่อยลงไปเป็นระบบเล็ก ๆ มากมายหลายระดับได้ และระบบย่อยนี้ต่างก็มี ความสัมพันธ์กันได้ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของกันและกัน จึงมีความหมายต่อระบบการจัดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมาก เพราะในการมองนิยามและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หรือระบบย่อย กับระบบใหญ่เราก็จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ หรือหาทางแก้ที่ระบบใหญ่โดยไม่เปลี่ยนระบบย่อยก็ไม่สามารถทำได้สำเร็จเช่นกัน นอกจากนี้ ในการเป็นผู้จัดการการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แต่ถ้าอยู่ในฐานะของผู้สังเกตการณ์กับกระแสต่าง ๆ ได้ และนิยามความเปลี่ยนแปลงขึ้นมาได้ก็สามารถ ส่งผลสะท้อนให้กับสังคมได้เช่นกัน

2.1.9 ทฤษฎีหลักการจัดการ ของฟาโยว์ (Henri Fayol)

หลักการ/แนวคิด/ประวัติความเป็นมา

มีชีวิตอยู่ในช่วง ปี ค.ศ. 1841-1926 เป็นชาวฝรั่งเศส นักเศรษฐศาสตร์และนักทฤษฎีทุนนิยมเสรีแนวใหม่ (neoclassical economic) ค.ศ. 1860 เมื่อเขาจบการศึกษาอายุได้ 19 ปี เขาได้เข้าทำงานที่บริษัทเหมืองแร่ชื่อ Compagnie de Commentry-Fourchambeau-Decazeville เขาได้เขียนหนังสือที่ได้รับการตีพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1916 ชื่อ Administration industrielle et générale หรือ หลักการบริหารอุตสาหกรรม (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, หน้า 50)

หลักการบริหาร 14 ข้อ

1. การมีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command)
2. การมีเอกภาพในการสั่งการ (Unity of Direction)
3. การแบ่งงานกันทำ (Division of Work)
4. การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization)
5. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility)
6. ความเสมอภาค (Equity)
7. สายการบังคับบัญชา (Scalar Chain)
8. การให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)
9. การมีระเบียบข้อบังคับ (Order)
10. ความมีระเบียบวินัย (Discipline)
11. ความคิดริเริ่ม (Initiative)
12. ผลประโยชน์ของบุคคลควรจะเป็นรองจากผลประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interest to the General Personnel)
13. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Stability of Tenure of Personnel)
14. ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน (Esprit de Corps)

เครื่องมือนี้คืออะไร/มีองค์ประกอบอะไร

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) ได้สรุปเป็นทฤษฎีว่า หากวันหนึ่งคุณต้องอยู่ในสถานะที่ต้องใช้คนจำนวนมากๆ ในการทำงานแล้วละก็หัวใจของการบริหารจัดการเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายนั้น มีองค์ประกอบด้วยกัน 5 ปัจจัย เรียกว่า POCCC มีดังนี้

- การวางแผน (Planning)
- การจัดองค์การ (Organizing)
- การบังคับบัญชาหรือการสั่งการ (Commanding)
- การประสานงาน (Coordinating)
- การควบคุม (Controlling)

เครื่องมือนี้ใช้เพื่ออะไร

จากหลักการด้านการจัดการของ Fayol นั้น เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้จัดการในองค์การเป็นอย่างมาก Fayol ได้กล่าวว่า หลักการของเขาไม่ใช่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ประโยชน์ในงานต่างๆ หลักการของ Fayol มีลักษณะเป็นสากลซึ่งต่อมาได้มีการอธิบายขยายความต่อโดย Sheldon, Urwick และ Barnard

สรุป ทฤษฎีการบริหารของ Fayol ยอมรับองค์การที่เป็นทางการ โดยใช้ประโยชน์จากการแบ่งงานกันทำ (Specialization) และเน้นถึงความสำคัญที่ว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบต้องเท่ากัน โดย Fayol ระบุเป้าหมายที่สำคัญขององค์การ คือ ความเป็นระเบียบ ความมั่นคง ความคิดริเริ่ม และความสามัคคี นักทฤษฎีการบริหารจะต้องเป็นนักปฏิบัติอย่างแท้จริง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับนักทฤษฎีระบบองค์การขนาดใหญ่แล้ว สิ่งที่พวกเขาสนใจและให้ความสำคัญ คือ หลักการและแนวคิดสำหรับการประสบความสำเร็จขององค์การซึ่งเป็นทางการ นักทฤษฎีระบบองค์การขนาดใหญ่จะกล่าวถึงลักษณะที่ควรจะเป็น ส่วนนักทฤษฎีการบริหารจะมองในลักษณะที่ว่า จะทำให้องค์การประสบความสำเร็จได้อย่างไร กล่าวคือ ให้ความสำคัญกับการบริหาร ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญขององค์การ

2.1.10 ทฤษฎี X และทฤษฎี Y

เป็นทฤษฎีที่คิดค้นขึ้นมาโดย Douglas McGregor (1960) ซึ่งมีรายละเอียดของแนวคิดของแต่ละทฤษฎีที่สำคัญ (ไพรวลัย เคนพรม, 2558, หน้า 62) ดังนี้

ทฤษฎี X เป็นความคิดเห็นตามประเพณีเกี่ยวกับการอำนวยการและควบคุมงาน (The Traditional view of direction and control) โดยสมมติฐาน คือ

1. มนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบทำงานและหลีกเลี่ยงการทำงานหนัก
2. เนื่องจากลักษณะของมนุษย์ที่ไม่ชอบทำงาน มนุษย์ส่วนใหญ่ต้องถูกบังคับ ถูกควบคุม ถูกสั่งงาน ถูกขู่เช็ญ คุกคามด้วยการลงโทษ เพื่อให้มีความพยายามเพียงพอ โดยมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

3. มนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบที่จะได้รับคำสั่ง ปรารภณา หรือต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ ไม่ค่อยมีความทะเยอทะยาน ต้องการความมั่นคงปลอดภัยเหนืออื่นใด

ทฤษฎี Y ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีใหม่มีลักษณะตรงกันข้ามกับทฤษฎี X มีสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และการจูงใจ (พิทยา บวรวัฒนา, 2552, หน้า 31) ดังนี้

1. การใช้ความพยายามทั้งทางกายและทางสมองในการทำงาน มีลักษณะธรรมดาเหมือนกับการเล่น การพักผ่อน มนุษย์โดยทั่วไปไม่ได้ไม่ชอบงานโดยสันดาน หรือโดยนิสัย (Inherently) งานอาจจะเป็นแหล่งของความพึงพอใจ (ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นพวกเขาอาจจะทำงานด้วยความสมัครใจ) หรือแหล่งของการลงโทษ (ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นพวกเขาจะหลีกเลี่ยงการทำงานถ้าเป็นไปได้) ขึ้นอยู่กับสภาพการทำงานที่จะจัดไว้เช่นไร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

2. การควบคุมภายนอกและการขู่เช็ญคุกคามว่าจะลงโทษ ไม่ใช่วิธีเดียวที่จะก่อให้เกิดความพยายามให้มุ่งมั่นไปสู่วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายองค์การ มนุษย์จะใช้การสั่งการและการควบคุมตนเอง (Self-Direction and Self-Control) เพื่อที่จะปฏิบัติงานได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้สร้างความผูกพันเอาไว้

3. การสร้างความผูกพันต่อวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายด้วยการให้ผลตอบแทน หรือรางวัลตามผลสำเร็จของผลงานของแต่ละบุคคล จะสามารถอำนวยความสะดวกให้เกิดผลการปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยตรงต่อวัตถุประสงค์ขององค์การ

4. ภายใต้สถานการณ์ที่เหมาะสม มนุษย์โดยทั่วไปเรียนรู้ไม่เพียงพอยอมรับ ความรับผิดชอบ แต่จะแสวงหาความรับผิดชอบ การขาดความทะเยอทะยาน และการเน้นเรื่องความปลอดภัย โดยทั่วไปเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ ไม่ใช่ลักษณะของมนุษย์โดยสันดาน

5. ความสามารถที่จะใช้ความคิดจินตนาการ ความฉลาด ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาขององค์การ มีอยู่ทั่วไปอย่างกว้างขวางในตัวมนุษย์

6. ภายใต้สถานการณ์ของชีวิตแบบอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์โดยทั่วไป ถูกนำมาใช้เพียงบางส่วนเท่านั้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศศิธร มนัสวรากุล (2552:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ระดับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของระบบการผลิต และการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงราย จุดมุ่งหมายให้แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน ดั่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของระบบการผลิตและการจัดการของ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงราย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและ ทูติภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้ระดับการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของระบบการผลิตและการจัดการของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงราย ตามแนวทาง 11 ปฏิบัติ พบว่าระดับการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของระบบการผลิตและการจัดการ ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับ “B-” ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า “ค่อนข้างมาก”

สัจจา บรรจงศิริ บุญญฤทธิ์ มุ่งจงกลาง และปาสีรัตน์ การดี (2554:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์ 1)วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 2) ศึกษาปัจจัยการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การสุ่มตัวอย่างใช้แบบแบ่งชั้นภูมิกับวิสาหกิจชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรม 3 ประเภท ได้แก่ การผลิตเมล็ดพันธุ์ การบริการ และการแปรรูป แต่ละประเภททำการศึกษากับวิสาหกิจชุมชนที่มีระดับแตกต่างกัน 2 ระดับ คือ ก้าวหน้า และพื้นฐานตามลำดับ จากนั้นกำหนดตัวอย่างวิสาหกิจชุมชน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจงได้วิสาหกิจชุมชนที่ศึกษาจำนวน 6 วิสาหกิจชุมชน ตามประเภทของวิสาหกิจ ชุมชน และต่างระดับ ดังนี้ วิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตเมล็ดพันธุ์ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนโนนสว่าง และ หนองมะค่าแต้ วิสาหกิจชุมชนประเภทการบริการ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนบุไทรโฮมสเตย์

และบ้านสุขสมบูรณ์ วิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูป ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนจิกสูง และเกาะกาตามลำดับ การร่วมสมาชิก วิสาหกิจชุมชนใช้การร่วมแบบพบโดยบังเอิญจำนวนไม่น้อยกว่าครึ่งของสมาชิกทั้งหมด ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา การจัดหมวดหมู่ การวิเคราะห์ SWOT

ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชน ที่ศึกษาเริ่มจัดตั้ง ตั้งแต่ปีพ.ศ.2548 - 2551 ส่วนใหญ่ไม่มีสำนักงาน การบริหารงานกลุ่มและกองทุนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยคณะกรรมการกลุ่มที่มาจาก การเลือกตั้ง ประกอบด้วยประธานและกรรมการ 5-15 คน มีฐานะเทียบข้อบังคับ แหล่งของเงินกองทุน เริ่มต้น มาจากการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากภาครัฐ การดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม และการระดมหุ้น จากสมาชิก การจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ อบรมจากศูนย์เรียนรู้ การเรียนรู้ภายในกลุ่ม การ ทดลองด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา 2 ด้าน คือ 1.ปัจจัยทั่วไป ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ สมาชิก ประธาน/กรรมการ ระบบการบริหารงาน ศูนย์เรียนรู้ การเรียนรู้ของสมาชิก ผู้สืบทอดและผู้อาวุโส ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภัยธรรมชาติ ปัจจัยการผลิต พ่อค้าคนกลาง หน่วยงานสนับสนุนและการแข่งขัน 2.ปัจจัยเฉพาะ ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย ระบบชลประทาน ปัจจัยการผลิต การแปรรูปผลผลิตข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว การลดต้นทุน การผลิต การจัดตลาดกลางแลกเปลี่ยนพันธุ์ข้าว และการจัดตั้งสวัสดิการ ชาวนา ปัจจัยเฉพาะด้านการ บริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมและภูมิอากาศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว การปรับปรุงและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ความสะอาดของสถานที่ อาหารและที่พัก สินค้าที่ระลึก ของฝาก และการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยเฉพาะด้าน การแปรรูป ประกอบด้วย วัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูปอาหาร สุขลักษณะ ผลิตภัณฑ์คุณภาพดี และภาชนะ บรรจุ แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 1.แบบวัฏจักรการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นแบบ การพัฒนาที่ไม่มีที่สิ้นสุด เริ่มจากการสำรวจพื้นที่ การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด การประเมินวิสาหกิจ ชุมชนก่อนเริ่มดำเนินการพัฒนา การจัดทำ ยุทธศาสตร์การพัฒนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำ แผนปฏิบัติการ การติดตามผลการดำเนินงาน และการประเมินผลภายหลังการพัฒนา 2.แนวทางการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีความต่างกันตามระดับ การพัฒนาและกิจกรรมหลักในการผลิต

สิริวรรณ ฉลุศรี (2554:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1.สังเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของไทยในแต่ละภูมิภาค 2. ศึกษาว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของงานวิจัยในประเทศไทยกับทฤษฎีการพัฒนาเศรษฐกิจแบบต่างๆ การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จำนวน 24 งานวิจัยในภูมิภาคต่างๆ ของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553 และใช้ค่าสถิติ

สหสัมพันธ์เชิงอันดับของสเปียร์แมน ทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาวិสาหกิจชุมชนในแต่ละภูมิภาค

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ของแต่ละภูมิภาค โดยมีปัจจัยที่สำคัญแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค กล่าวคือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นแนวทาง ที่วิสาหกิจชุมชนในทุกๆ ภาค นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามากที่สุด รองลงมาเป็นการนำเรื่อง ของกลุ่มและเครือข่ายมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในภาคเหนือและภาคกลาง ซึ่งแตกต่างจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ให้ความสำคัญกับการจัดการด้านการผลิต ขณะที่ภาคใต้ เน้นหนักในเรื่องของความเชื่อวัฒนธรรม และจิตสำนึกรักชุมชนของตนเองเป็นสำคัญ เมื่อทดสอบสหสัมพันธ์เชิงอันดับของสเปียร์แมนแล้วพบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของแต่ละ ภูมิภาค มีความสัมพันธ์กัน และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในภาคต่างๆ ของประเทศไทยดังที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีของจอห์น เมนาร์ด เคนส์, ปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดพุทธเศรษฐศาสตร์

เพชร บุดสีทา (2555:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การดำเนินธุรกิจตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยการตลาดที่มีอิทธิพล ต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดกำแพงเพชรการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. สภาพการดำเนิน ธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2.ปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อการซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกำแพงเพชร แหล่งข้อมูลประกอบด้วย ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 246 กลุ่ม ลูกค้ำที่ซื้อสินค้า 323 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า 1.ดำเนินธุรกิจ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้นำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ ในการดำเนินงานทุกด้าน ประกอบด้วย ด้านการตลาด การบริหารการจัดการ การผลิต การเงิน ทรัพยากรมนุษย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ การนำเอาความคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการลดรายจ่ายมาใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2.ปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อการซื้อผลิตภัณฑ์ สามารถอธิบายองค์ประกอบได้ ร้อยละ 67.31จัดกลุ่มองค์ประกอบได้ จัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 4 องค์ประกอบคือ 2.1 การส่งเสริมการตลาด 2.2 ผลิตภัณฑ์ ราคา และช่องทางการจัดจำหน่าย 2.3 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 2.4 การจัดแสดงผลิตภัณฑ์ และการนำเสนอผลิตภัณฑ์

ไพศาล มุ่งสมัคร, ดร.ถนอมศักดิ์ สุวรรณน้อย,ดร.สรชัย พิศาลบุตร และดร.ศิวัชชัย ข้าของ (2556:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการที่ประสบผลสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจ ชุมชนผลิตภัณฑ์สมุนไพร กลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ การวิจัย นี้มี วัตถุประสงค์หลัก เพื่อ ศึกษาาระดับความสำเร็จวิเคราะห์ปัจจัยและนำเสนอรูปแบบการจัดการ ที่ประสบผลสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สมุนไพรในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ข้อมูลในการ วิจัยได้มาจากแบบสอบถามคณะกรรมการบริหารและสมาชิกเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สมุนไพร 283 คน (จากประชากรทั้งหมด

507 คน และ100%ของการสุ่ม) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า 1.ภาพรวมความสำเร็จในการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สมุนไพรทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการจัดซื้อ/การผลิต ด้านการปฏิบัติการ ด้านการจัดส่งสินค้า ด้านการตลาดและการขาย ด้านการบัญชี/การเงิน ด้านการจัดการทุนชุมชน ด้านข่าวสาร/การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 2. มี17ตัวแปร เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ค่า ค ะ แ น น องค์ประกอบ 0.203- 0.510) ที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่การสร้างระบบการติดต่อสื่อสารการผลิตสำรองเผื่อไว้ในช่วงฤดูกาลที่ขาด วัตถุดิบ และการประสานงานเพื่อให้กลุ่ม/เครือข่ายบรรลุเป้าหมาย และ 3.รูปแบบการจัดการที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 4 ด้านสำคัญดังนี้ 3.1 ด้านการเงิน ก) เน้นการประเมินการบริหาร ข) เน้นการจัดหาแหล่งทุนภายนอก และ ค)เน้นความร่วมมือกำหนดระบบสวัสดิการกลุ่ม 3.2 ด้านผู้รับบริการ เน้นความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่าย เกี่ยวกับระบบประสานงานเพื่อให้เครือข่ายบรรลุเป้าหมาย 3.3 ด้านกระบวนการบริหารจัดการภายใน ก) เน้นการ ให้บริการเกี่ยวกับระบบบัญชีที่เป็นมาตรฐาน ข) เน้นการสร้างเครือข่ายการสร้างระบบติดต่อสื่อสาร และ ค) เน้นประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ การกำหนดคุณสมบัติของวัตถุดิบ และการผลิตสำรองเผื่อฤดูกาลขาด วัตถุดิบ และ 3.4ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ก) เน้นองค์ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การเลือก/ตรวจสอบผู้ค้า การแบ่งปันแรงงาน การตรวจสอบความต้องการซื้อวัตถุดิบ ข้อมูลผู้ค้าวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มและ การร่วมปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน และ ข)เน้นฝึกทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกเครือข่าย

เสริมศรี สุทธิสงค์ (2556:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชนกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาจัดการวิสาหกิจชุมชน ในเรื่องการเงินของตนเอง การจัดการทุนชุมชน และการจัดการเรียนรู้ของชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม 2. เพื่อศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องชุมชนพอประมาณ ชุมชนมีเหตุผล และชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีของกลุ่มชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม 3. เพื่อศึกษาตัวแบบชุมชนผู้ผลิตผ้าไหม ที่มีการจัดการวิสาหกิจชุมชนในระดับสูง พร้อมกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยพบว่าการจัดการวิสาหกิจชุมชน ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับชุมชนพอประมาณ ชุมชนมีเหตุผล และชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า วิสาหกิจชุมชน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปปฏิบัติในระดับมาก

ธนวุฒิ พิมพ์กิ และจันทนา ฤทธิสมบูรณ์ (2557:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง กับวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ

ความเป็นไปได้ของการประยุกต์ แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง กับวิสาหกิจชุมชนลักษณะต่างๆ และศึกษาเปรียบเทียบ ระดับความเป็นไปได้ในการประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินกิจการวิสาหกิจ ชุมชน 4 ลักษณะคือ พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจบริการ กับทั้งศึกษาข้อคิดเห็น และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง กับวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้หลักการจัดการตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากขึ้นไป แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนนั้น ทุกชุมชนหรือทุกกิจการ สามารถประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างมั่นใจมาก มีความเหมาะสม ที่จะยึดถือหลักการและแนวปฏิบัติ โดยดัดแปลงให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของแต่ละกิจการ และแนวปฏิบัติในการดำเนินการ วิสาหกิจชุมชน ทางด้านพาณิชยกรรม เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

รัชชชัย บุญมี ,เดชวิทย์ นิลวรรณ ,มานพ ชุ่มอ่อน ,จิรวรรณ บุญมี,รัชณี เสาร์แก้ว,ศุภฤกษ์ ธารา พิทักษ์วงศ์และเบญจพร หน่อชาย (2557:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การวิจัยและพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านสันทรายต้นกอกตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพการบริหารจัดการ และพัฒนาด้านระบบการผลิตและการตลาดของกลุ่ม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม จากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมบ้าน สลึงใจแก้วกว้าง และกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร บ้านสันทรายต้นกอก และมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่สมาชิก โดยข้อมูลเชิงปริมาณนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพนำมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วเขียนบรรยายให้ความเชื่อมโยงของประเด็นต่าง ๆ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การประเมินศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่ม1.1 กลุ่มหัตถกรรมสลึงใจแก้วกว้าง ผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ โดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนกับหลังดำเนินโครงการ พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข พบว่ากลุ่มมีศักยภาพอยู่ในระดับดี ส่วนผลการประเมินด้านการตลาด พบว่าภาพรวมก่อนดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง และหลังดำเนินโครงการอยู่ในระดับดี สำหรับผลการประเมินด้านการผลิต พบว่าภาพรวมก่อนดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง และหลังดำเนินโครงการอยู่ในระดับดี1.2 กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ โดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนกับหลังดำเนินโครงการ พบว่า ด้านการวางแผน ภาพรวมก่อนดำเนินโครงการมีศักยภาพระดับปานกลาง และหลังดำเนินโครงการมีศักยภาพระดับดี ด้านการดำเนินการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการตรวจสอบ พบว่าอยู่ในระดับดี ด้านการปรับปรุงแก้ไข พบว่าก่อนดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีส่วนผลการประเมินด้านการตลาด พบว่าภาพรวมมีศักยภาพในระดับปานกลาง

สำหรับผลการประเมินด้านการผลิตพบว่าภาพรวมก่อนดำเนินโครงการมีศักยภาพระดับปานกลาง และหลังดำเนินโครงการอยู่ในระดับดี

2. ผลการการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการตลาดการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการตลาด โดยการทำการตลาดทางอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งจะ เป็นการบูรณาการให้เข้ากับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้า วัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

3. ผลการวิจัยและพัฒนาระบบการผลิตการพัฒนาศักยภาพการผลิตกลุ่มหัตถกรรมสลีปิงใจแก้ว กว้าง โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพันท์ภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สำหรับการพัฒนาศักยภาพการผลิตกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเกษตร โดยการให้ความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหาร ทำให้สมาชิกกลุ่มได้รับความรู้ด้านการสุขาภิบาลอาหารและพัฒนาคุณภาพอาหาร และเตรียมพร้อมที่จะขอการรับรองด้านมาตรฐานอาหาร เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) หรือ มาตรฐานอาหารและยา (อย.)

สภัญญา ดวงอุปมา (2557:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการที่ดีของ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการที่ดี ของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้ มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาเอกสารและข้อมูล ภาคสนามจาก วิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชน ประสบผลสำเร็จ และสามารถ ยืนหยัด ต่อไปได้ จำเป็นจะต้อง ศึกษาบริบท และ และสภาวะ การของวิสาหกิจชุมชน จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการศึกษา สภาพปัญหาและศักยภาพที่แท้จริง ขอวิสาหกิจชุมชนโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการ กำหนดนโยบาย ส่งเสริม ให้มีการ รวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เครือข่าย อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความ เข้มแข็งตลอดจนการพัฒนาภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนา อย่างยั่งยืน

นิศารัตน์ สังข์เสื่อ และพลดา เดชพลมาตย์ (2559:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศรีนคร อำเภอสรีนคร จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศรีนคร และ 2. ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จและเป็นอุปสรรคในการบริหารจัดการของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศรีนคร โดยใช้วิธีการวิจัย เชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร, การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกจาก กลุ่มตัวอย่างที่มี การคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ กรรมการบริหารกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศรีนคร จำนวน 3 คน, สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ด พันธุ์ข้าวศรีนคร จำนวน 10 คน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวศรีนคร มีวิธีการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการวางแผน 2. ด้านการจัดองค์การ 3. ด้านการนำ องค์การ และ 4. ด้านการควบคุม โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการ บริหารจัดการมี 3 ปัจจัย ได้แก่ 1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2. ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่าย และ 3. ปัจจัยด้านการ บริหารงานแบบมีส่วนร่วม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการมี 1 ปัจจัย ได้แก่ 1. การขาดเทคโนโลยีที่ใช้ใน การเก็บเกี่ยวผลผลิต

พิชญ บุณนิยม และกล้าณรงค์ สุทธิรอด (2559:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัยการวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1. สมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 45 คน 2. ผู้นำชุมชน ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สทนากลุ่มโดยใช้เทคนิคการ ระดมความคิดเห็น (brainstorming) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย ส่วนใหญ่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพรองคือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเกิดขึ้นจากการ รวมตัวกันแบบไม่เป็นทางการโดยผู้นำและสมาชิก ด้านการผลิตมีการผลิตร่วมกันและแยกกัน ผลิต ด้านการตลาดเน้นตลาดในชุมชนและขยายตลาดด้านนอก ด้านการเงินระดมเงินทุน จากสมาชิกและจากสถาบันทางการเงิน ด้านการบริหารมีโครงสร้างการบริหารตามอำนาจ หน้าที่แบบไม่เป็นทางการ การออกแบบบรรจุภัณฑ์เน้นเรียบง่ายและสื่อความหมายเชิง สัญลักษณ์ของท้องถิ่น 2. ศักยภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย โดยภาพรวมผลิตภัณฑ์มี ต้นทุนวัตถุดิบในท้องถิ่นและเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น การรวมกลุ่มกันโดยความสมัครใจ กำหนดราคาผลิตภัณฑ์ไม่แพง มีทุนทางสังคมซึ่งสามารถนำมาต่อยอดสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 3.การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และสุโขทัย โดยการพัฒนา ด้าน การบริหารจัดการ การผลิต การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การบริหารการเงิน การตลาด และการจัดการความรู้

กฤษยา มะแอ ,อาภาศรี เทวตา และณฐา อภิธาวินวสุ (2560:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการธุรกิจชุมชน บนพื้นฐาน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ : กรณีศึกษา 1 ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่อการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน 2. เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่อการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน บนพื้นฐาน เศรษฐกิจ

ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจ องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ ต่อการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน ตามทฤษฎี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เช่น ผู้ประกอบการ เข้าใจว่า ด้านความพอประมาณผู้ประกอบการ ในชุมชน จะซื้อวัตถุดิบที่ตลาดต้องการใช้ หรือจำเป็นเพื่อไม่ให้เกิดต้นทุน คงค้างมาก เกินไป และผลิตสินค้า ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ด้านความมีเหตุผล ผู้ประกอบการชุมชน จะดำเนินธุรกิจอย่างมีลำดับขั้นตอน คำนึงถึงกระบวนการผลิตที่คุ้มค่า ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ผู้ประกอบการธุรกิจ ชุมชนจะเตรียมพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม ปรับตัวจากการใช้ข้อมูลในอดีตเพื่อป้องกันปัญหาในอนาคต มีการคาดคะเนสถานการณ์ล่วงหน้า พร้อมสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนา แก้ไขปัญหา ทางธุรกิจ ได้เงื่อนไขความรู้ โดยการหาข้อมูลก่อนตัดสินใจซื้อวัตถุดิบ ทบทวนและมีการใช้ความรู้เพื่อตัดสินใจที่ถูกต้อง ติดตามข่าวสาร เพื่อพัฒนาพัฒนาและเปรียบเทียบ ข้อมูลส่วนบุคคล ด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่อความคิดเห็นการบริหารจัดการธุรกิจพบว่า หากจำแนกตามเพศแล้ว ความคิดเห็นในด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการบัญชี ไม่แตกต่างกัน หากจำแนกตามอายุ ความคิดเห็น ส่วนใหญ่ทางด้าน การตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การเงินและบัญชี ไม่มีความคิดเห็นที่ต่างกัน และ หากจำแนกตามระดับการศึกษา ความคิดเห็นส่วนใหญ่ ในด้านการผลิต การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การเงิน และบัญชี ไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

อารี วิบูลย์พงศ์, ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (2560:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องระบบการผลิต เกษตรและวิสาหกิจชุมชน ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อวิเคราะห์ระบบการผลิต ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัย บทเรียนจากตัวอย่างที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีและมีอัตลักษณ์ท้องถิ่น 2. เพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการผลิตสินค้าที่อยู่บน ฐานอัตลักษณ์ และการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า 1.ความสนใจในการนำ แนวปรัชญาไปใช้ในภาคเกษตรมีความแตกต่างกัน – สมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกมันฝรั่ง ให้ความสำคัญค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเทคนิคการผลิตกระแส หลักยังเอื้อให้มีกำไร แม้นต้นทุนปุ๋ยและวัสดุจะสูงขึ้น แต่ยังไม่เป็นแรงกดดันมากพอที่จะสละ รายได้ในระยะสั้นเพื่อทดลองทำ วิธีแก้ปัญหาในระยะยาว 2. การบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการบริหารจัดการ 3. ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันและอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันมักยอมรับความสามารถ ความรู้ของกันและกัน ค่อนข้างยาก มีสัญญาณของการแข่งขันกันในพื้นที่ แม้แต่ในด้านเทคนิคการผลิตซึ่งควร แลกเปลี่ยน กันได้ จึงเป็นอุปสรรคต่อการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตให้เข้มแข็ง เพื่อการพัฒนาที่ ยั่งยืนในอนาคต (กรณีของส้มอินทรีย์) แต่การแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามระบบการผลิต หรือข้ามท้องถิ่นทำให้หาง่ายกว่า (กรณีของปุ๋ยชีวภาพ) แบบ องค์กรรวม จึงจะเกิดความสมดุล วิสาหกิจตัวอย่างส่วนใหญ่จะตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุดิบ การผลิต และการตลาด แต่ในทางปฏิบัติยังมีการบูรณาการไม่ดีพอ ลักษณะบูรณาการ การเงิน และการบริหารองค์กร ร่วมกับ 3 มิติแรก ยังอยู่ห่างไกล 4. การเป็นผู้ผลิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องมีเงื่อนไขที่ต้องผ่าน ก่อน(pre-requisite) คือการมี

จริยธรรม และเป็นผู้มีความรู้เงื่อนไข เป็นหลักแห่งความพอประมาณ เดินทางสายไม่โลภจนเกินไป ส่วนเงื่อนไขหลัง เป็นที่มาหลักของความมีเหตุผล และการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนโดยมีเงื่อนไขแรกกำกับ (กรณีของสัมพันธมิตรซึ่งมี อดุมการณ์แต่ขาดความรู้ จึงเกิดความล้มเหลวในการจัดการการผลิตอย่างรุนแรง)

จักรพงษ์ นวลชื่น (2561:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษากรณี วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนมและจังหวัดสกลนคร วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงรูปแบบการจัดตั้ง การบริหารจัดการ และความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการดำเนินงาน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีขอบเขตของการวิจัย ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านจากการศึกษาจากแหล่งความรู้ทั่วไป การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) จะดำเนินการเฉพาะในพื้นที่ของจังหวัดนครพนม สกลนคร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จและข้อมูลทุติยภูมิ ที่ได้จากการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

ผลการวิจัย ในเรื่องแนวคิด ทฤษฎีของปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น จากการรวบรวม ข้อมูลแนวคิดปราชญ์ชาวบ้าน สามารถนำมาจัดเป็นกลุ่มได้ 5 เรื่อง และสามารถนำมาเป็นแนวทางที่จะพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความยั่งยืนได้ โดยมีหลักคิดในเรื่องของ การพึ่งพาตนเอง การออม การรวมกลุ่มมีความสามัคคี การคิดค้นและนำภูมิปัญญาดีๆที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนา และผู้นำที่ดีมีความเสียสละ มีความริเริ่มที่ดีและมีความมุ่งมั่น ในเรื่องการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน สามารถนำหลักพื้นฐานการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนที่มีองค์ประกอบ สำคัญ 7 ประการ มาพิจารณากับข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนเพื่อประเมินความพร้อมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ในเรื่องของผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินงาน ได้นำปัจจัยทั้ง 10 ด้าน ที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน มาเป็นปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์พิจารณาซึ่งพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับปัจจัยทั้ง 10 ด้าน ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ความเข้าใจถึงวิสาหกิจชุมชน ว่ามีการดำเนินการที่คล้ายกับการทำธุรกิจ และรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ที่จัดตั้งไม่เป็นไปตามแนวทางที่ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาชุมชน เพื่อความยั่งยืน โดยหลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ชั้น ข้อเสนอแนะ ควรมีการทำความเข้าใจลักษณะพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน ควรมีการค้นหาปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน ควรมีการสร้างเครือข่าย วิสาหกิจชุมชน ก้าวหน้าเพื่อขยายกำลังการผลิต และการขยายโอกาสวิสาหกิจชุมชนด้วยเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ชมพูนุช จันนุ้ย และพินิจ ลาภอนานนท์ (2562:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนบนพื้นฐานความอยู่รอดและพอเพียง การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา หลักการ

และเป้าหมาย ตลอดจนกระบวนการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จนทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ บนพื้นฐานความอยู่รอด และพอเพียง นอกจากนี้ยังศึกษากระบวนการปรับตัว และแนวทางการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ และสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนแนวโน้มการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอนาคต การศึกษาครั้งนี้ ใช้ทั้งการศึกษาวิจัยเอกสารเพื่อสร้างความเข้าใจในพื้นฐานความคิดและรายละเอียดข้อมูลด้านต่างๆ ประกอบกับการศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยมีพื้นที่การวิจัยเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกรุปรักษณ์ดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรีและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านโหนดชุมชนคลองโยง-ลานตากฟ้า จังหวัดนครปฐม เพื่อจะนำไปสู่การทำทำความเข้าใจและวิเคราะห์ถึงเรื่องหลักการและกระบวนการทำงาน ตลอดจนกระบวนการปรับตัวของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกิดขึ้นจากปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1. ผู้นำของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต้องมีภาวะผู้นำ คุณธรรม และเป็นที่ยอมรับของสมาชิก 2. สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต้องมีเวลาให้กับการทำกิจกรรมหรือดำเนินงานของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และ 3. การมีส่วนร่วม และเรียนรู้ร่วมกันในการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม โดยทั้งนี้ ความสำเร็จที่แท้จริงคือการกำหนดเป้าหมายและความต้องการของกลุ่มขึ้นมาอย่างชัดเจน นั่นคือ เพื่อความอยู่รอดและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งทำให้รู้ว่าตนต้องการอะไร ทำเพื่ออะไร แล้วต่อไปจะเป็นอย่างไร โดยทำผ่านกระบวนการของกลุ่มและภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเองทั้งสิ้น ซึ่งมีหน่วยงานภายนอก เป็นผู้ให้การสนับสนุนและร้องขอเมื่อกลุ่มมีความจำเป็นเท่านั้น เช่น เรื่องของอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นต่อกระบวนการผลิต เรื่องพื้นที่การวางจำหน่ายหรือตลาด เป็นต้น นำไปสู่การปรับกระบวนการความคิด ทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการทำงานภายในกลุ่มของสมาชิกมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ตนเองและชีวิตอย่างพอเพียง นอกจากนี้การวางแผนเพื่อการปรับตัวในอนาคตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคือ การดำเนินงานโดยมีการวางแผน พัฒนาและส่งต่อไปยังคนในชุมชน และคนรุ่นลูกหลาน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ให้รู้ถึงเป้าหมายและการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อเป็นความรู้ ภูมิปัญญาที่อยู่คู่ชุมชนและคนในชุมชน ตลอดจนสามารถ ถ่ายทอดความรู้ที่เกิดขึ้น ไปยังชุมชนและสังคมภายนอกได้ เพื่อเป็นการบ่งชี้ว่ากลุ่มจะสามารถคงอยู่และดำรง ดำเนินการต่อไปด้วยตัวของกลุ่มเอง แม้ไม่มีคนรุ่นเก่าแล้วก็ตาม

2.3 กรอบแนวความคิด

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีกรอบแนวความคิดในดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวความคิดแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.4 สมมติฐานทางการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 : แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 : ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานที่ 3 : ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานที่ 4 : สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครั้งนี้โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีระเบียบและขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ประชากร จัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเภทวิสาหกิจชุมชน 4 ประเภท จำนวน 109 คน โดยมีประเภทวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

- 1.วิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูป
 - กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาอะอูข้าง จำนวน 11 คน
 - กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเห็ดเพื่อสุขภาพบ้านโคนมพัฒนา จำนวน 10 คน
- 2.วิสาหกิจชุมชนประเภทการเพาะปลูก
 - กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกทุเรียนปลาอะอู จำนวน 35 คน
- 3.วิสาหกิจชุมชนประเภทการเลี้ยงสัตว์
 - กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคนมบ้านเฉลิมเกียรติพัฒนา จำนวน 45 คน
- 4.วิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสิ่งทอ
 - กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ผ้าทอมือบ้านเฉลิมเกียรติพัฒนา จำนวน 8 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และมีวิธีการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งได้จากแนวคิด ทฤษฎี นิยามศัพท์ และงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเครื่องมือคือ แบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2.2 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยได้แบ่งแบบสอบถาม ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลพื้นฐาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทวิสาหกิจชุมชน โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบแบบคำตอบเดียว วิเคราะห์ผลโดยค่าร้อยละ ความถี่

ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาใช้ในการดำเนินของวิสาหกิจชุมชน 1. ด้านพอประมาณ 2. ด้านความมีเหตุผล 3. ด้านความมีภูมิคุ้มกัน 4. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม 5. ด้านเงื่อนไขความรู้

ขั้นตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ และอุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบ

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การดำเนินงานภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการผลิต ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการการเงิน ด้านการตลาด

โดยคำถามขั้นตอนที่ 2 – 4 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบ (Rating Scale)

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบ (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, หน้า 162) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

1	หมายถึง	น้อยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	น้อย
3	หมายถึง	ปานกลาง
4	หมายถึง	มาก
5	หมายถึง	มากอย่างยิ่ง

ขั้นตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

3.2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลจาก แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์ขอบเขตการศึกษา และนำแนวคิดและทฤษฎีมากำหนดกรอบแนวคิดที่เกี่ยวกับเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง แก้ไข ข้อคำถาม ให้ครอบคลุมรายละเอียดเนื้อหาทั้งหมด
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข และผ่านความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาหาความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.2.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.4.1 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity) โดยให้ตรงตามเนื้อหา การใช้ถ้อยคำ สำนวน ความชัดเจนในข้อคำถาม และครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

- 1.นางอรเยาว์ อัจหาญ ผู้อำนวยการระดับชำนาญการ
โรงเรียนบ้านห้วยไคร้
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
- 2.นางสาวพรพิมล เพชรปานกัน นักวิชาการพัสดุชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต(การจัดการธนาคารและสถาบันการเงิน) มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด
- 3.นายณัฐดนัย บุตรพลับ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.4.2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

โดยที่	+1	แน่ใจว่าสอดคล้อง
	o	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-1	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) = 1

3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1. ดำเนินการแจกแบบสอบถามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ ที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.3.2. รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

3.3.3. การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา 109 ชุด มาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาจัดระบบ เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อ ประมวลผล (วิพร เกตุแก้ว.2558.หน้า 67-73)

- การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และมีความ สอดคล้องกันของคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามทุกชุด

- การลงรหัสข้อมูล (Coding) เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว จึงนำแบบสอบถามมาลงรหัสตามที่ใดกำหนดไว้

- การประมวลผล (Computing) ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3.3.4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้แล้ว จะถูกนำไปวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป โดยเลือกใช้สถิติดังต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ ประเภทวิสาหกิจชุมชน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และใช้สถิติอนุมาน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ประวัติส่วนตัว) โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency)

3.4.2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.4.3 ข้อมูลสภาพแวดล้อม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละวิเคราะห์โดยการหา ค่าความถี่(frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.4.4 ข้อมูลแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการแจก แจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.4.5 ตรวจสอบสมมุติฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่างๆ ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA or F - test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด(ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544, หน้า 314 อ้างถึงใน พิรุณรัตน์ เลาหลกุล, 2560, หน้า 42)

โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะมีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ความหมายของ r คือ

1. ค่า r เป็นลบ แสดงว่าตัวแปรอิสระ (x) และตัวแปรตาม (y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม
2. ค่า r เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรอิสระ (x) และตัวแปรตาม (y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน
3. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง ตัวแปรอิสระ (x) และตัวแปรตาม (y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
4. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง ตัวแปรอิสระ (x) และตัวแปรตาม (y) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
5. ถ้า $r = 0$ แสดงว่า ตัวแปรอิสระ (x) และตัวแปรตาม (y) ไม่มีความสัมพันธ์กัน
6. ถ้า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ (x) และตัวแปรตาม (y) มีความสัมพันธ์กันน้อย

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544, หน้า 314 อ้างถึงใน พิรุณรัตน์ เลาหลกุล, 2560, หน้า 42)

ถ้า r มีค่ามากกว่า 0.91	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
ถ้า r มีค่ามากกว่า 0.71 - 0.91	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
ถ้า r มีค่ามากกว่า 0.31 - 0.70	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
ถ้า r มีค่ามากกว่า 0.01 - 0.30	แสดงว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
ถ้า r มีค่าเท่ากับ 0	แสดงว่า	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3.4.6 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะใช้วิธีแจกแจงความถี่ และจัดระเบียบข้อมูล

3.4.7 การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยมีเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, หน้า 162)

$$\text{สูตรอันตรายภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(5-1)}{5} = 0.80$$

ค่าเฉลี่ย 4.21. - 5.00 เห็นด้วยมากอย่างยิ่ง หมายถึง มีความเห็นว่าแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำเร็จ ในระดับมากอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 เห็นด้วยมาก หมายถึง มีความเห็นว่าแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำเร็จ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง มีความเห็นว่าแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำเร็จ ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 เห็นด้วยน้อย หมายถึง มีความเห็นว่าแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำเร็จ ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 เห็นด้วยน้อยอย่างยิ่ง หมายถึง มีความเห็นว่าแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำเร็จ ในระดับน้อยอย่างยิ่ง

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษ ผลการศึกษาทางสถิติ และผลการทดสอบสมมติฐาน จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 109 คน ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการศึกษาเป็นดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษา

4.2 ผลการศึกษาทางสถิติ

4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

μ แทน ค่าเฉลี่ยของประชากร (Mean)

σ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

Sig. แทน นัยสำคัญทางสถิติ (Significant)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

r แทน ความค่าสัมประสิทธิ์

การตีความค่าสัมประสิทธิ์ r โดยสังเขป

ถ้า r มีค่ามากกว่า 0.91 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ถ้า r มีค่ามากกว่า 0.71 - 0.91 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ถ้า r มีค่ามากกว่า 0.51 - 0.70 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ถ้า r มีค่ามากกว่า 0.31 - 0.50 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ถ้า r มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษา

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 109 ชุด และได้จัดลำดับผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ทำแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทวิสาหกิจชุมชน 4 ประเภท จำนวน 5 กลุ่ม จำนวนทั้งหมด 109 คน ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทวิสาหกิจชุมชน และร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของจำนวนประชากร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (N =109)	ร้อยละ
ชาย	54	49.54
หญิง	55	50.46
รวม	109	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนทั้งหมด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 50.46 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 49.54 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 อายุของประชากรที่ทำการศึกษา

อายุ	จำนวน(N =109)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 26 ปี	5	4.59
26 - 35 ปี	18	16.51

36 - 45 ปี	40	36.70
ตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป	46	42.20
รวม	109	100.00

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนทั้งหมด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 รองลงมา ระหว่างอายุ 36 – 45 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 อายุระหว่าง 26 - 35 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 16.51 และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 26 ปี ขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.59 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของประชากรที่ทำการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (N =109)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	47	43.12
มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.	44	40.37
ปริญญาตรี	17	15.60
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.92
รวม	109	100.00

จากตารางที่ 4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนทั้งหมด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 รองลงมา คือผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช./ปวส.จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 40.37 ผู้จบการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 และน้อยที่สุดคือผู้จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.92

ตารางที่ 4.4 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน (N =109)	ร้อยละ
เกษตรกร	92	84.40

ธุรกิจส่วนตัว	8	7.34
รับจ้าง	7	6.42
อื่นๆ (ระบุ).....	2	1.83
รวม	109	100.00

จากตารางที่ 4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนทั้งหมด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 84.40 รองลงมาคือผู้มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.34 รับจ้าง ผู้มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.42 และน้อยที่สุดคือผู้มีอาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.83

ตารางที่ 4.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน(บาท) ของประชากรที่ทำการศึกษ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน(บาท)	จำนวน(N =109)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	26	23.85
10,001 – 20,000 บาท	47	43.12
20,001 – 30,000 บาท	27	24.77
30,001 ขึ้นไป	9	8.26
รวม	109	100.00

จากตารางที่ 4.5 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนทั้งหมด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 24.77 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 23.85 และน้อยที่สุดรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) 30,001 ขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.26

ตารางที่ 4.6 ประเภทวิสาหกิจชุมชน ของประชากรที่ทำการศึกษา

ประเภทวิสาหกิจชุมชน	จำนวน (N =109)	ร้อยละ
วิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูป	21	19.27
วิสาหกิจชุมชนประเภทการเพาะปลูก	35	32.11
วิสาหกิจชุมชนประเภทการเลี้ยงสัตว์	45	41.28
วิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสิ่งทอ	8	7.34
รวม	109	100.00

จากตารางที่ 4.6 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวนทั้งหมด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่ทำวิสาหกิจชุมชนประเภทการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 41.28 รองลงมาทำวิสาหกิจชุมชนประเภทการเพาะปลูก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 32.11 วิสาหกิจชุมชน

ประเภทการแปรรูปจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.27 และน้อยที่สุดทำวิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสิ่งทอ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.34

4.2 ผลการศึกษาทางสถิติ

ผู้ทำแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทวิสาหกิจชุมชน 4 ประเภท มีจำนวนทั้งหมด 109 คน ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินของวิสาหกิจชุมชนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวชี้วัด ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จำนวน (ความถี่) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเห็นด้วย					μ	σ	ระดับความคิดเห็นด้วย	
	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย				
	อย่าง	(%)	(%)	(%)	อย่างยิ่ง				
	ยิ่ง	(%)			(%)				
ความพอประมาณ									
7.ท่านมีเงินออมเก็บในธนาคาร	3	4	61	33	8	(7.34)	2.64	0.788	ปานกลาง
	(2.75)	(3.67)	(55.96)	(30.28)					
8.ท่านใช้จ่ายเงินเฉพาะสิ่งที่มีความจำเป็น	5	37	59	6	2	(1.83)	3.34	0.736	ปานกลาง
	(4.59)	(33.94)	(54.13)	(5.50)					
9.ท่านมีรายได้	2	12	73	19	3	(2.75)	2.92	0.682	ปานกลาง
ตารางที่ 4.7 (ต่อ)	(1.83)	(11.01)	(66.97)	(17.43)					
ระดับความเห็นด้วย									
ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเห็นด้วย					μ	σ	ระดับความคิดเห็น	
	มาก	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย				
	อย่าง	(%)	(%)	(%)	อย่างยิ่ง				
	ยิ่ง	(%)			(%)				

	(%)							ด้วย
10. ท่านแบ่งรายได้ ออกเป็นส่วนๆและทำ บัญชีครัวเรือน	2 (1.83)	23 (21.10)	71 (65.14)	10 (9.17)	3 (2.75)	3.10	0.693	ปาน กลาง
	รวม					3.00	0.482	ปาน กลาง
ความมีเหตุผล								
11. ท่านคิดถึงผลที่จะ เกิดขึ้นก่อนตัดสินใจ เสมอ	16 (14.68)	46 (42.20)	46 (42.20)		1 (0.92)	3.70	0.752	มาก
12. ท่านจัดอันดับงาน ที่สำคัญมาก และ สำคัญน้อยได้ดี	11 (10.09)	53 (48.62)	40 (36.70)	5 (4.59)		3.64	0.727	มาก
13. ท่านเสนอแนวคิด ใหม่ๆ ต่อกลุ่ม วิสาหกิจของท่านอยู่ เสมอ	9 (8.26)	29 (26.61)	68 (62.39)	2 (1.83)	1 (0.92)	3.39	0.707	ปาน กลาง
14. ท่านปฏิบัติ ตาม หลักเกณฑ์ทำงาน ของกลุ่มวิสาหกิจ	14 (12.84)	58 (53.21)	36 (33.03)	1 (0.92)		3.78	0.672	มาก
	รวม					3.63	0.525	มาก
ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี								
15. ท่านพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงทาง สภาพแวดล้อมใน อนาคต	1 (10.09)	39 (35.78)	58 (53.21)	1 (0.92)		3.55	0.687	มาก
ตารางที่ 4.7 (ต่อ)								
ระดับความเห็นด้วย								

ความรู้ความเข้าใจ ในปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	มาก อย่าง ยิ่ง (%)	มาก (%)	ปาน กลาง (%)	น้อย (%)	น้อย อย่าง ยิ่ง (%)	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น ด้วย
16.เมื่อท่านเจอ ปัญหาอุปสรรคท่าน สามารถแก้ไขได้ด้วย ตนเอง	11 (10.09)	71 (65.14)	25 (22.94)	2 (1.83)		3.83	0.616	มาก
17.ท่านสามารถ ดูแล ครอบครัว ของท่าน ได้ดี	26 (23.85)	46 (42.20)	37 (33.94)			3.90	0.757	มาก
18.ท่านมีการประชุม ปรึกษาหารือ กับกลุ่ม วิสาหกิจของท่านใน การดำเนินงานอยู่ เป็นประจำ	13 (11.93)	30 (27.52)	63 (57.80)	3 (2.75)		3.49	0.741	มาก
รวม						3.69	0.507	มาก
เงื่อนไขความรู้								
19.ท่านสามารถ ถ่ายทอดความรู้ให้ สมาชิกในกลุ่ม วิสาหกิจได้	16 (14.68)	30 (27.52)	59 (54.13)	4 (3.67)		3.53	0.788	มาก
20.ท่านมีความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับหลัก เศรษฐกิจพอเพียง	13 (11.93)	43 (39.45)	51 (46.79)	2 (1.83)		3.61	0.719	มาก
21.ท่านมีการพัฒนา ตนเอง ในการทำงาน อยู่เสมอ	17 (15.60)	44 (40.37)	47 (43.12)	1 (0.92)		3.71	0.737	มาก
ระดับความเห็นด้วย								
ความรู้ความเข้าใจ ในปรัชญาของ	มาก อย่าง	มาก (%)	ปาน กลาง	น้อย (%)	น้อย อย่าง	μ	σ	ระดับ ความ

เศรษฐกิจพอเพียง	ยิ่ง (%)		(%)	ยิ่ง (%)		คิดเห็นด้วย	
22.กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ แก่ชุมชน	19 (17.43)	27 (24.77)	58 (53.21)	5 (4.59)	3.55	0.833	มาก
		รวม			3.60	0.623	มาก
เงื่อนไขคุณธรรม							
23.ท่านสอนลูกหลานให้เป็นคนดี	47 (43.12)	55 (50.46)	7 (6.42)		4.37	0.603	มากอย่างยิ่ง
24.ท่านมีความอดทนในการปฏิบัติหน้าที่การงาน	31 (28.49)	69 (63.30)	9 (8.26)		4.20	0.574	มาก
25.ท่านเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และคนในกลุ่มวิสาหกิจ	25 (22.94)	70 (64.22)	13 (11.93)	1 (0.92)	4.09	0.617	มาก
26.ท่านเห็นความยุติธรรม มีความสำคัญที่สุด	45 (41.28)	56 (51.38)	8 (7.34)		4.34	0.612	มากอย่างยิ่ง
		รวม			4.25	0.495	มากอย่างยิ่ง
รวมภาพรวมทั้งหมดของ เศรษฐกิจพอเพียง					3.63	0.387	มาก

ตารางที่ 4.8 ผลการศึกษาความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจ	μ	σ	ระดับความคิดเห็นด้วย
--------------------------------------	-------	----------	----------------------

พอเพียง			
1. ความพอประมาณ	3.00	0.482	ปานกลาง
2. ความมีเหตุผล	3.63	0.525	มาก
3. มีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.69	0.507	มาก
4. เงื่อนไขความรู้	3.60	0.623	มาก
5. เงื่อนไขคุณธรรม	4.25	0.495	มากอย่างยิ่ง
รวมภาพรวมทั้งหมดของความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.63	0.387	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผลการศึกษากลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม มีความเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\mu = 3.63, \sigma = 0.387$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ($\mu = 4.25, \sigma = 0.495$) รองลงมาคือ ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69, \sigma = 0.507$) ด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.63, \sigma = 0.525$) ด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60, \sigma = 0.623$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านพอประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00, \sigma = 0.482$) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (จากตารางที่ 4.7)

ความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00, \sigma = 0.482$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า ท่านใช้จ่ายเงิน เฉพาะสิ่งที่มีความจำเป็นมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.34, \sigma = 0.736$) รองลงมาคือ ท่านแบ่งรายได้ออกเป็นส่วนตัวและทำบุญซีรวัเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.10, \sigma = 0.693$) ท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.92, \sigma = 0.682$) และน้อยที่สุด คือท่านมีเงินออมเก็บในธนาคารอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.64, \sigma = 0.788$)

ความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับระดับมาก ($\mu = 3.63, \sigma = 0.525$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า ท่านปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ทำงานของกลุ่มวิสาหกิจมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78, \sigma = 0.672$) รองลงมาคือ ท่านคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นก่อนตัดสินใจเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70, \sigma = 0.752$) ท่านจัดอันดับงานที่สำคัญมาก และสำคัญน้อยได้ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64, \sigma = 0.727$) และน้อยที่สุด คือท่านเสนอแนวคิดใหม่ๆ ต่อกลุ่มวิสาหกิจของท่านอยู่เสมอ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39, \sigma = 0.707$)

ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.507$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถาม เห็นว่า ท่านสามารถ ดูแลครอบครัว ของท่านได้ดีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.757$) รองลงมาคือ เมื่อท่านเจอปัญหาอุปสรรคท่านสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.616$) ท่านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมในอนาคต อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.55$, $\sigma = 0.687$) และน้อยที่สุด คือ ท่านมีการประชุมปรึกษาหารือ กับกลุ่มวิชาชีพของท่านในการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.49$, $\sigma = 0.741$)

เงื่อนไขความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60$, $\sigma = 0.623$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถาม เห็นว่า ท่านมีการพัฒนาตนเอง ในการทำงานอยู่เสมอมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.737$) รองลงมาคือ ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.719$) กลุ่มวิชาชีพของท่าน มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.55$, $\sigma = 0.833$) และน้อยที่สุด คือ ท่านสามารถถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกในกลุ่มวิชาชีพได้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.53$, $\sigma = 0.788$)

เงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.495$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถาม เห็นว่า ท่านสอนลูกหลานให้เป็นคนดีมากที่สุด อยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.603$) รองลงมาคือ ท่านเห็นความยุติธรรมมีความสำคัญที่สุด อยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.612$) ท่านมีความอดทน ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.574$) และน้อยที่สุด คือ ท่านเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และคนในกลุ่มวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.617$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาวิชาชีพชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อมูลสภาพแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุุดิบ ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวชี้วัด ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลสภาพแวดล้อม จำนวน (ความถี่) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลสภาพแวดล้อม

ระดับความเห็นด้วย

สภาพแวดล้อม	มาก อย่าง ยิ่ง (%)	มาก (%)	ปาน กลาง (%)	น้อย (%)	น้อย อย่าง ยิ่ง (%)	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น ด้วย
การมีส่วนร่วมของคนใน กลุ่ม								
27.กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีการวางแผนในการ ทำงาน	35 (32.11)	58 (53.21)	16 (14.68)			4.17	0.664	มาก
28.กลุ่มวิสาหกิจของท่าน แบ่งงานกันเป็นสัดส่วน	11 (10.09)	77 (70.64)	21 (19.27)			3.91	0.536	มาก
29.เมื่อมีปัญหา กลุ่ม วิสาหกิจของท่านร่วมกัน หาแนวทางแก้ไข	12 (11.01)	81 (74.31)	16 (14.68)			3.96	0.508	มาก
30.ท่านปฏิบัติหน้าที่ ที่ รับผิดชอบด้วยความ เต็มใจ	16 (14.68)	81 (74.31)	12 (11.01)			4.04	0.508	มาก
	รวม					4.02	0.423	มาก
การสนับสนุนจาก หน่วยงานต่างๆ								
31.กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีหน่วยงานรัฐ เข้ามา สนับสนุน	3 (2.75)	15 (13.76)	34 (31.19)	29 (26.61)	28 (25.69)	2.41	1.099	น้อย
ตารางที่ 4.9 (ต่อ)								
ระดับความเห็นด้วย								

สภาพแวดล้อม	มาก อย่าง ยิ่ง (%)	มาก (%)	ปาน กลาง (%)	น้อย (%)	น้อย อย่าง ยิ่ง (%)	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น ด้วย
32.กลุ่มวิสาหกิจของ ท่านมีหน่วยงาน เอกชน เข้ามา สนับสนุน	1 (0.92)	14 (12.84)	26 (23.85)	16 (14.68)	52 (47.71)	2.05	1.150	น้อย
33.กลุ่มวิสาหกิจของ ท่าน กู้ยืมเงินสหกรณ์ ธนาคาร	2 (1.83)	22 (20.18)	58 (53.21)	6 (5.50)	21 (19.27)	2.80	1.034	ปาน กลาง
34.ท้องถิ่น ชุมชน ของท่าน ได้ให้การ สนับสนุน เป็นอย่างดี	2 (1.83)	20 (18.35)	46 (42.20)	35 (32.11)	6 (5.50)	2.79	0.872	ปาน กลาง
			รวม			2.51	0.729	น้อย
อุปกรณ์ เครื่องมือ วัตถุดิบ								
35.กลุ่มวิสาหกิจของ ท่าน ใช้ วัตถุ ดิบ ใน ท้องถิ่น ในการผลิต สินค้า	60 (55.05)	21 (19.27)	21 (19.27)	4 (3.67)	3 (2.75)	4.20	1.052	มาก
36.อุปกรณ์ เครื่องมือ ของท่านมี จำนวนเพียงพอ ใน การผลิตสินค้า	5 (4.59)	56 (51.38)	40 (36.70)	7 (6.42)	1 (0.92)	3.52	0.728	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

สภาพแวดล้อม	ระดับความเห็นด้วย					μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น ด้วย
	มาก อย่าง ยิ่ง (%)	มาก (%)	ปาน กลาง (%)	น้อย (%)	น้อย อย่าง ยิ่ง (%)			
37.กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีอุปกรณ์ หรือ เทคโนโลยี ที่มีความทันสมัย เหมาะสม กับลักษณะงาน	4 (3.67)	47 (43.12)	43 (39.45)	9 (8.26)	6 (5.50)	3.31	0.889	ปาน กลาง
38.สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจ ของท่าน มีความรู้ในการ ใช้เครื่องมือเป็นอย่างดี	7 (6.42)	36 (33.03)	61 (55.96)	4 (3.67)	1 (0.92)	3.40	0.709	ปาน กลาง
	รวม					3.62	0.608	มาก
รวมภาพรวมทั้งหมดของสภาพแวดล้อม						3.38	0.351	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.10 ผลการศึกษาความเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม	μ	σ	ระดับความคิดเห็นด้วย
1.การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม	4.02	0.423	มาก
2.การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ	2.51	0.729	น้อย
3.อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบ	3.62	0.608	มาก
รวมภาพรวมทั้งหมดของสภาพแวดล้อม	3.38	0.351	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่าผลการศึกษาของกลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\mu = 3.38$, $\sigma = 0.351$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม อยู่ในระดับมาก

($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.423$) รองลงมาคือ อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.62$, $\sigma = 0.608$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.51$, $\sigma = 0.729$) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (จากตารางที่ 4.9)

การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.423$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการวางแผนในการทำงานมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.664$) รองลงมาคือ ท่านปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบด้วยความเต็มใจ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.508$) เมื่อมีปัญหา กลุ่มวิสาหกิจของท่านร่วมกันหาแนวทางแก้ไข อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.508$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน แบ่งงานกันเป็นสัดส่วน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.536$)

การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.51$, $\sigma = 0.729$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน กู้ยืมเงินสหกรณ์ ธนาคาร มากสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.80$, $\sigma = 1.034$) รองลงมาคือ ท้องถิ่น ชุมชนของท่าน ได้ให้การสนับสนุน เป็นอย่างดี อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.79$, $\sigma = 0.872$) กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีหน่วยงานรัฐ เข้ามาสนับสนุน อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.41$, $\sigma = 1.099$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีหน่วยงานเอกชน เข้ามาสนับสนุน อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.05$, $\sigma = 1.150$)

อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.62$, $\sigma = 0.608$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน ใช้วัสดุดิบในท้องถิ่น ในการผลิตสินค้า มากสุดอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 1.052$) รองลงมาคืออุปกรณ์ เครื่องมือ ของท่านมีจำนวนเพียงพอ ในการผลิตสินค้า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.52$, $\sigma = 0.728$) สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีความรู้ในการใช้เครื่องมือเป็นอย่างดี อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.40$, $\sigma = 0.709$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีอุปกรณ์ หรือ เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เหมาะสม กับลักษณะงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.31$, $\sigma = 0.889$)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อมูล ด้านการผลิต ด้านบุคลากร ด้านการบริหารการจัดการการเงิน และด้านการตลาด ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวชี้วัด ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 ข้อมูลแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน (ความถี่) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางพัฒนา	ระดับความเห็นด้วย					μ	σ	ระดับ
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย			
วิสาหกิจชุมชนด้วย	อย่าง	(%)	กลาง	(%)	อย่าง			ความ
หลักปรัชญาของ	ยิ่ง		(%)		ยิ่ง			คิดเห็น
เศรษฐกิจพอเพียง	(%)				(%)			ด้วย
ด้านการผลิต								
39.กลุ่มวิสาหกิจของ	30	54	21	4		4.01	0.788	มาก
ท่านผลิตสินค้าได้ตาม	(27.52)	(49.54)	(19.27)	(3.67)				
จำนวนที่ลูกค้าต้องการ								
40.สินค้าของกลุ่ม	10	58	39	2		3.70	0.660	มาก
วิสาหกิจของท่าน	(9.17)	(53.21)	(35.78)	(1.83)				
สามารถตอบสนองต่อ								
ความต้องการของ								
ลูกค้า								
41.กลุ่มวิสาหกิจของ	8	61	38	2		3.69	0.634	มาก
ท่านใช้ภูมิปัญญา	(7.34)	(55.96)	(34.86)	(1.83)				
ดั้งเดิมและต่อยอด								
พัฒนาให้เหมาะสมกับ								
การเปลี่ยนแปลงของ								
สภาพแวดล้อม								
42.คุณภาพสินค้าของ	55	27	21	5	1	4.19	0.967	มาก
กลุ่มวิสาหกิจของท่าน	(50.46)	(24.77)	(19.27)	(4.59)	(0.92)			
มีมาตรฐานตามหลัก								
สากล เช่น ISO , GMP								

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ระดับความเห็นด้วย								
แนวทางพัฒนา	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	μ	σ	ระดับ
วิสาหกิจชุมชนด้วย	อย่าง	(%)	กลาง	(%)	อย่าง			ความ
หลักปรัชญาของ	ยิ่ง		(%)	ยิ่ง				คิดเห็น
เศรษฐกิจพอเพียง	(%)			(%)				ด้วย
			รวม			3.99	1.107	มาก
ด้านบุคลากร								
43.ท่านได้รับ	5	72	29	2	1	3.72	0.625	มาก
มอบหมายงาน	(4.59)	(66.06)	(26.61)	(1.83)	(0.92)			
เหมาะสมกับ								
ความสามารถของ								
ตนเอง								
44.ท่านเข้าใจ	7	84	17	1		3.89	0.497	มาก
บทบาท หน้าที่ และ	(6.42)	(77.06)	(15.60)	(0.92)				
ความรับผิดชอบของ								
ท่านชัดเจน								
45.ท่านมีการพัฒนา	9	73	27			3.83	0.553	มาก
ทักษะ อาชีพ อย่าง	(8.26)	(66.97)	(24.77)					
ต่อเนื่อง								
46.ท่านมีความเข้าใจ	10	66	32	1		3.73	0.614	มาก
สินค้า และบริการ	(9.17)	(60.55)	(29.36)	(0.92)				
ลูกค้า ได้ดี								
			รวม			3.81	0.445	มาก
ด้านการบริหารการ								
จัดการการเงิน								
47.กลุ่มวิสาหกิจของ	38	45	26			4.11	0.762	มาก
ท่าน มีแผน การ	(34.86)	(41.28)	(23.85)					
ดำเนินงาน ที่บรรลุ								
เป้าหมาย								

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ระดับความเห็นด้วย								
แนวทางพัฒนา	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	μ	σ	ระดับ
วิสาหกิจชุมชนด้วย	อย่าง		กลาง		อย่าง			ความ
หลักปรัชญาของ	ยิ่ง				ยิ่ง			คิดเห็น
เศรษฐกิจพอเพียง	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)			ด้วย
48.กลุ่มวิสาหกิจของ ท่าน มีกฎ ระเบียบ ที่ชัดเจนและ เหมาะสม	10 (9.17)	71 (65.14)	26 (23.85)	2 (1.83)		3.82	0.611	มาก
49.กลุ่มวิสาหกิจของ ท่าน มีการกระจาย ผลประโยชน์ หรือ ผลตอบแทน เป็น ธรรม	11 (10.09)	52 (47.71)	41 (37.61)	4 (3.67)	1 (0.92)	3.62	0.755	มาก
50.กลุ่มวิสาหกิจของ ท่านมีการชี้แจงสรุ งบประมาณ และ รายละเอียดประจำปี ให้ สมาชิกได้ทราบ	12 (11.01)	47 (43.12)	45 (41.28)	5 (4.59)		3.61	0.746	มาก
รวม						3.79	0.550	มาก
ด้านการตลาด								
51.สินค้าของท่าน มี ความสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย	12 (11.01)	72 (66.06)	23 (21.10)	2 (1.83)		3.86	0.616	มาก
52.กลุ่มวิสาหกิจของ ท่าน มีการรับประกัน สินค้า	14 (12.84)	74 (67.89)	17 (15.60)	3 (2.75)	1 (0.92)	3.89	0.685	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ระดับความเห็นด้วย									
แนวทางพัฒนาวิสาหกิจ	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	μ	σ	ระดับ	
ชุมชนด้วยหลักปรัชญาของ	อย่าง	(%)	กลาง	(%)	อย่าง				
เศรษฐกิจพอเพียง	ยิ่ง		(%)		ยิ่ง			ความเห็น	
	(%)				(%)			ด้วย	
53.กลุ่มวิสาหกิจของท่าน	5	21	44	38	1	2.92	0.873	ปาน	
ช่องทางการขายหลากหลาย	(4.59)	(19.27)	(40.37)	(34.8	(0.92)			กลาง	
เช่น ร้านต่างๆ มีขายออนไลน์				6)					
ร้าน OTOP									
54.กลุ่มวิสาหกิจของท่านมี	6	73	24	5	1	3.72	0.682	มาก	
การติดตามสอบถามถึงความ	(5.50)	(66.97)	(22.02)	(4.59)	(0.92)				
พึงพอใจของลูกค้า เพื่อนำมา									
ปรับปรุงแก้ไขสินค้า									
						รวม	3.59	0.499	มาก
รวมภาพรวมทั้งหมดของแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญา						3.79	0.469	มาก	
ของเศรษฐกิจพอเพียง									

ตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของ	μ	σ	ระดับความ
เศรษฐกิจพอเพียง			ความเห็นด้วย
ด้านการผลิต	3.99	1.107	มาก
ด้านบุคลากร	3.81	0.445	มาก
ด้านการบริหารการจัดการการเงิน	3.79	0.550	มาก
ด้านการตลาด	3.59	0.499	มาก
รวมภาพรวมทั้งหมดของแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	3.79	0.469	มาก
ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			

จากตารางที่ 4.12 พบว่าผลการศึกษากลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม มีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.469$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99$, $\sigma = 1.107$) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.445$) ด้านการบริหารการจัดการการเงิน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.550$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.499$) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (จากตารางที่ 4.11)

ด้านการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99$, $\sigma = 1.107$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า คุณภาพสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีมาตรฐานตามหลักสากล เช่น ISO , GMP เป็นต้น มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19$, $\sigma = 0.967$) รองลงมาคือ กลุ่มวิสาหกิจของท่านผลิตสินค้าได้ตามจำนวนที่ลูกค้าต้องการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.788$) สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจของท่านสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.660$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่านใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมและต่อยอดพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.634$)

ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.445$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า ท่านเข้าใจบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของท่านชัดเจน มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.497$) รองลงมาคือ ท่านมีการพัฒนา ทักษะ อาชีพ อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.553$) ท่านมีความเข้าใจ สินค้า และบริการลูกค้า ได้ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.614$) และน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับมอบหมายงานเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.625$)

ด้านการบริหารจัดการการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.550$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีแผนการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมาย มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.762$) รองลงมาคือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีกฎ ระเบียบ ที่ชัดเจน และเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$, $\sigma = 0.611$) กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีการกระจายผลประโยชน์ หรือผลตอบแทน เป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.62$, $\sigma = 0.755$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการชี้แจงสรุปงบประมาณและรายละเอียดประจำปีให้ สมาชิกได้ทราบ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.746$)

ด้านการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.499$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีการรับประกันสินค้ามากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.685$) รองลงมาคือ สินค้าของท่านมีความสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.616$) กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการติดตามสอบถามถึงความพึงพอใจของลูกค้า เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขสินค้า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.682$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน ช่องทางการขายหลากหลายเช่น ร้านต่างๆ มีขายออนไลน์ ร้าน OTOP เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.92$, $\sigma = 0.873$)

4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 : แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ระดับมาก
ตารางที่ 4.13 ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	σ	ระดับความคิดเห็น
ด้านการผลิต	3.99	1.107	มาก
ด้านบุคลากร	3.81	0.445	มาก
ด้านการบริหารการจัดการการเงิน	3.79	0.550	มาก
ด้านการตลาด	3.59	0.499	มาก
รวม	3.79	0.469	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่าผลการศึกษากลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม มีความเห็นด้วย ในภาพรวม แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.469$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการผลิตอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99$, $\sigma = 1.107$) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.445$) ด้านการบริหารการจัดการการเงิน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.550$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.499$) จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 : ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.14 ความแตกต่างกันระหว่างเพศต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพศ	N	ค่าเฉลี่ย	σ	T	Sig.
ชาย	54	3.82	.361	0.646	0.520
หญิง	55	3.76	.556		

จากตารางแสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างกันของปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า t-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. =0.520 แสดงว่า เพศที่ต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 ความแตกต่างกันระหว่างอายุต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อายุ	N	ค่าเฉลี่ย	F	df.	Sig.
ต่ำกว่า 26 ปี	5	4.24	1.732	3	0.165
26 - 35 ปี	18	3.79			
36 - 45 ปี	40	3.8			
ตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป	46	3.74			

จากตารางแสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างกันของปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.165 แสดงว่า อายุที่ต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 ความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษาต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับการศึกษา	N	ค่าเฉลี่ย	F	df.	Sig.
ประถมศึกษา	47	3.71	0.943	3	0.423
มัธยมศึกษา/ปวช./ปวส	44	3.85			
ปริญญาตรี	17	3.88			
สูงกว่าปริญญาตรี	1	3.88			

จากตารางแสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างกันของปัจจัยส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.423 แสดงว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 ตารางความแตกต่างกันระหว่างอาชีพต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อาชีพ	N	ค่าเฉลี่ย	F	df.	Sig.
เกษตรกร	92	3.79	1.914	3	0.132
ธุรกิจส่วนตัว	8	3.97			
รับจ้าง	7	3.82			
อื่นๆ (ระบุ)	2	3.09			

จากตารางแสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างกันของปัจจัยส่วนบุคคล (อาชีพ) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.132 แสดงว่า อาชีพที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 ตารางแสดงความแตกต่างระหว่างรายได้ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายได้ / เดือน	N	ค่าเฉลี่ย	F	df.	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	26	3.6	2.007	3	0.117
10,001 - 20,000 บาท	47	3.86			
20,001 - 30,000 บาท	27	3.86			
30,001 บาท ขึ้นไป	9	3.83			

จากตารางแสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล (รายได้) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.117 แสดงว่า รายได้ที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.19 ความแตกต่างระหว่างประเภทวิสาหกิจชุมชน ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเภทวิสาหกิจชุมชน	N	ค่าเฉลี่ย	F	df.	Sig.
วิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูป	21	3.85	1.975	3	0.122
วิสาหกิจชุมชนประเภทการเพาะปลูก	35	3.7			
วิสาหกิจชุมชนประเภทการเลี้ยงสัตว์	45	3.89			
วิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสิ่งทอ	8	3.55			

จากตารางแสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล (ประเภทวิสาหกิจชุมชน) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.122 แสดงว่า ประเภทวิสาหกิจชุมชนที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยอยากทราบ ต่ออีกว่าประเภทวิสาหกิจชุมชน (จำแนก) ที่แตกต่างกันมีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (จำแนกตามด้าน) อย่างไร จึงได้ผลดังนี้

ตารางที่ 4.20 ตารางแสดงผลประเภทวิสาหกิจชุมชน (จำแนก) ที่แตกต่างกันมีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (จำแนกตามด้าน)

แนวทางการพัฒนา วิสาหกิจชุมชน ด้วยหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจ พอเพียง	ประเภทวิสาหกิจชุมชน								F	Sig (P)
	วิสาหกิจชุมชน		วิสาหกิจ ชุมชน		วิสาหกิจ ชุมชน		วิสาหกิจ ชุมชน			
	ประเภทการ แปรรูปสินค้า เกษตร		ประเภทการ เพาะปลูก		ประเภทการ เลี้ยงสัตว์		ประเภทการ ผลิตสิ่งทอ			
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ		
ด้านการผลิต	3.98	.402	3.89	1.878	4.12	.368	3.72	.452	.472	.703
ด้านบุคลากร	3.74	.391	3.78	.581	3.91	.283	3.50	.535	2.390	.073
ด้านการบริหาร การจัดการ การเงิน	3.88	.368	3.60	.763	3.92	.337	3.66	.654	2.645	.053
ด้านการตลาด	3.82	.327	3.53	.740	3.59	.208	3.31	.594	2.605	.056
รวม	3.85	.273	3.70	.744	3.89	.104	3.55	.486	1.975	.122

จากตารางที่ 4.20 แสดงผลแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำแนกตามประเภทวิสาหกิจชุมชน พบว่าประเภทวิสาหกิจชุมชน (จำแนก) ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (จำแนกตามด้าน) ที่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างประเภทวิสาหกิจชุมชน (จำแนก) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (จำแนกตามด้าน)

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ด้านการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	1.76	3	0.587	0.472	0.703
	ภายในกลุ่ม	130.538	105	1.243		
	รวม	132.298	108			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.369	3	0.456	2.39	0.073
	ภายในกลุ่ม	20.05	105	0.191		
	รวม	21.42	108			
ด้านการบริหารการจัดการการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	2.302	3	0.767	2.645	0.053
	ภายในกลุ่ม	30.47	105	0.29		
	รวม	32.772	108			
ด้านการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	1.869	3	0.623	2.605	0.056
	ภายในกลุ่ม	25.119	105	0.239		
	รวม	26.989	108			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.267	3	0.422	1.975	0.122
	ภายในกลุ่ม	22.46	105	0.214		
	รวม	23.727	108			

จากตารางที่ 4.21 แสดงผลการทดสอบความระหว่างประเภทวิสาหกิจชุมชน (จำแนก) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (จำแนกตามด้าน) พบว่า โดยภาพรวมประเภทวิสาหกิจที่ต่างกัน มีแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ไม่แตกต่างกัน (Sig.=0.122) เมื่อพิจารณารายด้าน ประเภทวิสาหกิจชุมชนต่อแนวทางการ

พัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการผลิต (Sig. = 0.703) ด้านบุคลากร (Sig. = 0.073) การตลาด (Sig. = 0.056) ไม่พบความแตกต่าง และด้านบริหารการจัดการการเงิน (Sig. = 0.053) พบความแตกต่าง

สมมติฐานที่ 3 : ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ความเข้าใจ ในปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ความพอประมาณ	0.117	0.225	ไม่มีสัมพันธ์กัน
ความมีเหตุผล	0.278**	0.003	มีสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
มีภูมิคุ้มกันที่ดี	0.294**	0.002	มีสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
เงื่อนไขความรู้	0.193*	0.045	มีสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
เงื่อนไขคุณธรรม	0.430**	0.000	มีสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 ทำให้ทราบผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่าความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 4 : สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สภาพแวดล้อม	แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		ระดับความสัมพันธ์
	Pearson Correlation	Sig.(2-tailed)	
การมีส่วนร่วมของ คนในกลุ่ม	0.565**	0.000	มีสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
การสนับสนุนจาก หน่วยงานต่างๆ	0.092	0.341	มีสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุุดิบ	0.327**	0.001	มีสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.23 ทำให้ทราบผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 พบว่า สภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในส่วนนี้ เป็นการนำเสนอ บทสรุป ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยเฉพาะการสรุปให้เห็นว่าผลการวิจัยได้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างครบถ้วนหรือไม่อย่างไร และผลการวิจัยดังกล่าวได้เชื่อมโยงไปสู่ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานทางความคิดในการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยได้อย่างไร เพื่อให้การนำเสนอเนื้อหาเป็นไปอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจึงขอแบ่งแยกการนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 แนวทางการศึกษา

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษา

5.1.3 ผลการศึกษาทางสถิติ

5.1.4 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 แนวทางการศึกษา

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ประเมินการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ระบุปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง

3. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ ประชากร จัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ที่อาศัยอยู่ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเภทวิสาหกิจชุมชน 4 ประเภท มีกลุ่มวิสาหกิจ 5 กลุ่ม จำนวน 109 คน โดยใช้วิธีเลือกเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และมี วิธีการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งได้จากแนวคิด ทฤษฎี นิยามศัพท์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเครื่องมือคือ แบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้แบ่งแบบสอบถาม ออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลพื้นฐาน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ประเภทวิสาหกิจชุมชน โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินของวิสาหกิจชุมชน มีขอบเขตด้านเนื้อหา ด้านพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านเงื่อนไขความรู้ โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 20 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ และ อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบ โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 12 ข้อ

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การดำเนินงานภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการผลิต ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการการเงิน ด้านการตลาด โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 16 ข้อ

ขั้นตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity) โดยให้ตรงตามเนื้อหา การใช้ถ้อยคำสำนวน ความชัดเจนในข้อคำถาม และครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) = 1

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน (ปัจจัยส่วนบุคคล) ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อมูลสภาพแวดล้อม และแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตรวจสอบสมมติฐาน 4 ข้อโดยใช้ การเปรียบเทียบความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่างๆ ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA or F - test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษา

ผู้ทำแบบสอบถามเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทวิสาหกิจชุมชน 4 ประเภท จำนวน 5 กลุ่ม จำนวนทั้งหมด 109 คน ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทวิสาหกิจชุมชน และร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 50.46 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 49.54

2. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 รองลงมา ระหว่างอายุ 36 - 45 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 อายุระหว่าง 26 - 35 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 16.51 และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 26 ปี ขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.59

3. ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 รองลงมาคือผู้จบการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช./ปวส. จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 40.37 ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 และน้อยที่สุดคือผู้จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.92

4. อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 84.40 รองลงมาคือผู้มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.34 รับจ้าง ผู้มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.42 และน้อยที่สุดคือผู้มีอาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.83

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 43.12 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 24.77 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) ต่ำกว่า

10,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 23.85 และน้อยที่สุดรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท) 30,001 ขึ้นไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.26

6.ประเภทวิสาหกิจชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำวิสาหกิจชุมชนประเภทการเลี้ยงสัตว์ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 41.28 รองลงมาทำวิสาหกิจชุมชนประเภทการเพาะปลูก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 32.11 วิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูปจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.27 และน้อยที่สุดทำวิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสิ่งทอ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 7.34

5.1.3 ผลการศึกษาทางสถิติ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินของวิสาหกิจชุมชน

ผลการศึกษาของกลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม มีความเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.387$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.495$) รองลงมาคือ ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.507$) ด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.525$) ด้านเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60$, $\sigma = 0.623$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านพอประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00$, $\sigma = 0.482$) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00$, $\sigma = 0.482$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า ท่านใช้จ่ายเงิน เฉพาะสิ่งที่มีความจำเป็นมากที่สุด อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 3.34$, $\sigma = 0.736$) รองลงมาคือ ท่านแบ่งรายได้ออกเป็นส่วนๆและทำบัญชีครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.10$, $\sigma = 0.693$) ท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.92$, $\sigma = 0.682$) และน้อยที่สุด คือท่านมีเงินออมเก็บในธนาคารอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.64$, $\sigma = 0.788$)

2. ความมีเหตุผล โดยรวมอยู่ในระดับระดับมาก ($\mu = 3.63$, $\sigma = 0.525$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า ท่านปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ทำงานของกลุ่มวิสาหกิจมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$, $\sigma = 0.672$) รองลงมาคือ ท่านคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นก่อนตัดสินใจเสมอ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70$, $\sigma = 0.752$) ท่านจัดอันดับงานที่สำคัญมาก และสำคัญน้อยได้ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.64$, $\sigma = 0.727$) และน้อยที่สุด คือท่านเสนอแนวคิดใหม่ๆ ต่อกลุ่มวิสาหกิจของท่านอยู่เสมอ อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.39$, $\sigma = 0.707$)

3. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.507$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถาม เห็นว่า ท่านสามารถ ดูแลครอบครัว ของท่านได้ดีมากที่สุด อยู่ในระดับมาก

($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.757$) รองลงมาคือ เมื่อท่านเจอปัญหาอุปสรรคท่านสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.616$) ท่านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมในอนาคต อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.55$, $\sigma = 0.687$) และน้อยที่สุด คือ ท่านมีการประชุมปรึกษาหารือ กับกลุ่มวิชาชีพของท่านในการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.49$, $\sigma = 0.741$)

4. เจือจางความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.60$, $\sigma = 0.623$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ทำแบบสอบถาม เห็นว่า ท่านมีการพัฒนาตนเอง ในการทำงานอยู่เสมอมากสุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.737$) รองลงมาคือ ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.719$) กลุ่มวิชาชีพของท่าน มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.55$, $\sigma = 0.833$) และน้อยที่สุด คือ ท่านสามารถถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกในกลุ่มวิชาชีพได้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.53$, $\sigma = 0.788$)

5. เจือจางคุณธรรม อยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.495$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ทำแบบสอบถาม เห็นว่า ท่านสอนลูกหลานให้เป็นคนดีมากที่สุด อยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.603$) รองลงมาคือ ท่านเห็นความยุติธรรมมีความสำคัญที่สุด อยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.612$) ท่านมีความอดทน ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.574$) และน้อยที่สุด คือ ท่านเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และคนในกลุ่มวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$, $\sigma = 0.617$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาวิชาชีพชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาของกลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ในภาพรวมทั้งหมด อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ($\mu = 3.38$, $\sigma = 0.351$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.423$) รองลงมาคือ อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.62$, $\sigma = 0.608$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.51$, $\sigma = 0.729$) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.423$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่ กลุ่มวิชาชีพของท่านมีการวางแผนในการทำงานมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.664$) รองลงมาคือ ท่านปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบด้วยความเต็มใจ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.508$) เมื่อมีปัญหา กลุ่มวิชาชีพของท่านร่วมกันหาแนวทางแก้ไขอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.508$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิชาชีพของท่าน แบ่งงานกันเป็นสัดส่วน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$, $\sigma = 0.536$)

2. การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.51, \sigma = 0.729$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน กู้ยืมเงินสหกรณ์ ธนาคาร มากสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.80, \sigma = 1.034$) รองลงมาคือ ท้องถิ่น ชุมชนของท่าน ได้ให้การสนับสนุน เป็นอย่างดี อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.79, \sigma = 0.872$) กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีหน่วยงานรัฐ เข้ามาสนับสนุน อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.41, \sigma = 1.099$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีหน่วยงานเอกชน เข้ามาสนับสนุน อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.05, \sigma = 1.150$)

3. อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.62, \sigma = 0.608$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน ใช้วัสดุดิบในท้องถิ่น ในการผลิตสินค้า มากสุดอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20, \sigma = 1.052$) รองลงมาคืออุปกรณ์ เครื่องมือ ของท่านมีจำนวนเพียงพอ ในการผลิตสินค้า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.52, \sigma = 0.728$) สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีความรู้ในการใช้เครื่องมือเป็นอย่างดี อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.40, \sigma = 0.709$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีอุปกรณ์ หรือ เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เหมาะสม กับลักษณะงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.31, \sigma = 0.889$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาของกลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม มีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\mu = 3.79, \sigma = 0.469$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99, \sigma = 1.107$) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81, \sigma = 0.445$) ด้านการบริหารการจัดการการเงิน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79, \sigma = 0.550$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59, \sigma = 0.499$) ซึ่งแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99, \sigma = 1.107$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า คุณภาพสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีมาตรฐานตามหลักสากล เช่น ISO , GMP เป็นต้น มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.19, \sigma = 0.967$) รองลงมาคือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน ผลิตสินค้าได้ตามจำนวนที่ลูกค้าต้องการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01, \sigma = 0.788$) สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจของท่านสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.70, \sigma = 0.660$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่านใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมและต่อยอดพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.69, \sigma = 0.634$)

2. ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.445$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า ท่านเข้าใจบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของท่านชัดเจน มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.497$) รองลงมาคือ ท่านมีการพัฒนา ทักษะ อาชีพ อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.553$) ท่านมีความเข้าใจ สินค้า และบริการลูกค้า ได้ดี อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.73$, $\sigma = 0.614$) และน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับมอบหมายงานเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.625$)

3. ด้านการบริหารการจัดการการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.550$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีแผนการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมาย มากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.762$) รองลงมาคือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีกฎ ระเบียบ ที่ชัดเจน และเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$, $\sigma = 0.611$) กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีการกระจายผลประโยชน์ หรือผลตอบแทน เป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.62$, $\sigma = 0.755$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการชี้แจงสรุปงบประมาณและรายละเอียดประจำปีให้ สมาชิกได้ทราบ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.61$, $\sigma = 0.746$)

4. ด้านการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.499$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ทำแบบสอบถามเห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีการรับประกันสินค้ามากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.685$) รองลงมาคือ สินค้าของท่านมีความสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.616$) กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการติดตามสอบถามถึงความพึงพอใจของลูกค้า เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขสินค้า อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.682$) และน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน ช่องทางการขายหลากหลายเช่น ร้านต่างๆ มีขายออนไลน์ ร้าน OTOP เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.92$, $\sigma = 0.873$)

5.1.4 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์นี้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 - 4 ได้รับผลดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 : แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ระดับมาก

ผลการศึกษาของกลุ่มมีความเห็นด้วย ในภาพรวมแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.469$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการผลิตอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99$, $\sigma = 1.107$) รองลงมาคือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$, $\sigma = 0.445$) ด้าน

การบริหารการจัดการการเงิน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.550$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$, $\sigma = 0.499$) จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 : ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึง ไม่ยอมรับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า t-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.520 แสดงว่า เพศที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.165 แสดงว่า อายุที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล (ระดับการศึกษา) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.423 แสดงว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล (อาชีพ) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.132 แสดงว่า อาชีพที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล (รายได้) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.117 แสดงว่า รายได้ที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. การวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล (ประเภทวิสาหกิจชุมชน) ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เมื่อวิเคราะห์สถิติด้วยค่า F-test แล้วและคำนวณได้ค่า Sig. = 0.122 แสดงว่า ประเภทวิสาหกิจที่แตกต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 : ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3

ความรู้ความเข้าใจ ในปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
	ไม่มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์กัน
ความพอประมาณ		✓ (r=0.117) ระดับต่ำ
ความมีเหตุผล		✓ (r=0.278**) ระดับต่ำ
มีภูมิคุ้มกันที่ดี		✓ (r=0.294**) ระดับต่ำ
เงื่อนไขความรู้		✓ (r=0.193*) ระดับต่ำ
เงื่อนไขคุณธรรม		✓ (r=0.430**) ระดับปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่าความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 4 : สภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 5.2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4

ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
	ไม่มีความสัมพันธ์	มีความสัมพันธ์กัน
การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม		✓ (r=0. 0.565**) ระดับปานกลาง
การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ		✓ (r=0.092) ระดับต่ำ
อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบ		✓ (r=0.327**) ระดับปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 พบว่า สภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ผลการวิจัยนี้มีประเด็นที่พบเห็นจากวัตถุประสงค์ ซึ่งควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1.แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการผลิต อยู่ในระดับมาก น้อยที่สุดคือ ด้านการตลาด โดยอภิปรายผลการวิจัย ตามด้านดังนี้

ซึ่งสอดคล้องกับ ไพศาล มุ่งสมัคร, ดร.ถนอมศักดิ์ สุวรรณน้อย,ดร.สรชัย พิศาลบุตร และ ดร.ศิเวศิขย์ ชำชอง (2556:บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า1.ภาพรวมความสำเร็จในการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สมุนไพรทั้ง 8 ด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการจัดซื้อ/การผลิต ด้านการปฏิบัติการ ด้านการจัดส่งสินค้า ด้านการตลาดและการขาย ด้านการบัญชี/การเงิน ด้านการจัดการทุนชุมชน ด้านข่าวสาร/การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 2. มี17ตัวแปร เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (ค่าคะแนนองค์ประกอบ 0.203- 0.510) ที่สำคัญ 3 อันดับแรก ได้แก่การสร้างระบบการติดต่อสื่อสารการผลิตสำรองเพื่อไว้ในช่วงฤดูกาลที่ขาด วัตถุดิบ และการประสานงานเพื่อให้กลุ่ม/เครือข่ายบรรลุเป้าหมาย และ 3. รูปแบบการจัดการที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 4 ด้านสำคัญดังนี้ 3.1 ด้านการเงิน ก) เน้นการประเมินการบริหาร ข) เน้นการจัดหาแหล่งทุนภายนอก และ ค)เน้นความร่วมมือกำหนดระบบสวัสดิการกลุ่ม 3.2 ด้านผู้รับบริการ เน้นความพึงพอใจของสมาชิกเครือข่ายเกี่ยวกับระบบประสานงานเพื่อให้เครือข่ายบรรลุเป้าหมาย 3.3 ด้านกระบวนการบริหารจัดการภายในก) เน้นการ ให้บริการเกี่ยวกับระบบบัญชีที่เป็นมาตรฐาน ข) เน้นการสร้างเครือข่ายการสร้างระบบติดต่อสื่อสาร และ ค) เน้น ประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ การกำหนดคุณสมบัติของวัตถุดิบ และการผลิตสำรองเพื่อฤดูกาลขาดวัตถุดิบ และ 3.4 ด้านการเรียนรู้และพัฒนา ก) เน้นองค์ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การเลือก/ตรวจสอบผู้ค้าการแบ่งปันแรงงาน การตรวจสอบความต้องการซื้อวัตถุดิบ ข้อมูลผู้ค้าวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มและ การร่วมปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน และ ข)เน้นฝึกทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกเครือข่าย

ด้านการผลิต ผู้ทำแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านนี้เป็นจำนวนมาก โดยมีความ เห็นว่าคุณภาพสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีมาตรฐานตามหลักสากล เช่น ISO , GMP เป็นต้น มีความสำคัญมากที่สุด และในส่วนที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม ในด้านการผลิต คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่านใช้ ภูมิปัญญาดั้งเดิมและต่อยอดพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ซึ่งมีผู้ทำแบบสอบถามเลือกน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่อยู่ในวิสาหกิจชุมชนมองว่าใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม และต่อยอดพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมหรือสถานที่นั้น มีความสำคัญน้อย ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ซึ่งสอดคล้องกับ อารี วิบูลย์พงศ์ ,ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (2560:บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า 1.ความสนใจในการนำ แนวปรัชญาไปใช้ในภาคเกษตรมีความแตกต่างกัน เช่น สมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกมันฝรั่ง ให้ความสำคัญค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเทคนิคการผลิตกระแส หลักยังเอื้อให้มีกำไร แม้นต้นทุนปุ๋ยและวัสดุจะสูงขึ้น แต่ยังไม่เป็นแรงกดดันมากพอที่จะสละ รายได้ในระยะสั้นเพื่อทดลองทำ วิธี

แก้ปัญหาในระยะยาว 2. การบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการบริหารจัดการ
 3. ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันและอยู่ในท้องถิ่นเดียวกันมักยอมรับความสามารถ ความรู้ของกันและกัน
 ค่อนข้างยาก มีสัญญาณของการแข่งขันกันในพื้นที่ แม้แต่ในด้านเทคนิคการผลิตซึ่งควรแลกเปลี่ยน กันได้ จึง
 เป็นอุปสรรคต่อการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตให้เข้มแข็ง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต (กรณีของส้ม
 อินทรีย์) แต่การแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามระบบการผลิต หรือข้ามท้องถิ่นทำให้หาง่ายกว่า (กรณีของปุย
 ชีวภาพ) แบบ องค์กรรวม จึงจะเกิดความสมดุล วิสาหกิจตัวอย่างส่วนใหญ่จะตระหนักถึงความเชื่อมโยง
 ระหว่างวัตถุดิบ การผลิต และการตลาด แต่ในทางปฏิบัติยังมีการบูรณาการไม่ดีพอลักษณะบูรณาการ
 การเงิน และการบริหารองค์กร ร่วมกับ 3 มิติแรก ยังอยู่ห่างไกล 4. การเป็นผู้ผลิตตามแนวปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องมีเงื่อนไขที่ต้องผ่าน ก่อน (pre-requisite) คือการมีจริยธรรม และเป็นผู้มี
 ความรู้เงื่อนไข เป็นหลักแห่งความพอประมาณ เดินทางสายไม่โลภจนเกินไป ส่วนเงื่อนไขหลัง เป็นที่มา
 หลักของความมีเหตุผล และการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนโดยมีเงื่อนไขแรกกำกับ (กรณีของส้มอินทรีย์ซึ่ง
 มี อดุมการณ์แต่ขาดความรู้ จึงเกิดความล้มเหลวในการจัดการการผลิตอย่างรุนแรง)

ด้านการตลาด ผู้ทำแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านนี้เป็นจำนวนมาก โดยมีความ
 เห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีการรับประกันสินค้ามีความสำคัญมากที่สุด และในส่วนที่ต้อง
 พัฒนาเพิ่มเติม คือ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีช่องทางการขายหลากหลายเช่น ร้านต่างๆ มีขายออนไลน์
 ร้าน OTOP เป็นต้น ซึ่งมีผู้ทำแบบสอบถามเลือกน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มวิสาหกิจมีช่องทางการขาย
 ด้านการตลาดที่น้อย

ซึ่งสอดคล้องกับ เพชรา บุคสีทา (2555:บทคัดย่อ) มีผลการวิจัย 1. การดำเนินธุรกิจของกลุ่ม
 วิสาหกิจชุมชน ได้นำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ ในการดำเนินงานทุกด้าน ประกอบด้วย
 ด้านการตลาด การบริหารการจัดการ การผลิต การเงิน ทรัพยากรมนุษย์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และ การ
 นำเอาความคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้านการลดรายจ่ายมาใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
 2. ปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อการซื้อผลิตภัณฑ์ สามารถอธิบายองค์ประกอบได้ ร้อยละ 67.31จัดกลุ่ม
 องค์ประกอบได้ จัดกลุ่มองค์ประกอบได้ 4 องค์ประกอบคือ 2.1 การส่งเสริมการตลาด 2.2 ผลิตภัณฑ์
 ราคา และช่องทางการจัดจำหน่าย 2.3 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 2.4 การจัดแสดงผลิตภัณฑ์ และการ
 นำเสนอผลิตภัณฑ์

2. จากผลการศึกษาตามลักษณะประชากร ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
 อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและประเภทวิสาหกิจชุมชน โดยอภิปรายผลตามด้าน ดังนี้

เพศต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียง

อายุต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของ
 เศรษฐกิจพอเพียง

ระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อาชีพต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเภทวิสาหกิจต่างกัน ไม่มีอิทธิพล ต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษยา มะแอ ,อาภาศรี เทวตา และณฐา อภิธาวินวสุ ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการธุรกิจชุมชน บนพื้นฐาน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ : กรณีศึกษา 1 ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน คือพบว่าข้อมูลส่วนบุคคล ด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่อความคิดเห็นการบริหารจัดการธุรกิจ หากจำแนกตามเพศแล้ว ความคิดเห็นในด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการบัญชี ไม่แตกต่างกัน หากจำแนกตามอายุ ความคิดเห็น ส่วนใหญ่ทางด้านการตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การเงินและบัญชี ไม่มีความคิดเห็นที่ต่างกัน และ หากจำแนกตามระดับการศึกษา ความคิดเห็นส่วนใหญ่ ในด้านการผลิต การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การเงิน และบัญชี ไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่าง

3. จากผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้ในการดำเนินของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ระดับมาก ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านพอประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง โดยอภิปรายผลตามด้านดังนี้

ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมศรี สุทธิสงค์ (2556:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการวิสาหกิจชุมชน กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือพบว่าการจัดการวิสาหกิจชุมชน ตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์กับชุมชนพอประมาณ ชุมชนมีเหตุผล และชุมชนมีภูมิคุ้มกันที่ดีจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า วิสาหกิจชุมชน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในระดับมาก

เงื่อนไขคุณธรรม ผู้ทำแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านนี้เป็นจำนวนมาก โดยมีความเห็นว่า การสอนลูกหลานให้เป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นความยุติธรรมมีความสำคัญที่สุด และในส่วนที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม คือ ท่านเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และคนในกลุ่มวิสาหกิจ ซึ่งมีผู้ทำแบบสอบถามเล็กน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าท่านเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และคนในกลุ่มวิสาหกิจน้อยต้องแก้ไข

ซึ่งสอดคล้องกับ ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้ให้ความหมายของ “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยนัยแห่งวัฒนธรรม เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เทคนิค แต่มีความหมายกว้าง กว้างนั้นมาก เพราะต้อง รวมเอา 1 อุดมการณ์บางอย่าง สองโลกกระทบบางอย่าง 3 ความสัมพันธ์บางอย่าง 4 คณะโยมบางอย่างอยู่ในนั้นด้วย จึงนับได้ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงที่แท้จริง ทั้ง 4 ประการ ที่จะกล่าวถึงนี้ คือส่วนที่เรารู้จักกันว่าวัฒนธรรมนั่นเองถ้าไม่เข้าใจ เศรษฐกิจพอเพียง ตามความหมายเช่นนี้ เศรษฐกิจพอเพียงจะมีความหมายเป็นไปได้แค่คนจำนวนน้อยเท่านั้น คือเกษตรกรที่มีที่ดินของตนเองในปริมาณเพียงพอ จะผลิตเพื่อบริโภคหรือทำรายได้พอสำหรับครัวเรือนเท่านั้น ฉะนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงนิยมกันไว้เพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงคือ วัฒนธรรม ไม่ใช่เทคนิคการเพาะปลูกหรือศีลธรรม ความไม่ละโมภ และ การประหยัดเท่านั้น แม้ว่าเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ของเศรษฐกิจพอเพียง (อุดมพร อมรรธรรม, 2559, หน้า24-28)

ความพอประมาณ หรือความพอเพียง ผู้ทำแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านนี้เป็นจำนวนมาก โดยมีความ เห็นว่า การใช้จ่ายเงิน เฉพาะสิ่งที่มีความจำเป็นมากที่สุด และในส่วนที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม คือ มีเงินออมเก็บในธนาคารซึ่งมีผู้ทำแบบสอบถามเลือกน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าท่านไม่ค่อยได้เงินออมเก็บในธนาคาร

ซึ่งสอดคล้องกับ พระพรหมคุณภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ปราชญ์แห่งพุทธธรรม ได้มองเศรษฐกิจพอเพียงในแง่วัตถุนิยมและจิตนิยมดังนี้ “ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง อาจมองได้เป็น 2 ด้านคือ มองอย่างวัตถุนิยม แล้วมองแบบจิตนิยมหนึ่งมองอย่างวัตถุนิยม มองภายนอก คือต้องมีกินมีใช้มีปัจจัย 4 ที่เพียงพอที่เราพูดว่าพอสมควรกับอัตภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่าพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ 2 ส่วน ความหมายด้านจิตนิยมคือด้านจิตใจภายในคือคนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากันบางคน มีเป็นล้านก็ไม่พอ บางคนมีนิดเดียวก็พอ เป็นการเพียงพอทางจิต” (อุดมพร อมรรธรรม, 2559, หน้า24-28)

4. จากผลการศึกษาสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ อยู่ในระดับน้อย โดยอภิปรายตามด้าน ดังนี้

การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม การวิจัยนี้ได้ผลคือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยส่วนตัวบุคคลนั้น มีการปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบด้วยความเต็มใจ แบ่งงานกันเป็นสัดส่วน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น มีการวางแผนในการทำงาน เมื่อมีปัญหา กลุ่มวิสาหกิจร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

ซึ่งสอดคล้องกับ ชมพูนุช จันนุ้ย และพินิจ ลาภอนานนท์ (2562:บทคัดย่อ) ผลการศึกษาพบว่า ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกิดขึ้นจากปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ได้แก่ 1. ผู้นำของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต้องมีภาวะผู้นำ คุณธรรม และเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก 2. สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต้องมีเวลาให้กับการทำงานหรือดำเนินงานของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ และ 3. การมีส่วนร่วม และเรียนรู้

ร่วมกันในการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม โดยทั้งนี้ ความสำเร็จที่แท้จริง คือการกำหนดเป้าหมาย และความต้องการของกลุ่มขึ้นมาอย่างชัดเจน นั่นคือ เพื่อความอยู่รอดและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งทำให้รู้ว่าตนต้องการอะไร ทำเพื่ออะไร แล้วต่อไปจะเป็นอย่างไร โดยทำผ่านกระบวนการของกลุ่มและภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเองทั้งสิ้น ซึ่งมีหน่วยงานภายนอก เป็นผู้ให้การสนับสนุนและร้องขอเมื่อกลุ่มมีความจำเป็นเท่านั้น เช่น เรื่องของอุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็นต่อ กระบวนการผลิต เรื่องพื้นที่การวางจำหน่ายหรือตลาด เป็นต้น นำไปสู่การปรับกระบวนการความคิด ทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการทำงานภายในกลุ่มของสมาชิกมากขึ้น เกิดการรู้ตนเองและชีวิตอย่างพอเพียง นอกจากนี้การวางแผนทางเพื่อการปรับตัวในอนาคตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคือ การดำเนินงานโดยมีการวางแผน พัฒนาและส่งต่อไปยังคนในชุมชน และคนรุ่นลูกรุ่นหลาน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ให้รู้ถึงเป้าหมายและการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อเป็นความรู้ ภูมิปัญญาที่อยู่คู่ชุมชนและคนในชุมชน ตลอดจนสามารถ ถ่ายทอดความรู้ที่เกิดขึ้น ไปยังชุมชนและสังคมภายนอกได้ เพื่อเป็นการบ่งชี้ว่ากลุ่มจะสามารถคงอยู่และดำรงดำเนินการต่อไปได้ด้วยตัวของกลุ่มเอง แม้ไม่มีคนรุ่นเก่าแล้วก็ตาม

การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ การวิจัยนี้ได้ผลคือ หน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานเอกชน หน่วยงานรัฐ ให้การสนับสนุน เรื่อง เงิน มีการกู้ยืมเงินสหกรณ์ ธนาคาร และท้องถิ่นชุมชนของท่าน ได้ให้การสนับสนุน เป็นอย่างดี

ซึ่งสอดคล้องกับ สัจจา บรรจงศิริ บุญญฤทธิ์ มุ่งจงกลาง และปาลีรัตน์ การดี (2554:บทคัดย่อ)ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจชุมชน ที่ศึกษาเริ่มจัดตั้ง ตั้งแต่ปีพ.ศ.2548 – 2551 ส่วนใหญ่ไม่มี สำนักงาน การบริหารงานกลุ่มและกองทุนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยคณะกรรมการกลุ่มที่มาจาก การเลือกตั้ง ประกอบด้วยประธานและกรรมการ 5-15 คน มีกฎระเบียบข้อบังคับ แหล่งของเงินกองทุน เริ่มต้น มาจากการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากภาครัฐ การดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม และการระดมหุ้น จากสมาชิก การจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ อบรมจากศูนย์เรียนรู้ การเรียนรู้ภายในกลุ่ม การ ทดลองด้วยตนเอง และการศึกษาดูงาน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา 2 ด้าน คือ 1.ปัจจัยทั่วไป ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ สมาชิก ประธาน/กรรมการ ระบบ การบริหารงาน ศูนย์เรียนรู้ การเรียนรู้ของสมาชิก ผู้สืบทอดและผู้อาวุโส ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภัยธรรมชาติ ปัจจัยการผลิต พ่อค้าคนกลาง หน่วยงานสนับสนุนและการแข่งขัน 2.ปัจจัยเฉพาะ ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย ระบบชลประทาน ปัจจัยการผลิต การแปรรูปผลผลิตข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าข้าว การลดต้นทุน การผลิต การจัดตลาดกลางแลกเปลี่ยนพันธุ์ข้าว และการจัดตั้งสวัสดิการ ชาวนา ปัจจัยเฉพาะด้านการ บริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมและภูมิอากาศที่เอื้อ ต่อการท่องเที่ยว การปรับปรุงและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ความสะอาดของสถานที่ อาหารและที่พัก สินค้าที่ระลึก ของฝาก และ การประชาสัมพันธ์ ปัจจัยเฉพาะด้าน การแปรรูป ประกอบด้วย วัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูปอาหาร

สุขลักษณะ ผลิตภัณฑ์คุณภาพดี และภาชนะ บรรจุ แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 1.แบบวิถีจัดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นแบบ การพัฒนาที่ไม่มีที่สิ้นสุด เริ่มจากการสำรวจพื้นที่ การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด การประเมินวิสาหกิจ ชุมชนก่อนเริ่มดำเนินการพัฒนา การจัดทำ ยุทธศาสตร์การพัฒนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดทำ แผนปฏิบัติการ การติดตามผลการดำเนินงาน และการประเมินผลภายหลังการพัฒนา 2.แนวทางการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีความต่างกันตามระดับ การพัฒนาและกิจกรรมหลักในการผลิต

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นั้น แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในแต่ละด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการการเงิน และด้านการตลาด จะสัมพันธ์กัน และด้านการผลิต มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการตลาด ควรมีการส่งเสริมการกระจายสินค้า การประชาสัมพันธ์ และบริการให้หลากหลาย

2. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทวิสาหกิจชุมชน ไม่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ทำให้ทราบว่า การจัดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น ต้องมีการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง มีกฎระเบียบในกลุ่ม

3. ความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นั้น โดยมีการศึกษาแต่ละด้าน คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี เจื่อนใจความรู้ เจื่อนใจคุณธรรม ในการวิจัยครั้งนี้เจื่อนใจคุณธรรม จะสัมพันธ์กันกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาก ถ้ามีผู้สนใจเรื่องเจื่อนใจคุณธรรม สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

4. สภาพแวดล้อม หรือปัจจัยสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลหรือสนับสนุนให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบ ในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่มวิสาหกิจ และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ นั้น การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่มวิสาหกิจมีความสำคัญมาก และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ควรจะมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา มิใช่แค่เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อกู้ยืมเงินกองทุนในการผลิตเท่านั้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาด้านการผลิต ภูมิปัญญา และด้านการตลาด การกระจายสินค้า เพื่อพัฒนาต่อยอดสินค้าให้สามารถเป็นที่รู้จัก หรือมีความน่าสนใจ
2. ควรมีการประเมินผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่างๆ หาปัจจัยที่ผลักดันให้มีการนำรูปแบบดังกล่าวไปพัฒนา
3. สร้างเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจ แต่ละชุมชน และหน่วยงานที่สนับสนุน มีการปรึกษาหารือ เพื่อให้แต่ละส่วนได้ทราบหน้าที่ แนวทางแก้ไขในระดับต่างๆ
4. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบของ กลุ่มวิสาหกิจ ที่มีเทคโนโลยี หรือเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กัญญามาน อินทหว่าง และวัลลภา ศรีทองพิมพ์. (2554). แนวทางการพัฒนาระบบการ จัดการของธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง. รายงานการวิจัย ทุนสนับสนุน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- กัญญามาน อินทหว่าง และคณะ. (2554). การจัดการวิสาหกิจชุมชน. พิษณุโลก:มหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำกัด.
- จินตนา กาญจนวิสุทธ์. (2562). เส้นทางวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาอาชีพและการพึ่งพา. พิมพ์ ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- เจษฎา นกน้อย. (2559). การสื่อสารภายในองค์กร แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : พิมพ์โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. 2544. การวิจัยเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ทิปป์บลีเคชั่น
- ธีรกิติ นวรัตน์ ณ อยุธยา. (2552). การตลาดบริการ แนวคิดและกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). ถอดรหัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด. พิมพ์ ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2547). วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). รายงานการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาฯ.
- ฝ่ายวิชาการ สถาพรบุ๊คส์. (2561). เศรษฐกิจพอเพียง กับยุทธศาสตร์ Thailand 4.0. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์.
- พระราชบัญญัติ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ 2). (2561). เข้าถึงได้จาก : <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/027/24.PDF>, 20 สิงหาคม 2562.
- พิทยา บรรวัฒนา. (2552). ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- ไพรวลัย เคนพรม. (2558). หลักรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานิต กิตติจุงจิต. (2554). เศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล. กรุงเทพฯ : หจก.แสงจันทร์การพิมพ์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2548). เล่มที่ 122 ตอนที่ 6 ก.หน้า 1. เข้าถึงได้จาก : <http://www.sceb.doae.go.th>, 20 สิงหาคม 2562.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รัตติกกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิชิต นันทสุวรรณ. (2547). ขบวนการชุมชนใหม่ การพัฒนาแบบแผนใหม่ทางเศรษฐกิจและสังคมของ
ชุมชน. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- วิพร เกตุแก้ว. (2558). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2556). วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเหมือนกันไหม
น้า?. เข้าถึงได้จาก : <http://www.sme.go.th/>, 2 กันยายน 2562.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2552) ส่วนประสมการตลาด. (ระบบออนไลน์).แหล่งข้อมูล :
<http://spssthesis.blogspot.com/>, 2 กันยายน 2562
- ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย. (2558). การบริหารจัดการองค์การตามทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
(2552). แผนที่เดินทางเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย
- สมศักดิ์ สุริโย. (2547). การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาการเกษตร กรมส่งเสริม
การเกษตร.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548).
พระราชบัญญัติ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. เข้าถึงได้จาก : <http://www.sceb.doae.go.th/>,
20 สิงหาคม 2562.
- สุขสรณ์ กันตะบุตร. (2561). การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรธุรกิจ. ปทุมธานี :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2542). กลยุทธ์การตลาด การวางแผนการตลาด. กรุงเทพมหานคร : ซีระฟิล์มและ
ไซเท็กซ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2551). แนวคิด แนวปฏิบัติ ยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์
- สมจิตร ล้วนจำเจริญ. (2556). การจัดการการตลาดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ . (2544). “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” ใน ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนว
ปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 12. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). กลยุทธ์การตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุดมพร อมรธรรม. (2559). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : หจก. ไสภณการพิมพ์.

ภาคผนวก

เรื่อง แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง :
กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อม
- ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 : ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง ที่ท่านเลือก

1.เพศ

- ชาย หญิง

2.อายุ

- ต่ำกว่า 26 ปี 26 - 35 ปี
 36 - 45 ปี ตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป

3.การศึกษา

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษา/ ปวช /ปวส
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4.อาชีพ

- เกษตรกร ธุรกิจส่วนตัว
 รับจ้าง อื่นๆ (ระบุ).....

5.รายได้ / เดือน

- ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,001 - 20,000 บาท
 20,001 - 30,000 30,001 ขึ้นไป

6.ประเภทวิสาหกิจชุมชน

- วิสาหกิจชุมชนประเภทการแปรรูป วิสาหกิจชุมชนประเภทการเพาะปลูก
 วิสาหกิจชุมชนประเภทการเลี้ยงสัตว์ วิสาหกิจชุมชนประเภทการผลิตสิ่งทอ

ตอนที่ : 2 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดของท่านที่สุด

ลำดับ ที่	ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเห็นด้วย				
		มาก อย่างยิ่ง	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
	ความพอประมาณ					
7	ท่านมีเงินออมเก็บในธนาคาร					
8	ท่านใช้จ่ายเงิน เฉพาะสิ่งที่มีความจำเป็น					
9	ท่านมีรายได้มากกว่ารายจ่าย					
10	ท่านแบ่งรายได้ ออกเป็นส่วนๆและทำบัญชีครัวเรือน					
	ความมีเหตุผล					
11	ท่านคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นก่อนตัดสินใจเสมอ					
12	ท่านจัดอันดับงานที่สำคัญมาก และสำคัญน้อยได้ดี					
13	ท่านเสนอแนวคิดใหม่ๆ ต่อกลุ่มวิสาหกิจของท่านอยู่เสมอ					
14	ท่านปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ทำงานของกลุ่มวิสาหกิจ ของท่านในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี					
	ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี					
15	ท่านพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมใน อนาคต					
16	เมื่อท่านเจอปัญหาอุปสรรคท่านสามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง					
17	ท่านสามารถ ดูแลครอบครัว ของท่านได้ดี					
18	ท่านมีการประชุม ปรึกษาหารือ กับ กลุ่มวิสาหกิจของท่าน ในการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ					
	เงื่อนไขความรู้					
19	ท่านสามารถถ่ายทอดความรู้ให้สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจได้					
20	ท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง					
21	ท่านมีการพัฒนาตนเอง ในการทำงานอยู่เสมอ					

ลำดับ ที่	ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเห็นด้วย				
		มาก อย่างยิ่ง	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
22	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีความรู้ความสามารถ ในการถ่ายทอดความรู้ แก่ชุมชน					
เงื่อนไขคุณธรรม						
23	ท่านสอนลูกหลานให้เป็นคนดี					
24	ท่านมีความอดทน ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน					
25	ท่านเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และคนในกลุ่มวิสาหกิจ					
26	ท่านเห็นความยุติธรรมมีความสำคัญที่สุด					

ตอนที่ 3 : สภาพแวดล้อม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดของท่านที่สุด

ลำดับ ที่	สภาพแวดล้อม	ระดับความเห็นด้วย				
		มาก อย่างยิ่ง	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
การมีส่วนร่วมของคนในกลุ่ม						
27	กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการวางแผนในการทำงาน					
28	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน แบ่งงานกันเป็นสัดส่วน					
29	เมื่อมีปัญหา กลุ่มวิสาหกิจของท่านร่วมกันหาแนวทางแก้ไข					
30	ท่านปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบด้วยด้วยความเต็มใจ					
การสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ						
31	กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีหน่วยงานรัฐ เข้ามาสนับสนุน					
32	กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีหน่วยงานเอกชน เข้ามาสนับสนุน					
33	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน กู้ยืมเงินสหกรณ์ ธนาคาร					
34	ท้องถิ่น ชุมชนของท่าน ได้ให้การสนับสนุน เป็นอย่างดี					

ลำดับ ที่	สภาพแวดล้อม	ระดับความเห็นด้วย				
		มาก อย่างยิ่ง	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
	อุปกรณ์ เครื่องมือ วัสดุดิบ					
35	กลุ่มวิสาหกิจของท่านใช้วัสดุดิบในท้องถิ่นในการผลิตสินค้า					
36	อุปกรณ์ เครื่องมือของท่านมีจำนวนเพียงพอในการผลิตสินค้า					
37	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีอุปกรณ์ หรือ เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เหมาะสม กับลักษณะงาน					
38	สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีความรู้ในการใช้เครื่องมือ					

ตอนที่ 4 : แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดของท่านที่สุด

ลำดับ ที่	แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเห็นด้วย				
		มาก อย่างยิ่ง	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
	ด้านการผลิต					
39	กลุ่มวิสาหกิจผลิตสินค้าได้ตามจำนวนที่ลูกค้าต้องการ					
40	สินค้าของกลุ่มวิสาหกิจของท่านสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า					
41	กลุ่มวิสาหกิจใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมและต่อยอดพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม					
42	คุณภาพสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีมาตรฐานตามหลักสากล เช่น ISO , GMP เป็นต้น					
	ด้านบุคลากร					
43	ท่านได้รับมอบหมายงานเหมาะสมกับความสามารถตนเอง					

ลำดับ ที่	แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเห็นด้วย				
		มาก อย่างยิ่ง	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย อย่างยิ่ง
		5	4	3	2	1
44	ท่านเข้าใจบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของท่าน ชัดเจน					
45	ท่านมีการพัฒนา ทักษะ อาชีพ อย่างต่อเนื่อง					
46	ท่านมีความเข้าใจ สินค้า และบริการลูกค้า ได้ดี					
ด้านการบริหารการจัดการการเงิน						
47	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีแผนการดำเนินงาน ที่บรรลุ เป้าหมาย					
48	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีกฎระเบียบ ที่ชัดเจน และ เหมาะสม					
49	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีการกระจายผลประโยชน์ หรือผลตอบแทน เป็นธรรม					
50	กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการชี้แจงสรุปงบประมาณ และรายละเอียดประจำปีให้สมาชิกได้ทราบ					
ด้านการตลาด						
51	สินค้าของท่าน มีความสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย					
52	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีการรับประกันสินค้า					
53	กลุ่มวิสาหกิจของท่าน มีช่องทางการขายหลากหลาย เช่น ร้านต่างๆ มีขายออนไลน์ ร้าน OTOP เป็นต้น					
54	กลุ่มวิสาหกิจของท่านมีการติดตามสอบถามถึงความพึง พอใจของลูกค้า เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขสินค้า					

ตอนที่ 5 : แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ข
สรุปผล IOC

สรุปผลความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์

(Index of Item Objective Congruence: IOC)

เรื่อง แนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง:

กรณีศึกษา ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมคะแนน	การหาค่า IOC	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
2	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
3	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
4	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
5	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
6	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
7	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
8	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
9	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
10	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
11	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
12	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
13	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
14	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
15	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
16	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
17	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
18	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
19	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
20	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
21	1	1	1	2	3/3	1	ใช้ได้
22	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
23	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
24	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
25	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมคะแนน	การหาค่า IOC	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
26	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
27	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
28	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
29	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
30	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
31	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
32	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
33	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
34	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
35	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
36	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
37	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
38	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
39	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
40	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
41	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
42	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
43	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
44	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
45	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
46	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
47	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้
48	1	1	1	3	3/3	1	ใช้ได้

ค่า IOC ของแบบสอบถาม = 0.99 ถือว่าเหมาะสม

หมายเหตุ : ค่า IOC ที่เหมาะสม = 0.5 ขึ้นไป

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวกิตติยา เพชรปานกัน
วัน เดือน ปีเกิด	2 กันยายน 2530
สถานที่เกิด	ประจวบคีรีขันธ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	309 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงนocr อำเภอดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110
สถานที่ทำงาน	309 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงนocr อำเภอดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรกลวิธาน) คณะเกษตรกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ. 2558 – 2559	พนักงานทั่วไป อบต.บึงนocr ตำบลบึงนocr อำเภอดหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2560 – 2561	ผู้ช่วยนักวิชาการเกษตร อบต.บึงนocr ตำบลบึงนocr อำเภอดหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์
พ.ศ. 2562 – ปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัวด้านการเกษตร

